

36795

TC.
Marmara Üniversitesi
Türkiyât Enstitüsü
Yeniçağ Tarihi Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

**RUHA VALİSİ HAMALİZÂDE
AHMED PAŞA'NIN
VEKÂYİ'İ
(1156-1158)**

Tez Danışmanı
Prof.Dr.Yusuf Halaçoğlu

Hazırlayan
Mehmed Günay

İstanbul—1994

İÇİNDEKİLER

—ÖNSÖZ.....	IV
—GİRİŞ.....	V
1-Eser ve Müellifi.....	V
2-Eserin Muhtevâsı.....	VIII
—BİBLİYOGRAFYA.....	IX
—METNİN TRANSKRİPSİYONU.....	1
—İNDEX.....	34
—METNİN ASLI.....	36
—EKLER.....	77
EK-I: Ahmed Paşa'nın Vezâretle Rakka Vâlisi olduğuna dâir.....	78
EK-II: Safevîlerin Bağdad'a saldırması ihtimâline binâen oraya erzâk ve asker gönderilmesi.....	80
EK-III: Ahmed Paşa'nın Kerkük muhâfazasına tâyin olunduğu.....	83
EK-IV: Eskiden beri ahâliye zarar veren Kilis ekrâdı eşkiyâsının tenkîli.....	85
EK-V: Ruha Mütesellimi'ni şikâyet için Dersââdet'e gelen Ruha ahâlisinden bazı kişilere yardımcı olunması.....	88
EK-VI: Sâbık Vâli Ahmed Paşa'nın durumundan ibret alınarak herkesin görevini yapması.....	90

ÖNSÖZ

Altıyüz otuz yıllık bir tarihe sahip Osmanlı Devleti'nin üç kıt'ada sayılamayacak kadar çok düşmanı olmasına rağmen uzun yıllar ayakta kalabilmesi ve emsâlsiz bir medeniyet meydana getirmesi elbette ba'zı özellikleriyle mümkün olabilmiştir. Sağlam bir teşkilât yapısı ve kurduğu müesseselerle çeşitli din ve kültürden birçok milleti yüzyıllarca barış içinde bir arada yönetmiştir. Bu sının çözülebilmesi ve dolayısıyla günümüzdeki birçok meselenin halli Osmanlı Devleti'nin siyâsî ve sosyal yapısının çok iyi araştırılmasına bağlıdır. Bu sebeple bu konuda birçok çalışmalar yapılmıştır ve yapılmaktadır. Osmanlı Arşivleri'nin ve diğer tarihî malzemenin (yazmalar, san'at eserleri v.s.) zenginliği, bu konularda daha pekçok araştırmayı gerektirmektedir. Araştırmacıların ortaya çıkardığı bir belge, bir hâtırât veya bir risâle, tarihimizin bilinmeyen bir yönünü daha aydınlatmaktadır. İşte bir Osmanlı bürokrati tarafından kaleme alınmış bir yazma da böyle bir örnektir.

Müellifi bilinmeyen "Ruha Valisi Ahmed Paşa'nın Vekâyi'i" adını verdiğimiz bu yazma eserin fotoğraflarını British Museum'dan alarak çalışmanın ortaya çıkmasına vesîle olan merhûm Prof. Dr. Cengiz Orhonlu'yu özellikle burada rahmetle anıyorum. Yine gerek fotoğrafların bana ulaşmasını sağlayan ve gerek çalışmam sırasında telkin ve tavsiyeleriyle her konuda yardımcı olan kıymetli hocam Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu'na minnet ve teşekkürlerimi arz ederim. Ayrıca, metindeki Farsça ibârelerin okunmasında bana yardımcı olan Hüseyin Arslan'a da teşekkürü bir borç bilirim.

Mehmed Günay

GİRİŞ

Osmanlı devletiyle Safevî İran arasındaki münâsebetler siyâsî tarihimizde önemli bir yer tutar. O kadar ki bugün İran'la aramızdaki sınır bile genel hatlarıyla Osmanlı Devleti döneminde tesbit edilmiştir. Münâsebetlerimizi genellikle toprak ve mezhep meselesi olarak iki unsur şekillendirmiştir. O zamanki dünyanın lideri olan Osmanlı Devletiyle XVI. asrın başlarından itibaren Safevî İran bir rekâbet içerisine girmiş ve toprak kazanma mülâhazasıyla birçok savaşlar olmuştur. I. Mahmud dönemindeki Osmanlı İran münâsebetlerinde ise hem toprak hem de mezhebî ihtilâfların rolü büyük olmuştur. Bu kabilden Damad İbrahim Paşa'nın sadâreti döneminde başlatılan savaşlar iki tarafa da kesin bir üstünlük kazandırmayarak devam etmiştir. Türkmen asıllı Nâdir Han'ın Şahlığını ilân etmesiyle de İran ile ilişkilerde mezhep faktörü etkili olarak ortaya çıkmıştır. Nâdir Şah şii mezhebinin beşinci mezhep olarak kabul edilmesi ve Kâbe'de bir rükün tahsis edilmesi isteğini devamlı olarak ileri sürmüştür. Bunun karşısında Sünnî olan Osmanlı hükümdârı I.Mahmud bu isteğin kabul edilmesinin ulemâ ve halk arasında ayaklanmaya sebep olabileceği ve hattâ bir saltanat tebeddülüne kadar gidebileceğini tahmin ederek bu isteğe yanaşmamıştır. Durum böyle olunca da aradaki anlaşmazlığın çözümü savaflara bırakılmıştır.

Nâdir Şah'la yapılan savaflara dair bir çok eser kaleme alınmıştır. Vak'anüvisler tarafından etraflıca anlatılan olaylara ek olarak savaflara katılmış ve olayları bizzat yaşamış bazı şahıslarla ismini bilemediğimiz bazı müellifler de eserler kaleme almışlardır¹.

1-ESER VE MÜELLİFİ

Eser, Londra'da "The British Museum"da 7866 no'da kayıtlı olup Nâdir Şah'la Kars Cephesi'nde savaşan ve Cemâziye'l-Evvel 1158'de (Haziran 1745)

¹ Bu konuda târihçi Franz Babinger kitabında bazı eserler zikretmiş bu arada genel hatlarıyla Ruha Valisi Ahmed Paşa'nın vekâyi'i denilebilecek eserimize de bir dipnot olarak atıfta bulunmuştur. Bk. Franz, Babinger, *Osmanlı Târih Yazarları ve Eserleri*, çev. Coşkun Uçok, Mersin 1992, s.316.

vefât eden Ruha Valisi Ahmed Paşa adına kaleme alınmıştır. 24'er satırlık 40 varaktan müteşekkildir. Güzel bir nestalik yazı ile kaleme alınmıştır. Dili ağıdalıdır. Farsça kelime ve beyitler sık sık kullanılmıştır. Eser hakkında daha fazla malûmât sahibi olmak için British Museum yetkilileriyle İnter-Net aracılığıyla yapmaya çalıştığımız yazışmadan bir netice alamadık, ancak faks ile sadece British Museum kataloğuna ulaşabildik. Fakat bir bilgi elde edemedik. İstanbul'daki bazı kütüphânelerde yaptığımız araştırmada bu isimde bir esere rastlayamadık. Ancak yurt dışında bir nüshasının daha olabileceği ihtimâlden bahseden eserler vardır².

Eserin müellifi ile ilgili olarak da gerek eserde, gerekse diğer kaynaklarda bir bilgi bulunmamaktadır. Bununla beraber ferağ tarihi olarak verilen Şevval 1159 (Kasım 1746) tarihi Ahmed Paşa'nın ölümünden 1 yıl sonradır. Bu da müellifin olayları bizzat yaşayanlardan olduğunu akla getiriyor. Olaylar zikredilirken, müellif olabildiğince Ahmed Paşa'nın lehine bir dil kullanmaya gayret etmişti ki, bu onun Ahmed Paşa'nın yakınlarından olduğunu göstermektedir. Eser Ahmed Paşa'nın ölümünden sonra bitirildiğine göre kime takdim edilmiştir? Bu açık değildir. Ama ilk sahifedeki "*Bağdad Defterdârı El-Hâc Süleyman Bey'in oğlu El-Hâc Ahmed Bey'in mülkiyetine geçti sene 1213*" ibâresi bize yol göstermektedir. Bilindiği gibi Ahmed Paşa Bağdad Valisi Eyyübî Hasan Paşazâde Ahmed Paşa'nın kethüdâlarındandır. Ve Ahmed Paşa hayatı boyunca dâimâ onun hâmîsi olmuştur. Hattâ devlete isyân etmiş olmasına rağmen, hakkında şefaatçi olarak Ahmed Paşa'yı affettirmiştir. Eyyübî Ahmed Paşa 1160 (M.1747) tarihinde vefât ettiğine göre eser daha önce bitirilip Ahmed Paşa'nın hâmîsi de olduğu için kendisine takdim edilmiş olabilir. Yine kendisinden sonraki Bağdad vâlileri onun kölelerinden oldukları için bu eser 1213 (M.1798) yılına kadar el değiştirerek El-Hâc Ahmed Bey'in mülkiyetine geçmiş olmalıdır.

Eserimizin konusu olan Ruha Valisi Ahmed Paşa ile ilgili tarih ve biyografi kitaplarında çok fazla bilgi yoktur. Çağdaşı olan vak'anüvisler ondan bazen "Hamalızâde", bazen de "Hamevîzâde" lâkabıyla bahsetmektedirler³. Hattâ Ayvansarayî'nin "Hamzevî-zâde Mehmed Paşa"⁴ olarak zikrettiği şahıs eğer yanlış yazılmamışsa yine odur.

²Yine Babinger, *Gotha. Memleket Kütüphânesi'nde bir nüshanın olduğu ihtimâlden bahsetmektedir. Bk. F. Babinger, Aynı eser, s.316.*

³Bk. Süleyman İzzî, *Târik-i İzzî, Dersâadet 1191, vr.14.*

⁴Hâfız Hüseyin Ayvansarayî; *Vefeyât-ı Selâtin ve Meşâhir-i Ricâl*, çev. Çetin Derin, İstanbul 1978, s.73.

Hamalızâde Ahmed Paşa'nın doğduğu tarih belli değildir. Bağdad Valisi Ahmed Paşa'nın kethüdâsı iken vezâretle Hemedan muhâfazasına me'mûren 1144'de (M.1731) Rakka Valisi oldu. 1145'de Basra valiliğine tayin edildi. 1146'da azledildi. 1147'de tekrar Rakka Valisi 1148'de de İran ser'askeri maiyyetine memur oldu. 1156 Muharremi'nde (Mart 1743) Kars Cephesi Ser'askeri iken hastalığı sebebiyle istifa ederek 1157'de Erzurum muhâfazasına tayin edildi. Daha sonra tekrar Rakka Valisi oldu ise de İran savaşı dönüşünde halka zulmettiği gerekçesiyle azledildi ve tuğları geri alındı; ve Rodos'a sürgün edildi. Emri yerine getirmekle görevli şahısları, adamları vasıtasıyla tutuklattırdı. Fakat kısa bir süre sonra Mercidâbık'da 1158'de öldü. Abdullah ve Ömer adında iki oğlu vardı. Ruha mütesellimi olan Süleyman Ağa da damadı idi⁵.

Hamalızâde Ahmed Paşa kendisiyle aynı dönemde yaşayan ve daha önemli görevler üstlenen Şehlâ Ahmed Paşa ve Bağdat Valisi Ahmed Paşa'nın gölgesinde kalmıştır. Müellifimizin zikrettiğine göre İranla yapılan savaşta Nâdir Şah'ı zor durumda bırakmak için İran Şahzâdesi Sâfi Mirzâ'nın şahlık iddiasıyla ortaya çıkarılması fikri Ahmed Paşa'ya aittir. Bütün bunlarla beraber tarihe mâl olmuş olan Hamalızâde Ahmed Paşa'nın görev yeri olan Rakka ile ilgili bilgi vermek icabeder. Rakka Eyâleti'nin merkezi durumundaki Urfa, eski Diyâr-ı Mudar'ın mühim şehirlerindedir. Grekçe Edessa, Süryanice Orhâi, Ermenice Urhay ve Arapça Er-Ruha denilen Urfa, 1517'de Osmanlılara intikal etmiştir. 1518'de yapılan tahrirde Urfa, Diyarbakir Eyaleti'nin klasik Osmanlı sancakları arasına katılmış ve sancakbeyliğine de Baltaoğlu Pîri Bey getirilmiştir⁶. Kanuni devrinde Diyarbakir Eyâleti hem idarî ve mülkî açıdan hem de hukûkî açıdan önemli değişikliklere maruz kalmıştır. Erzurum, Bağdad, Van ve Halep Eyâletleri yeni fetihlerle beraber Diyarbakir eyâletlerinden kopma eyaletlerdir. Ruha bir sancak olmasına rağmen diğer sancaklardan farklı hususiyetler taşıdığı için zaman zaman özel kanunnâmeler hazırlanmıştır⁷.

XVIII. yüzyıla gelindiğinde Rakka Eyâleti devletin izlediği iskân politikasıyla şekillenmiştir. XVII. ve XVIII. yüzyıllarda değişik sebeplerle bozulan Osmanlı ekonomisini düzeltme ve şekâvet hareketlerinin sona erdirilmesi konar-göçerlerin

⁵ Sicill-i Osmânî'de Ahmed Paşa'nın damadı Selim Ağa olarak gösterilmişse de bu yanlıştır. Yine oğlu olarak sadece Ömer Bey vardır. I. 249. Fakat eserimizde iki oğlu olduğu açıkça zikrediliyor.

⁶ Nejat. Göyünç. *Mardin Sancağı*, s. 27-34.

⁷ Bu konudaki kanunlar hakkında bk. Ö.Lütfi Barkan, *XV. ve XVII. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Zirâî Ekonominin Hukûkî ve Mâlî Esasları, Kanunlar*, İstanbul 1945, I. 155. Ayrıca, bk. Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukûkî tahlilleri*, İstanbul 1994, V, 437.

yerleştirilmesini gerekli kılmıştır. Bu iskân hareketine uymayan aşîretler şiddetle takip edilmiş ve cezâ olarak Rakka veya Kıbrıs'a sürülmüşlerdir. Ayrıca Rakka'ya iskân edilen konar-göçerlerin sevkinde, Anadolu'nun güney sınırlarını mütecâviz Arap kabilelerine karşı koruma düşüncesi de rol oynamıştır⁸. İşte eserimizin konusu olan 1156-58 yılları arasında cereyân eden ve özellikle 1158'de bir isyana dönüşerek Hamalîzâde'nin azline ve sürülmesine yol açan olaylar bu aşîretlerin iskân edildiği yerlerde ortaya çıkmıştır. Devlet tarafından şekâvetleri sebebiyle Rakka'ya yerleştirilen aşîretler (özellikle Ekrâd-ı Okçu İzzeddinli) Ahmed Paşa'nın damadı Süleyman Ağa'nın hırs ve zulmüne kesinlikle baş eğmemiş ve isyan etmişlerdir. Fakat dikkat edilmesi gereken husus şudur. Ahmed Paşa'nın daha önceki muhtelif Rakka valiliklerinde kendisine karşı herhangi bir isyan söz konusu değildir. Fakat eyâletinden ayrı kaldığı üç yıl boyunca (1156-58/1743-1745) huzursuzluk artmış ve kendisi Ruha'ya dönmeden ayaklanmalar olmuştur.

2-ESERİN MUHTEVASI

Eser 40 varaktan meydana gelmektedir. 1.varakda farsça beyitler ve temellük ibâresi vardır. Burada 1213 yılında Bağdad defterdârı Süleyman Bey'in oğlu Ahmed Bey'in mülkiyetine geçtiği, 2.varakda ise Ruha eski Valisi Ahmed Paşa'nın vekâyi'inin beyân edildiği yer almaktadır. Ayrıca Allah (C.C) zikr, Peygamberimize (S.A.V) salât-u selâm getirilip evlâd ve eshâbı yâd edildikten sonra Ruha Valisi Ahmed Paşa'nın 1158 yılına kadar muhtelif devlet görevlerinde bulunduğu bahsedilmektedir. Bundan sonra Ahmed Paşa'nın doğuda İran'a karşı yapılan savaşlarda ser'asker tayin edilmesi (Muharrem 1156)⁹ ve İran şahlarından Şah Hüseyin'in büyük oğlu Şah Sâfi Mirzâ'nın¹⁰ "..... *a'cam-ı bed fercâma bâ'is-i tefrik ve ihtilâl ola deyû....*" (Metin / 4b) İran tahtına iclâs edilmek üzere Erzurum'a gönderilmesi anlatılmaktadır. Daha sonra Ser'asker Ahmed Paşa'nın orduyla Kars'a gidişi, İran üzerine yapılan saldırılar ve sıhhati bozulan Ahmed Paşa'nın görevden affını isteyerek Ruha'ya gitmek üzere Erzurum'a

⁸ Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşîretlerin İskânı*, İstanbul 1987, s.57-65. Ayrıca bk.Yusuf Halaçoğlu, XVIII. *Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda İskân Siyâseti ve Aşîretlerin Yerleştirilmesi*, Ankara 1991, s.110-136.

⁹ Eserde yanlışlıkla "*sene-i mezkûr*" ifâdesiyle 1158 yılına âtîf yapılmışsa da doğru değildir. Ahmed Paşa 1156 Muharrem'inde Ser'asker olmuştur. (Bk.3b)

¹⁰ Şah Sâfi, İran şahlarından Şah Hüseyin'in büyük oğludur. Şehzâde İran'ın Afganlılarca istilâsı esnâsında 1143/1730 da Osmanlılara iltica ederek bir müddet Selânik'de ve sonra Rodos'da oturtulmuştu. İranla savaş tekrar başlayınca Rodos'dan Gelibolu'ya getirilerek oradan da 1156'da İzmir'e geçirilip İstanbul'a gönderilmiş ve kendisine Kadıköy'de Haydarpaşa arasındaki Kaya Sultan Yalısı tahsis edilmiştir. (Bk. İ.Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Târihi*, IV, 302). Sâfi Mirzâ'nın daha sonra Erzurum'dan geri çağırılması hk. bk. MD. nu.152, s.297.

gelmesi yer almaktadır. Ahmed Paşa ser'askerlik görevini Sâbık Sadrâzam Şehlâ Ahmed Paşa'ya devrederek Erzurum'un muhâfazasında kalmıştır. Erzurum'da iken de boş durmamış Kars'dan kaçan askerleri toparlayarak tekrar geri göndermiş ve en önemlisi de Kesriyeli Ahmed Efendi'nin İran Şahı'yla yaptığı sulh müzâkerelerinde etkili olmuştur.

Eserin büyük bir kısmında Ruha'ya gitmek üzere Erzurum'dan hareket eden Ahmed Paşa'nın başından geçen olaylar anlatılmaktadır. Ahmed Paşa seraskerlik görevini ifâ ederken Ruha'da mütesellim olarak damadı Süleyman Ağa'yı bırakmıştır. Süleyman Ağa'nın zulmünden bıkan halk (ulemâ, re'âyâ, berâyâ, zuefâ) isyan etmiş ve saraya girmeye muvaffak olmuşlardır. Arkasından Ruha'ya gelmekte olduğunu haber aldıkları Ahmed Paşa'yı şehre sokmak istememişler, meydâna gelen çatışmada birçok kişi ölmüştür. Bunun üzerine Ayintâb taraflarına yönelen Paşa bu def'a da Kilis ahâlîsi ve o taraflarda şekâvet üzere bulunan Ekrâd-ı Okçu İzzeddinli tâifesinin engellemesiyle karşılaşmıştır. Ahmed Paşa kuvvetleri her ne kadar yapılan savaşta galip gelmişlerse de Ruha halkının Dersa'âdet'e gönderdiği heyetin, valilerinin değiştirilmesi isteği kabul edilerek Ahmed Paşa azledilmiştir. Daha önce de belirtildiği üzere tuğları geri alınarak kendisinin de Rodos'a sürülmesi için fermân çıkmıştır. Bunun icrâsı için görevlendirilen Mirâhûr-u Evvel Abdullah Bey ve Silahşorân-ı dergâh-ı âlempenâhîden Mustafa Bey, Ahmed Paşa'nın adamları tarafından tutuklanmıştır¹¹. Ahmed Paşa, ordusuyla Mercidâbık'a geldiği bir sırada, eskiden beri kendisinin koruyucusu olan Bağdad Valisi Ahmed Paşa'nın tavassutuyla affedilerek tuğları ibkâ ve kendisine Halep Valiliği¹² ile birlikte arpalık olarak Mar'aş verilmiş fakat 1158 senesi Cemâziye'l-Evvelinin 24. günü (24 Haziran 1745) ikindiye yakın Mercidâbık'da vefât etmiştir¹³. Halep'de medfun Şeyh Bekir Efendi'nin mezarı yakınına defnedilmiştir.

Eserde, bu şekilde Muharrem 1156 ve Cemâziye'l-Evvel 1158 arasındaki olaylar zikredilmiştir. Daha önce bahsettiğimiz gibi her ne kadar müellif bazı olaylarda Hamalızâde Ahmed Paşa lehine bir üslup kullanılmışsa da bu eserin

¹¹ Rivâyete göre bu olay üzerine I.Mahmud "*Allah belâsını versin*" diyerek inkisârda bulunmuştur. Paşa'nın kısa bir süre sonra ölmesi bu bedduâyâ bağlanır. (Bk. Hammer, *Osmanlı Târîhi*, XV, 62).

¹² Ahmed Paşa'ya Halep Valiliği değil Adana Valiliği ihsân olunmuştur. (Bk. MD. nu.151, s. 291).

¹³ Yine Ahmed Paşa'nın ölümüyle ilgili mühimmelerde ısrarla "*hulûl-u ecel-i müsemmâ*" ile öldüğü zikredilmişse de müellifimiz eserin bir yerinde Dersa'âdet'den gelen Davud Efendi ismindeki bir tabibin Ahmed Paşa'yı zehirlemeye çalıştığını zikrederek bu konuda soru işaretleri doğmasına neden olmuştur. (Metin 30b-32b).

önemine herhangi bir zarar vermemektedir. Bahsedilen diğer olayları da gerek mühimmeler gerekse çağdaşı olan vak'anüvislerin eserlerinden doğrulatma imkânına sahibiz. Kanâ'atimizce Ahmed Paşa'nın isyanı da üzerinde dikkatle durulmaya değer olaylardandır. Çünkü Osmanlı devletinin İranla sınır olan bu eyâletleri (özellikle Musul, Bağdad ve civârı) ve buralarda görev yapan valiler değişik husûsiyetler taşımaktaydı. Dersa'âdet'e uzak olmaları ve siyâsî olarak önemli görevler üstlenmeleri bu valileri daha da güçlendirmişti. Bir müddet sonra Musul'da Abdülcelilzâdeler'in ve Bağdad'da Eyyübî Hasan Paşazâde Ahmed Paşa'nın kölelerinin valiliği uhdelerine almaları buna güzel bir misâldir. Herhalde Ahmed Paşa'da bu durumuna dayanarak devlete isyana cür'et etmişti. Kesin olan bir şey var ki, eğer Ahmed Paşa kısa bir süre sonra ölmeseydi devleti epey uğraştıracak bir gâileye sebep olacaktı.

Metnin neşrinde genel imlâ kâidelerine uyulmaya çalışılmıştır. Kelime başındaki aylar gösterilmemiş, kelime ortası ve sonundakiler ise (') ile, hemzeler (') ile belirtilmiştir. Kelimelerde geçen (kâf) ve (kef) ayırımına dikkat edilmiş, metindeki kelime ve harf eksiklikleri köşeli parantez içinde tamamlanmıştır. Ayrıca, harfleri belli olmadığı için okunamayan kelimeler boş bırakılmıştır. Yine metinde geçen âyetlerin Kur'an'daki yeri dipnotlarında gösterilmiştir.

BİBLİYOGRAFYA

I. ARŞİV VESİKALARI

BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ

—Mühimme Defterleri:

nr.150; nr.151; nr.152.

—Ali Emîrî Tasnifi:

Mahmûd I kısmı,

1-g/1 sh. 56.

1-g/2 sh. 97.

—Cevdet Tasnifi:

Askeriye kısmı, c.II, sh. 630.

II. KAYNAK VE ARAŞTIRMA ESERLER

ABDÜLBAKÎ, Muhammed Fuad—, *Mu'cemû'l-fihrist*, İstanbul 1986.

AKGÜNDÜZ, Ahmed—, *Osmanlı Kânunnâmeleri ve Hukûkî Tahlilleri*, V, İstanbul 1994.

BABİNGER, Franz—, *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*, çev. Coşkun Üçok, Mersin 1992.

BARKAN, Ö.Lütfi—, *XV. ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Zirâî Ekonominin Hukûkî ve Mâlî Esasları, Kanunlar*, I, İstanbul 1945.

GÖYÜNÇ, Nejat —, *XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı*, İstanbul 1969.

HAFIZ HÜSEYİN Ayvansarâyî—, *Vefeyât-ı Selâtin ve Meşâhir-i Ricâl*, çev. F.Çetin Derin, İstanbul 1978.

HALAÇOĞLU, Yusuf—, *XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda İskân Siyâseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi*, Ankara 1991.

HAMMER, J.Von—, *Osmanlı Devleti Tarihi*, XV, çev. Mümin Çevik, İstanbul 1982.

MEHMED SÜREYYA—, *Sicill-i Osmânî = Tezkire-i Meşâhir-i Osmânî*, İstanbul 1308.

MUSTAFA NURİ PAŞA—, *Netâyicü'l-Vukû'ât*, İstanbul 1327.

- OLGUN, İ.—DRAHŞAN, C.—, *Farsça-Türkçe Sözlük*, Ankara 1948.
- ORHONLU, Cengiz—, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskânı*, İstanbul 1987.
- SÜLEYMAN İZZÎ—, *Târih-i İzzî*, Dersââdet 1191.
- ŞEMSEDDİN SÂMÎ— *Kâmus-u Türkî*, İstanbul 1317.
- UZUNÇARŞILI, İ.Hakkı—, *Osmanlı Tarihi*, IV/1, Ankara 1982.

**METNİN
TRANSKRİPSİYONU**

(1) Kad vak-‘a li-temellük efkâru’l-ibâd El-hâc Ahmed
İbnü’l-hâc Süleyman Bey defterî-i Bağdad
sene 1213

Ma'n-i bî-lafz râ idrâk kerden müşkilest
Ber mi-yefken zinhâr ez-çehre-i nâzik nikâb

Sûket

Tâ kucâ efkend cânân perde ez-ârız ki bâz
Çün nigâh ez-çeşm ü cân âyed bîrûn ez-ten-i mârâ

(2/a)Târih-i neşr der-beyân-ı vekâyi'-i hâlât-ı merhûm Ahmed Paşa-yı vâli-i sâbık-ı Ruha ve inkitâ'-ı rişte-i hayat-ı âmâl-i Ez-sahâyif-i kârhâne-i rûzgâr-ı bî-vefâ ve ba'zı ez-sevâ necâtî ki der eyyâm-ı ser'askerî mansıb-ârâ-yı kitâbe-i cihân ve tezyîn-i elsine ve efvâh-ı umûm insan kerdîd.

Bismillahirrahmanirrahîm ve bihî nesta'în

Ey pâdişah-ı pâdişâhân ve ey hâdi-i güm kerde-i râhân ey hâlik-ı zulmet ve nûr, ey rezzâk-ı her mâr u mûr ey nümâyende-i tarîk-i sedâd ve ey bahşende-i cerâyim-i ibâd ey mâhi-i hümûm u gümûm-u dilhâ ve ey fâtih-i cemî'-i müşkilhâ, ey âlim-i şehâdet u gayb ve ey müberrâ ez-âlâyiş-i her naks u ayb.

Beyt:

Ey hayret-sıfât-ı tû bend-i zebân hâ
 Engüşt hayretîst zebân der-dehân hâ
 Her zerre zî-sun'-ı tû hurşîd-i âlemîst
 Sun'-ı turâ çi hâcet şerh-i beyân hâ
 Key sâye-râ vücûd bûd piş-i âfitâb
 Mahvest bâ-vücûd-ı tû nâm u nişân-ı mâ

Lisân-ı ser-i nâtevân ter u müstehân olan biz kulların sâha-i bî-eşfhâ-yı azamet ve celâlinde ni'amât-ı müteferri'âne-i "mâ arafnâke hakka ma'rifetike yâ ma'rûf" izhârıyla demsâz ve deryâ-yı ka'r-ı nâ-yâb-vahdâniyyet (2/b) ve kemâlinde terennümât-ı mütezarri'âne-i "mâ abednâke hakka ibâdetike yâ ma'bûd" güftâriyla hem âgâz olduğumuzdan zâvâyâ-yı tezellül ve şerm-sârîde mu'tekıf ve kemâl-i in'icâz ve kusûrumuza müte'arrif olmuşuzdur. Beyt:

Kim men tâ tevânemkerd edâ-yı hamd ve dâd-ı tû
 Hemûm nus ki gâhi mîguşem âhî be yâd-ı tû
 Zihher kes gumâm-ı dil cüstem nedîdâm gayr-i nâ kâmi
 Tû mide kâm-ı nâ kâmân ki bâşed dâd dâd-ı tû
 Tû-i rezzâk-ı men ümidgâh-ı men penâh-ı men
 Menem mest ez tû gâm-gîn ez tû huşyâr ez tû şâd ez tû
 Şerîf-i haste dil-râ ez kerem deryâb ya Râb
 Ki ez bî-dest-i pây bâşed şer feth-i murâd-ı ez tû

Selâm-ı bî-âğâz ve encâm ve salavât ve dorud-u mâlâ kelâm-ı müstetâb seyyid-i cemî'i enâm âfitâb-ı sipehr risâlet zînet endûz-u mesned be-nübüvvet hâzin-i gencine-i "sübhânellezî esrâ"¹⁴ mazhar ve beyâha-i "denê fetedelle fe kâne kâb-e kevseyne-i ev ednâ"¹⁵ mecmû'a-i "vemâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn"¹⁶ manzûme-i "innâ fetahnâ leke fethan mübîn"¹⁷ muslih-ahvâl-i ümmet-i âkîbet tebâh mücellâ-yı kulûb-u âşiyân-ı rû siyah-ı feryâd res-i rûz-i vâ pesîn merhem-i cerîha-i dilhâ-yı gâmgîn ber güzîde-i arab-u acem eşref ve efdal evlâd-ı benî âdem a'nî (3/a) Ebu'l-Kâsım Muhammed Sallallâhü aleyhi ve sellem hazretlerine ve dirahşân kevâkib-i âsumân-ı velâyet ve kerâmet ve firûzân-ı nücûm-u felek-i izzet ve şefâ'at olan evlâd u ezvâc ve eshâb-ı kirâmîlerine bâd ammâ ba'd mücellâ-yı süver-i hakâyık-ı eşyâ olan zamîr-i münîr-i mühr-i tenvîr cür'a nûşân-ı bezm-i emel-i yakîn ve irfân ve rumûz şinâsân-ı tavâ-yif-i benî nev'i insâna mahfî ve nihân olmaya ki gavvâsân-ı deryâ-yı me'ânî ve keşfî nişînân-ı muhîte nüktedânı bu vechile lenger endâz deryâ-yı ahbâr bâdbân-ı efrâz-ı sefâyin âsâr olmuşlardır ki ummân-ı ka'r nâ-yâb-ı mülûkâne ve zehhâr-ı bî eşhâ-yı şâhânededen vâli-yi vâlâ şân-ı Ruha ve tîre sâz-ı dîde-i cihânbin-i a'dâ olan Ahmed Paşa Hazretleri'nin riyâz-ı ahvâl-i feyz iştîmâl hidîvâne ve gülşen-i behçet mekmen-i müşîrânelerine mevc endâz-ı merhamet dirahşân ve katre tîrâz-ı şefkat ve imtinân olan ibtidâ tulû'u ahter-i âlem efrûz rütbe-i vâlâ sâmiyye-i vezâret ve şuyû'u debdebe-i âlemgîr-i âsafiyetlerinden tâ bin yüz elli sekiz senesi hulûlüne dek gerek devlet-i aliyye tarafından me'mûriyeti hasebiyle ve gerek lâzime-i gayret ve sadâkatlerinden nâşî uhde-i himmet-i âlîlerine vâcib ve lâzım (3/b) olan ubûdiyyet-i dergâh-ı felek iştibâh-ı aliyye ve çâkeriyyet-i âsitân-ı ma'delet câygâh-ı seniyye muktezâsınca uğûr-u hümâyûn-u cihân sitânî ve tarîk-i meymenet refîk-i sultânîde cilve ârâ-yı arsa-i zuhûr olan nice nice hidemât nümâyân-ı celîle ve harekât-ı celâdet nisyan-ı cemîleleri tîrâz kitâbe-i evvân-ı rûzgâr ve tîrâz lisân-ı sığâr ve kübâr olub derece-i istihsân ve kabûle makrûn olduğu ecilden ber-vech-i ihtisâr ve itibâs-ı gabr efsân-ı sahâyif-i kırtâs olunur ki sene-i mezkûrun¹⁸ mâh-ı Muharremü'l-harâmında nübû'u inâyet-i bî gâyet-i şehinşâhî ve enhâr-ı merhamet inficâr-ı zıllullâhîden haklarında buluğ ve gavrân idüp umûr-u hâtır-ı ser'askerî ve mehnâm-ı hayr encâm-ı ma'delet küsterî yed-i beyzâ-yı âsafiyet ârâ-yı hidîvânelerine tefvîz buyurdıklarından sonra bâ-sudûr-u fermân-ı kazâcûyân Erzurum'a âzım ve mehâmm-ı kesîrû'l-ihtîşâmın temşiyet ve

¹⁴ İsrâ Sûresi 1.

¹⁵ Necm Sûresi 35.

¹⁶ Enbiya Sûresi 107.

¹⁷ Fetih Sûresi 1.

¹⁸ Burada "sene-i mezkûr" ibâresiyle her ne kadar 1158 yılı kastedilmişse de doğru değildir. Çünkü Ahmed Paşa 1156 senesi Muharrem'inde Serasker nasb olunmuştur.

intizâmına câzım olunmağla mevâkib-i kevâkib misâl-i tayy-i sahârâ-yı zî cibâl iderek Erzurum'a sâye endâz-ı iclâl buyurulup tâbiş-i âfitâb-ı havâdis-i zemâne dek dil eferde ve ciğer kebâp olan re'âyâ ve berâyâ zıll-u zalil-i ma'delet ârâ-yı âsafânelerinde (4/a) gunûde-i mehâd-ı emn ü emân ve dest endâz-ı tetâvül ve nekâl-i cihândan âsûde ve müferrehü'l-hâl olub ezkâr-ı cemîle-i tayyibe ve âsâr-ı celîle-i haseneleri tezyîn-i mehâfil ve mecâlis olmuşdur.

Der beyân-ı ester-i cây-i âsaf huceste tedbîr (...) devlet-i gerdûn-u masîr ve vukû'-u mukaddemât-ı ân kazîr-i andelîb hâne-i fesâhat alâme-i ahbâr bu vechile nağme pervâz-ı vekâyi'i âsâr olmuşdur ki, vezîr-i âsaf nazîr hazretleri bir kaç müddet sâha-i Erzurumu gubâr mevkeb-i iclâlleriyle atıyye âmiz buyurub himmet-i vâlâ ve nehmet-i müşîrâneleri teshîr-i memâlik-i İrân'a tarh efken-i se'âyet ve ihtimâm olub mukaddemâ İrân şahzâdelerinden Şah Safî nâm ki Şah Hüseyin'in evlâd-ı ekberi idi Afgan-ı bî nizâmın a'câm-ı bed fercâma istilâ ve Şah Hüseyin'i İsfehan'da mahsûr ve dîde cihân-ı bînlerin müşâhede-i çehre arâyis-i âmâlden mehçûr itdükleri hinde hânîn-i sadâkat güzîn-i şâhîden biri şahzâde-i mezbûru hezâr gûne hîle ve tezyîr ile ol nâyire-i ciğersûz muhâsaradan halâs ve necât virüp taraf-i devlet-i âl-i Osmânî kend-ü sene-i ser-mâye-i felâh ve kâmrânî ve vâsıl-ı ser-menzil-i murâdât ve vichânî yakîn itmekle (4/b) bu güldeste-i pür temennâ-yı zîb-i küşe-i külâh-ı iftihâr ve ıtır efzâ-yı meşâm-ı ümidvâr kılınmağla âsitân-ı havâkin penâh-ı alıyye ve dergâh-ı halâyık ârâmgâh-ı seniyyeye cebhe sây-i niyâz ve hudû'la kurb yâftegân-ı serîr-i arş-ı nazar-ı pâdişâhî huzuruna şerefyâb ve vüfûr-u inâyet ve merhamet-i hüsrevânelerinden kâmiyâb oldukları ahbâr-ı sâmi'a efrûz-u hidîv-i hurşîd iştihâr oldukda bu nüvîd-i meserret mezîd infitâh-ı ebvâb-ı a'mâle makâlîd ve inkişâf-ı çehre-i arâyis-i ikbâle savâbdîdleri mülâhazasıyla çünkü acem, kadîmden berû dilbeste-i fitrâk-ı itâ'at silsile-i Safevî ve ribka-i inkiyâd ve ubûduyetleri tırâz-ı rakabe-i iftihâr ve bendegî oldukları meşhûd ve ma'lûm-u kâffe-i cihân olmuşdur. Eğer şahzâde-i mezbûru bu vakitte ma'asker-i zafer-i eserde hevdec nişîn-i mutayyibe-i iclâl ve tûsen rân-ı redîf-i âmâl iderler ise tahayyül ki hem a'câm-ı bed fercâma bâ'is-i tefrîk ve ihtilâl ve hem asâkir-i nusret meâsir-i islâma mûcib-i takviyyet ve istiklâl ola deyû bu niyyet-i pür hayret ile der-i devletmedâr-ı felek iktidâra arzuhâl ve bu ahvâlî gereği üzre tahrîr ve ecâleten irsâl idüp şahzâde-i mezbûrun gönderilmesini ayn-ı savâb ve mûcib-i tulû'u ahter-i âmâl olduğuna tahkîk (5/a) itdiklerinde arîza-i mezbûrun mazmûn-u hayriyyet meşhûnu Pertev efken-i zamîr-i evliyâ-yi devlet-i rûz efzûn oldukda bu re'y-i behçet ârâ-i karîn-i salâh ve sedâd ve mutazammın-ı husûl-ü refâhiyyet-i ibâd ve ma'mûr-u bilâd bilüp îcâbeten li-mes'ulihî şahzâde-i mûmâ ileyhi esbâb-ı saltanat-ı şâhî ile

teşhîn ve ser-efrâz ve fark-ı iftihârını iklîl-i mülûkâne ile tezyîn ve mümtâz buyurup gâyet istiklâl ve debdebe-i mülûkâne ile Erzurum'a irsâl itdiler. Bu ahbâr-ı meserret âsâr vezîr-i hamîde-etvâr hazretlerine resîde-i sem'i istibşâr oldukda meşgâle perdâz-ı mehâm-ı istikbâl olub birkaç gün mürûrundan sonra şahzâdenin şehre karîb olduğu haberi şuyu' yâfte-i meclis-i irem küsterleri olmağla şehirden üç sâ'at mesâfe mikdân yemeklik tertûbine emirleri olup ertesi bir nev' debdebe ve ihtîşâm ile şehirden süvâr ve tûsen-rân sahrâ-yı nüzhet âsâr oldular ki dîde-i dîdebânân hisâr-ı sipehr-i devvâr ol hurûş-u akl rubâdan tîre ve târ olduğundan Pertev efken-i tahayyür ve isti'câb oldular. Bu nev' âlâyi ve istiklâlle ki nazîri arsa-i âlemde hayyiz-i vukû'a (5/b) gelmemiş şahzâdeyi istikbâl ve kemâl-i i'câz ve ikramla mi'âdgâha müzül-u iclâl buyurdular. Et'ime ve eşribe tenâvülünden sonra edâ-yı merâsim-i tefekkudât ve izhâr-ı levâzım-ı teveddû ve muvâlât ile şahzâdeyi kendilerinden mukaddem şehre irsâl idüp mağribe yakun kendüleri dahi mânend-i âfitâb mütevârî-i hicâb-ı istirahat oldular. Bu ta'ayyüş ve kâmrânî ve teferruh ve şâdumânî mürûrundan birkaç gün akdem "enderûn-u memâlik-i İran'a duhûl ve zabt u teshîrine teşmîr-i sâ'id-i ihtimâmın menzûr ve me'mûl-u hümâyûnum olduğuna kızılbaş-ı bed me'âşın hâşâk-ı vücûd-u bed bûdlarını iltihâb-ı nâyire-i âlemgîr-i şemşîr ile ihrâk ve sâha-i a'mâl ve ahvâllerini yekpâre tezayyuk ve tâkatlerini tâk idüp şahzâde-yi mûmâ ileyhi götürüp taht-ı firuz baht-ı mevrûsilerine temkîn ve iclâs itdürüp bir vechile i'tizâr ve tevekkufun mesmû'u hümâyûnum değildir"deyû birkaç kıt'a evâmîr-i aliyye ve fermân-ı âl-i muta'ı seniyye müte'âkibü'l-vürûd sâdır olmağla vezîr-i pûziş-pezîr dahi fermân-ı kadr-tev'emânın rişte-i imtisalini tıraz rakabe-i inkıyâd ve iftihâr bilüp Erzurum'da mevcud olan asâkiri (6/a) Kars'a irsâl idüp ve kendüleri dahi mâh-ı Şevvâl'in yirmi birinci hamîs günü teeyüdât-ı hâlik-i kâyinât ile Erzurum'dan hareket ve cânib-i Kars'a irha-i inân-ı yekrân azîmet buyurdular.

Vürûd-u râyât-ı haşmet ve iclâl âsaf-ı hamîde hisâl belde-i Kars'a teeyüdât-ı kâdir-i müteâl hoş hânân-ı mehâfil-i ahbâr bu vecihle zemzeme pervâz-ı vukû'u âsâr olmuşlardır ki, âsaf-ı setûde fe'âl-i avn-u inâyet-i zül-celâlile Kars'a teşrif buyurduğları gün mâh-ı Zilka'de'nin üçüncü isneyn günü evâyil-i mevsim-i şitâ olduğundan istilâ-yı iştîdâd-ı bürûdet-i şitâ ve iksâr-ı selc ve inkılâb-ı havâ bir mertebede olup ki vezîr-i müşâru'n-ileyh hazretleri için tertip ve âmâde itdükleri esâse-i alâyi ve ihtîşâm ve kevkebe-i dârâi ve izdihâm ta'vîk yâfte-i mûmâna'at-ı eyyâm olduğundan bi-hasbi'l-iktizâ âlet-i esâse-i mezkûr tevzî'i sanâdîk-i muhâfazat olunup sîmâ-yı sâlihân-ı sadâkat-güzîn gibi yekrengâne Kars'a dahil oldular. Beledât ve kurâ-yı Azerbaycan âvâze-i vürûd-u nusret-nişan istimâ'ından gayet

ru' b ve hurâs zamîr-i (6/b) şekâvet tahmîrlerinde bî-kıyâs olub eğerçi şehzâde-i müşâru'n-ileyhin Kars'a teşrîf-i vürûdu gubâr-ı ahbârı dîde-i a'câm-ı şekâvet irtisâma ke-hullî'l-cevâhir temennâ olmuş idi. Lâkin Nâdir Şah âkibet tebâhın istilâ-yı dehşet ve havfî zamîrlerinde müştebih ve câygîr olduğundan tarîk-i azîmetlerine sedd-ü mümâna'at olub hidîv-i cem ihtişâmın Kars'a vürûd-u mevkeb-i iclâllerini ve şehzâde-yi merkûmun sûret-i ahvâlini kemâ hüve hakkuhû şâh-ı şekâvet intibâh tarafına arz ve i'lâm itdiler, Âsaf-ı ma'delet irtisâm hazretleri dahi terfîhe ve intizâm-ı ahvâl-i re'âyâ ve zu'âfâ ve asâkir-i nusret meâsirin tedârik ve içtima'ına hem vâlâ-yı bî hemtâları mezbûl buyurulup Nâdir Şah tarafından firâr idüp devlet-i aliyyeye sadâkat üzere mülteci olub sudûr-u fermân-ı cihânmuta' ile vezîr-i sâhib-i tedbîr hazretlerinin ma'iyetine ta'yin olunan Erdelan Beylerbeyisi Ahmed Hanı, Çeteci Abdullah Paşa ile üç bin askeri Arpaçayı nâm bir mahal ki Revan'a on sâ'at mesâfedir tesyîr ve Ahîsha tarafından dahi İbrahim Paşa-yı bir mikdar asker ile acem Gürcistan-ı olan Kâhit üzerine (7/a) ta'yin ve Abdurrahman Paşa-yı Deli Musa ile Gulf üzerinden Malazgird'den ki Revan'a muttasıldır irsâl buyurulub asâkir-i nusretmeâsiri taraf taraf acem memâlikine sevk ve vüs'at-ı saray-ı âlemi a'câm-ı şekâvet irtisâma mazyûk eyleyüp yerli yerden iltihâb-ı nâyire-i samsâm-ı alemsûz ile harman-ı vücûd-u bedbûd-u a'dâyî suhte ve câme-i mihnet alâme-i humân-ı ye's ve hirmânî kâmet-i bed ikâmetlerine duhte itdükleri ihtimâm üzere mekân ve emvâlleri zabt ve teshîr ve evlâd-u iyâlleri esir-i serpençe takdir olunub kengere binâ-yı felek-i sâlleri hâk-i zilletle pest ve mirât-ı meserret nümâ-yı âmâl ve iktidarları seng-i felâhen-i kazayla şikest olub devlet-i aliyye tarafından Sürhay Hân-ı Lezgi¹⁹ için gelen hazine ve tecemmûlât-ı kâmurânî ve rütbe-i vâlâ-yı sâmiye-i hânî İbrahim Paşa vesâtatıyla Gürcistan üzerinden hân-ı mûmâ-ileyh için irsâl buyurdular. Ve acem sanâdidinden dahi bazıları şehzâde-i mezbûrun zill-ü cenâh-ı râfet ve eşfâkını kendülerine isticlâb-ı vesîle-i hayat ve istidrâk-i (7/b) sermâye-i necât bilüb istilâ-yı tegallüb-ü havf ve ızdırârlarından vezîr-i pûzeş pezirin zeyl-i afv ve itallerine hulûs-u tâm üzere i'tisâm ve dimağ-ı cânları hantal-i ye's ve harmân-ı eyyâmdan telhukâm oldukları ecilden çaşnî-i şîrîn güvâr buyuruldu. Râyle şîrin-kâm buyurulmak ricâ ve istid'âları hayyiz-i icâbete makrûn olup sâlik-i tarîk-i itâ'at ve inkıyâd olanlara buyuruldu. Rây-i kerem ve ihsan ve ol etrâf ve nevâhiye gereği üzerinde intizâm ve temşiyet ve re'âyâ ve berâyâyâ ihtimâm-u teslîyet ve itmînân virdiklerinden sonra Kars'da mevcut ve âmâde olan asâkir-i nusret me'âsirin hey'et-i mecmû'aları on bine bâliğ olmadığı sûret-i hâl vezîr-i hamîde hısâl hazretlerinin mir'ât-ı zamîrlere aks-pezir-i

¹⁹Dağıstan beylerinden olan Kumuk Hâkimi Sürhay Hân, Hacı Dâvud Hân'ın yerine Şirvan Hânı ta'yin edilmiştir. (MD. 134. s.379)

tahakkuk ve yakîn olub şâh-ı şekâvet intibâhla mu'âraza ve mukâbeleye adem-i iktidarları dahi ma'lûm ve meczûmları olmağla rây-i isabet pîrâ-yı âsafâneleri bu vecihle karar yâfte-i kâffe-i mîzân-ı ta'akkul ve i'tibâr oldu ki şimdiki vakit bu mikdar asker-i kalil ile şâh-ı âkîbet tebâh ile (8/a) mukâbele ve müsâdeme ve şehzâde-yi müşâru'n-ileyhi götürüp taht-ı mevrûsine iclâs itdirilmek bir azîm tedârike muhtacdır. Devlet-i aliyyeden bir mikdâr zehâyir ve seksen bine bâliğ asâkir ve zehâyir haml için davar ve bir mikdâr hazîne hususiçün rica ve istid'â ideriz. Eğer arzumuza müsâ'ade-i aliyyeleri mebzûl ve irsâl olunan tertib defteri mûcebi ile inayet-i hüsrevâneleri meşmûl buyuruldu baş ve canımı uğur-u aliyyelerinde fedâ idüp bir ân ve bir sâ'at tevakkuf itmeyüp bâre cihân-ı tarîk-i maksud oluruz deyû bir tertîb defteri tutup kaç kıt'a arzuhalile der-i devlet medâr-ı aliyyeye irsâl buyurdular. Çünkü mukaddemâ vücûd-u mekârim âlûd-u kerîmâneleri istilâ-yı cûyûş-u mihnet hurûş emrâz ve eskâmdan fi'l-cümle mükedder ve minhelü'l-azab hâtır-ı feyz-i müzâhirleri âlâyiş-i lâ-y-i hammâ-yı alel ve eşcândan be-gâyet müteğayyir olmuş idi. Günden güne alâyim-i emrâz ve eskâm işudâd ve sâ'at be-sâ'at ebvâb-ı sıhhat ve âfiyet ve cezb-i hallerine tazyîk ve insidâd olduğundan bi'l-küllîye (8/b) iktidâr-ı rûkûb ve nüzûldan âciz ve nâtuvân ve eser-i râhat ve âfiyet ve vücûd-u mes'udlarından teslîb ile yekpâre mahzûn ve nâlân olmağla keyfiyet-i ahvâl-i pür melâlini dergâh-ı havâkibîn-i penâh-ı aliyye arz ve i'lâm ve cânib-i Ruha'ya insirâf ile a'mâle-i li-câm-pâre tîz-kâm itmek mülâhaza ve ümîdiyle kerâren ve mirâren arz itmekle ümenâ-yı devlet-i aliyye dahi bi-hasbe'l-iktizâ arz ve ricâlarına müsâ'ade buyurub bâr-ı tākât güzâr-ı umûr-ı ser'askerî ve gâyle-i hatîr-ı sipehsalârî olan mühim-i mu'azzama-yı düş-ü delâlet hurûşlarından ref' ve tahfîf ve sâbıkâ sadr-ı a'zam ve ferman-revâ-yı kâffe-i ümem olan Şehlâ Ahmed Paşa Hazretleri'nin bâlâ-yı isti'dâdların kabâ-yı azamet nümâ-yı ser'askerlik ile telfîf ve taltîf buyurulup Kars cânibine erhâ-yı inânpâre müsâra'at itmeleri için fermân-ı âl-i mutâ'ı padişâhî şeref-rîz-i sudûr olmağla Kars'dan bir sâ'at mesâfe mikdârı bir mahall-i hûş-u hevâ mızrap hıyâm-ı nusret intimâ oldu. Sadr-ı sâbık hazretleri dahi hilâ'ı hurşîd irtifâ-ı ser'askerliği zînet berdûş-u (9/a) iftihâr itmekle sudûr fermân-ı kazâ cereyân-ı padişâhî ile cânib-i Kars'a mehmîz-zen tekâvür-u azîmet ve isti'câl olub Kars'a yukun oldukları ahbân hidîv-i pesîdende-i etvâr hazretlerine mesmu' olunmağla istikbâl ve yemeklik tertîbine işâret buyurup ertesini ser'asker-i müşâru'n-ileyh hazretlerini kemâl-i izzet ve ihtirâmla istikbâl idüp tarafeynden edâ-yı merâsim-i teveddû ve ittihâd ve izhâr-ı levâzım-ı tefâkkud ve dâddân sonra Kars'da kendü hazînelerinden etbâ' ve kaç perde der-anbar olunan zehâyir-i bî-nihâyet dahi mîrî tarafından edâ-yı sa'dî müte'assiru'l-husûl olduğundan alâ sebîlü'l-vedî'a anbarlarda tevzî' ve ebvâbları

memhûr olunub bir kaç def'a dahi ser'asker-i müşâru'n ileyhe mülâkatları olduktan sonra sahrâ-yı Kars'dan hareket ve Erzurum'a tevcîh-i râyât-ı azîmetleri oldu.

Der beyân-ı fermûden râyât-ı nusret alâmât ez-belde-i Kars ve şürefâ-yı belde-i Erzurum ez-vürûd-u mevkib-i şekâvet ihtisâs bu makâle-i teshîr efzâ-yı husûmet-gûzar bu vecihle dehen kûşâ-yı vukû'ı âsâr (9/b) olmuşdur. Ki vezîr-i sûtûde-hisâl hazretleri umûr-ı hatîr-i ser'askerî ve mehâmm-ı kesîrû'l-ihtîşâm-ı ma'delet küsterî gâyilesinden fâriğ ve sudûr-ı fermân-ı kazâ-i cereyân mûcebince ahter-i âlemtâb-ı teveccühleri cânib-i Erzurum'a bâziğ olmağla sahrâ-yı Kars'dan hareket ve semt-i merkûma erhâ-i e'nân-ı yekrân 'azîmet buyurulub mâh-ı Rebî'u'l-âhir'in yirmi üçüncü ahâd günü saharî-i nüzhet efzâ-yı Erzurum talîa'ı iclâl-i sa'âdet lüzûmlarıyla hased âver-i gülistân-ı irem ve takviyyet bahşâ-yı kulûb-ı ümem olub mecmû-'ı ekâbir u usâğir vürûd-u kudûm-u meymenet me'âsirlerinden râzı ve şâkir ve zıll-ı himâyet-i hidivânelerinde âsûde-i cilbâb-ı istirâhât olmağla ziyân-ı halleri bu atıyye-i uz mâ ve mevhibe-i kübrâ izhârına gûyâ olmuş idi. Beyt:

Tâ-küşeste ne-şevêd rişte imrûz zivî
Tâ berîde ne-şevêd evvel-i imsâl-i zi-pâr
Bâd her sâl be-sâl-i dîgeret zâmin-i ömr
Bâd her rûz be-rûz-i dîgeret pezîr fütâd
Dâyim ez-rûy-i buzurgî ve şeref-i rûz efsûn
Ez ten ü cân ü cevânî-yü cihân ber hordâr
Dâmen-i ömr-ü tû ez gird-i ecel der ismet
(10/a) Pâye câh-ı tûr-u esîb-i felek zinhâr
Her dem ikbâl-i nûst-bâd zi-gerdûn kühen
Sâl-i tû ber tû hümâyun ve çenîn sâl-i hezâr

Ve etrâf ve eknâfdan gelen asâkir-i nusret-medâr melhame-i Kars'dan merhale peymâ-yı vâdi-yi firâr olan ecnâd-ı zafer i'tiyâd vüfûr-u iltifât-ı aliyyelerinden mesrûr ve şâdumân ve gâyet eşfâk ve keremlerinden mecmûr ve kâmurân olduklarından mecmû'u ittihâd ve ittifâk üzre takdîm-i hidemât-ı aliyyelerinden teşmîr-i sâ'id-i ihtimâm ile cansipâr olmuşlar idi. İktizâ-yı zavâbit-i hükûmet üzre ol tavâyif-i lâzîme'î ümîd ve bîm ile ictimâ' ve tarîka-i tefrîk ve firardan anları imtina' buyurduklarından ordû-yu nusret-pûyları reşk-i o. târim-i misnâ-yı eflâk ve behçet

ârâ-yı basît-i gubrâ-yı nemnâk olmuş idi. Şâh-ı âkîbet tebâh dahi cuyûş-u delâlet hurûşuyla cudûl ve ez-belde-i Kars'ı muhît ve mahsûr ve asâkir-i islâmî yekpâre zebûn ve makhûr itmekle bir kaç def'a tarh-efken-i meyâdîn-i gîr u dâr ve bâre cihân-ı(10/b) me'ârik-i hünhâr olduklarından sonra belde-i mezbûru gâyet su'ûbet-i istîlâ ile hasr ve tazyîk ve ehl-i islâmın harman-ı emniyyet ve kararlarını iltihâb-ı nâyire-i gadr ve ta'addiyle tahrîk itdiği vâkı'a-i kıyâmet alâmeyi hidfv-i cem iktidâr hicâb-ı dergâh-ı felek medâra arz ve i'lâm itmekle Diyârbekir cânibi ser'askerî olan Kazıkçı Hüseyin Paşa hazretlerine bir kaç kıt'a evâmir-i aliyye müte'âkibü'l-vürûd sâdır oldu ki ma'îyyetinde hâzır ve mevcûd olan asâkir-i nusret me'âsiri kaldırıp Kars'da mahsûr ve istîlâ ve tağallüb-ü erbâb-ı şurûrdan dil-fikâr ve ma'zûr olan ehl-i islâmın mu'âvenet ve imdâdına inân-rîz-i müsâra'at olup bir gayri gûne i'tizâr ile def'ü'l-vakt ve müsâmaha itmiyesin deyû bu fermân-ı vâcibü'l-itâ'a vürûdunda vezîr-i müşâru'n-ileyh dahi sefer-i hayr eserin temhîd ve tedârikine bezl-ü maddûr ve yanında olan asâkir-i mansûreyi kemâl-i iltifât ve ihsânından râzî ve meşkûr idüp cüyûş-u deryâ-yı pür-hurûş ile Diyârbekir'den nehzât buyurup şekûh-u cünûd-u zafer-vürûd ile pehnâ-yı sahârî ve cibâlî tazyîk ve merhale peymâ-yı tarîk-i meymenet refîk olarak (11/a) mâh-ı Receb'in on sekizinci isneyn günü Erzurum'a dahil olup vezîr-i pûzeş-pezîr dahi ser'asker-i müşâru'n-ileyhi kemâl-i istiklâlile istikbâl ve merâsim-i tefekkud ve muvâlât-ı pey-i mâldan sonra Erzurum'da mevcud olan ecnâd-ı zafer i'tiyâdın zimâm-ı temâlik ve temâsiklerin uhde-i ihtimâm ve ihtiyâr-ı ser'askerîlerine tefvîz ve teslîm ve intizâmdâde-i ümîd ve pem olan gürûh-u zafer şükûhun rişte-i muhâfazat ve sıyânetlerin kezâlik i'tizâl ve ferâğât ile inkıtâ' buyurup mâh-ı Ramazânü'l-mübârekin altıncı cum'a günü şehri teşrîf-i kudûm-u sa'âdet lüzûmlarıyla hemkarîn-i sipehr berîn buyurdular. Şâh-ı gümrâh-ı âkîbet tebâh dahi üç mâh mütemâdî belde-i Kars'ı hasr ve tazyîk ile teshîr karîb olmuş iken irâde-i cenâb-ı ezeli ve temşiyet-i lem yezeli bu [v]âkı'a-i kıyâmet alâmenin vukû'una ta'allük pezîr olmadığından şâh-ı şekâvet intibâhın mir'ât-ı zamîr-i mel'anet tahmîrlerinde çehre-i şâhid-i dil ârâ-yı âmâl musavver ve mürtesem olmayub istîlâ-yı bürûdet-i çuyûş-u beştâ ve iştidâd-ı su'ûbet-i pür-hurûş ser-mâ gülşen-i ârâm ve kararların gâyetle pejmürde ve çemen-i sabr ve tevakkufların nihâyetle efserde (11/b) itmekle zebân-ı acz ve ıztırâr ol gürûh-u dalâlet-medâr feryâd-ı "mâlâ tâ katelenâ" ile hirâs resân-ı hâtır-ı şâh-ı âkîbet tebâh olmağla kemâl-i ye's ve fütûr-u ahvâl-i şekâvet mestûrlarına târî ve ahter-i aksâ-yı âmâli gemâm-ı eşcân ve ahzâna mütevârî olduğundan tahlîs-i giribân-ı hayat ve terfîye asâkir-i hazelân-ı inbitâtî için zâhir hâlde ızhâr-ı kavâ'id-i musâlâhaya vesîle-cû olub havânîn-i delâlet güzîninden birini mükâleme-i islâh-ı zâtü'l-beyn ve mutâraha-i salâh ve

savâb-ı devleteyn ve refâhiyet-i ahvâl-i re'âyâ ve zuâfâ-yı cânibeyn için vezîr-i mükerrerem ve ser'asker-i muhterem hazretlerine irsâl idüp ricâl-i devlet-i ebedî'l-karârdan ordu defterdârı olan Kesriyeli Ahmed Efendi ordu-yu şekâvet pûyine irsâl buyurmalı için kemâl-i hâhiş ve niyazları ızhâr olmağla Ser'asker-i müşâru'n-ileyh dahi niyâzına müsâ'ade buyurup mezkûr Ahmed Efendi'yi [şah] ordusuna irsâl buyurdular. Şâh-ı hasâret âgâh dahi mûmâ-ileyh huzûr-u şekâvet mevîfûruna ihzâr ve sahbâ-yı (12/a) şirin güvâr-ı ikrâm ve iltifatla mezbûrları ser-şâr itdikden sonra meyâdîn-i musâlahaya bi-vecihle fers tâz-ı lisân-ı takrîr ve mehmîz zen-i tûsen-i dil-pezîr oldular. Ki müddet-i çendîden berû iltihâb-ı nâyire-i cidâl ve kıtâl-i cânibîn ve şirâre-i sihâm-ı dildûz-u münâkaşa ve niza'ı tarafeyn-i e'âlî ve edânî çiğerlerin kebâp ve senâbik-i huyûl-u ecnâd-ı kıyâmet bünyâd-ı ibâd ve bilâdî harâb ve yebâb ve neşîmengâh-ı bûm ve gurâb itdügünden mâ'adâ ne arâyis-i maksûd ile ma'ânîk gerden sürûruna ve çâşnî çeş-i şarâb-ı âmâl ve hubûr olmuşlardır. Bu kadar hazâne-i âmire-i lâ-yuhsâ ve esbâb ve edevât-ı bîcâ ki bu mâbeynde telef olub tarafeynden bu kadar ibâdullah ve müslimînin kanları rihte zehr-âb-ı kûh-güdâz-ı şemşîr-i inâs ve evlâdları esîr olduğundan gayri bir netîce husûl-pezîr olmadığı size ve ukalâ-yı dakîka şinâs-ı asra meşhûd ve ma'lûm olmak gerektir. Şimdiden sonra sâlik-i tarîk-i insâf ve ref'i kavâid-i zulm ve i'tisâf idüp aceze ve mesâkîn ve fukarâ-yı cânibîn ki fi'l-hakîka vedâyi'î hâliku'l-berâyâ (12/b) dîrler. Bunlara rahm ve mürüvvet itmek mûcib-i husûl-u rızâ-yı hâlik ve bâ'is-i terfiye umûm-ı halâyık olacağı sencîde kefe-i mîzân-ı ukalâ-yı dakîka şinâs ve pesendîde-i rây-i amme-i nâs olmağın temşîyyet-i kavâ'id-i musâlaha ve ihtifân-ı nihâl-i bed iştimâl-i meklûha husûsunda sen bizim tarafımızdan muhtâr ve vekîl-i mutlaksın deyû inân-ı keşîde semend-i takrîr oldukda Ahmed Efendi dahi ben bu emr-i hayr-encâm ve kâr-ı sa'âdet hitâmın vukû-'u temşîyyet ve intizâmına ser'asker tarafından dahi müte'ahhid ve mütekeffil ve hasbe'l-hâhişiniz üzere devlet-i aliyyeye gidüp islâh-ı zât el-beyn ve binâ-yı teveddûd ve ittihâd-ı devleteyn için bir nev'le tarh efken-i mebânî-yi râsihatü'l-erkân-ı musâlaha olayım ki inkırâz-ı âleme dek kengere-i felek sây-i binâ-sı isâbet-i âsib ve ihtilâl-i seylâb-firâz ve neşîb-i rûzkârdan mahrûs ve masûm ola deyû ferâh resân-ı hâtır-ı şâh-ı âkîbet kütâh oldukda Şah dahi gâyet ihtizâz ve sürûrundan efendi-i mûmâ-ileyhin sâğîr-i âmâlini rahîk-i ikrâm ve sahbâ-yı şirin güvâr-ı ihtirâmla leb-rîz itdikden sonra mezbûru makzî ikrâm-ı insirâfa murahhas buyurup ser'asker-i müşâru'n-ileyh hizmetine (13/a) şerefyâb oldukda taraf-ı şâhîden istirâk eyledüğü ahbârı takrîr ve beyân ve musâlaha binâsıçün tarafeynden müte'ahhid olduğunu arz ve i'lân itdikde ser'asker-i müşâru'n-ileyh dahi devlet-i aliyyenin nasbe'l-'ayn ve kârgüzâr ve mukırr ve sâhib-i ihtiyârısın. Salâh ve savabdîdiniz üzere şerâyit-i musâlaha'ı

tarafeyn ve ref'i nâyire-i mükâdeha-i cânibeyn rây-i mahmedet şî'ârınıza müfevvidir. Bu hususda dahi bizim tarafımızdan me'zûn ve murahas ve muhtarsın takdîm-i mühimm-i mezbûreye bir ân akdem sa'y ve ihtimamınız olub refâhiyyet-i ahvâl-i ibâd ve emniyyet-i kurâ ve bilâda bâ'is olursuz deyû Ahmed Efendi'ye cevapları oldukda Efendi-yi müşâru'n-ileyh dahi kendü salâh ve savabdidi üzre altı re's tûsen-i cihannûr ve dolanma-i şâhâne-i lâ-cevr ve ser'askerin hazîne ve tavîlesinden intihâp idüp bir mikdâr dahi tuhaf ve hedâyâ-yı lâyika tedârik ve dergâh-ı âlî kapucubaşlarından Burgazlı Mehmed Ağa ve iki tuğlu paşalardan Abdurrahman Paşa ve Ca'fer Paşa ve Cevher Paşa ve Yeniçeri Ocağı'ndan Camus Ağa dîmekle şöhet-şî'âr olan bir ağa ve Sekbend Ocağı'ndan Binbaşı olan Kara Mehmed Ağa'yı birkaç nefer efendi ile Şâh-ı (13/b) nekbet-penâh ordusuna âzim oldular. Mezkûrûn resîde-i huzûr-u şekât makrûnu oldukda herbiri alâ haseb-i merâtibihim ikrâm ve eşfâkına nâyil ve pişgâh-ı hasâret intibâhında saff keşîde oldukdan sonra metâ'ı musâlaha-i koft ve şenîd mezâd-ı bâzâr-ı mutâraha-i "hel min mezîd"²⁰ olmağla Şah dahi binâ-yı musâlaha için, şâyeste ve refâh-ı hâl-i re'âyâ ve zu'afâyâ bâyeste olan mektûb dergâh-ı havâkin-i penâh-ı aliyye ve bârgâh-ı felek hângâh-ı seniyyeye tahrîr ve Ahmed Efendi sahâbetiyle irsâl idüp sâyirleri o gice ordu-yu şekâvet-püyende müsâferet tarîkiyle tekyezen-i bâlîn-i istirâhat olup ertesi murahas oldular. Ahmed Efendi dahi Burgazlı Mehmed Ağa ile Erzurum'a dâhil ve Vezîr-i pûze'ş-pezirin kemâl-i lutf ve merhametlerine nâyil oldukdan sonra eğer Devlet-i Aliyye'nin hizmetkâr ve hayırhâh-ı sadakat etvârısız bir kaç dolanma münâsîp atlar intihâp ve tedârik idüp peşkeş tarîkiyle Şah hazretlerine irsâl idüp bu husûsda iğfâl itmeyesiz deyû hidv-i cem iktidâr hazretlerine hitâpları oldukda vezîr-i dûr-bîn ve âsaf-ı ma'delet âyîn dahi nâsiye-i ahvâl-i mekârim-i iştimâllerinde mezkûr (14/a) ve mermûz olan âsâr-ı gayret-i diniyye ve alâyim-i hamiyet-i âsafîyye muktezâsınca zâhir-i halde sâlik-i tarîk-i istinâb olmayub teklif itdüğü mâcerâyâ ser-furûd âverde rızâ ve teslim olup sizin teşrifinizden sonra buyurduğunuz üzre birkaç dolanma münasib atlar tedârik idüp bir mu'teber ağamız ile Şah hazretlerine irsâl ideriz deyû cevap virdiler. Ahmed Efendi birkaç gün Erzurum'da tevakkuf idüp iktizâ iden fehmi temşiyet virüp Mehmed Ağa ile âzım-ı tarîk-i maksûd oldular. Çünkü vezîr-i hamîde-hisâl efendi-yi mûmâ-ileyhi musâlaha husûsu için Şah tarafından devlet-i aliyyeye âzım olduğu ahbarı nüdemâ-yı devlet-i kâhir ve evliyâ-yı saltanat-ı bâhire savbına arz ve i'lâm itmişler idi. Bu kâr-ı nâ-pâyidâr hilâf-ı rızâ-yı padişâh-ı kâmkâr olduğundan sudûr-u fermân-ı âlempenâhî mûcibi ile mûmâ-ileyhimâyı mağdûben nefy ve Erzurum'da mevcûd olan asâkir-i nusret-meâsir ve sâyir mehâm ve umûr-u padişâhî

²⁰ Kaf Sûresi 30.

vezîr-i müşâru'n-ileyh hazretlerinin kabza-i riyâset-i âsafâne ve keff-i kiyâset-i hidîvânelerine min külli'l-vücûh tefvîz buyurulub şâh-ı âkîbet tebâh (14/b) dahi Ahmed Efendi ve Mehmed Ağa'nın gitdiklerinden yirmi iki gün sonra istilâ-yı şiddet-i şitâdan tevakkufa mecâl ve terâkkub-u vürûd-u ahbâra kudret-i hâli kalmadığından bi-hasbe'l-iktizâ Kars üzerinden kalkup Revân cânibine tevcih-i inân-ı şekâvet nişanları oldu. Diyarbakır Vâlisi Hüseyin Paşa dahi Şahın Kars üzerinden ref'i hıyâm-ı dalâlet-irtisâmlarından on sekiz gün sonra murğ-u şikestebâl-ı rûhî hezâr gûne felâketle kafes-i tenden pervâz ve dâne çini mükâfât-ı a'mâline demsâz oldu. Beyt:

Ez mükâfât-ı amel-i gâfil me-şev
Kendüm-ü ez-kendüm be-rûvid cevz-i cev

Der beyân-ı hareket fermûden hidîv-i hamîde hisâl ez-Erzurum ve tevcih-i i'lâm-ı sa'âdet -lüzûm be-cânib-i Ruha ve şuyû' yâften-i vâkı'a-i bî-tedbîr der menzil-i râhat kesel-i Arapgîr sehâb-ı hâme-i mihnet iktibâs bu vecihle reşha rîz-i sahâyif-i kırtâs olmuşdur ki, vezîr-i âsaf-nazîr hazretlerinin vücûd-u mekârim âlûdları istilâ-yı cüyûş-u emrâz ve eskâm ve istî'âb-ı cünûd-u ekdâr-u âlâm şiddetinden renciş-pezîr ve te'attuş-u zülâl-ı mülâkât-ı encâl ve eşbâl-i kirâmîlerinden (15/a) leb-i teftîde ve hâtır-ı tekdîr olduğundan mensûbuna ruhsatyâb-ı insirâf olmak mülâhazasıyla def'aâtle devlet-i aliyyeye irsâl-i arzuhâl idüp encâmında Ruha'ya izn ve azîmeti husûsu için fermân-ı kadr tev'emân-ı hüsvânî sâdır olmağla mâh-ı Muharremü'l-harâmın yirmi yedinci sebt günü hidâyet-i kâyd-ı tevfiik ile Erzurum'dan hareket ve Ruha semtini tevcih-i rayât-ı azîmet ile hased efzâ-yı sipehr-i bâ-rif'at buyurub şehirden üç sâ'at mesâfe Gümrükçü İsmâ'il Ağa'nın çiftliği nüzulgâh-ı izz ve iclâlîleri oldu. Kasîde:

Oldu gülşende bene şâhid gül cilvenûmâ
Saldı âvâze-i hüsnü bu cihâna gavgâ
Çemenin sahnı olup reşk-i gülistân-ı irem
Bûy-ı ezhârı idüp canları gûyâ ihyâ
Kameri zâr idüp sıdkla her vakt-i seher
Şeref-i devlet didâr-ı cemâlisine du'â
Lâle bin dağile hasretzede ve nâle-günân
Tâ ki hâkdır lütfundan ide derde devâ

Sûsen-i cümle zebân medhi için olmuşdur
 Mu'tekif gülşen vafında şeb-i rûz be-pâ
 Nergis-i haste ciğer kûşe gülşende olup
 Haber-i feyz-i reş hasmetine dîde küşâ
 (15/b) Tâ fikr-i lütfula bir gün eser-i iclâli
 Sahn-ı bostan-ı Ruha ide pür-nûr ziyâh
 Rüstem-i rûzvegâ âsaf-ı hatem temkîn
 Mazhar-ı adl-i sehâmkeriye izz u alâ
 Akl ve tedbîr ve şükûh ve hüner ve iclâli
 Âleme şâyı' ve mahsûd-u cemî'i vüzerâ
 Menba'ı cûd ve kerem ma'den-i ihsân ve himem
 Kâli'i zulm ve sitem Hazret-i Ahmed Paşa
 Âleme ez-dil ve cân vird-u zebân olmuşdur
 "yesser-allâhû mine'l-hayr lehû mâ yeşâ"
 Hazret-i izzet ola yâre mu'ini her dem
 Her belâlardan ânı hıfz ide dâyim mevlâ
 Hân-ı ıtr-feşân medhine dâyim dû-zebân
 Cân ve gönlüyle idüp mahfel ve meclisde edâ
 Halka kûşân der-i devleti olmağla şerîf
 Cehd itdi ki ide bazı vekâyi'i imlâ
 Avn-i hallâk-ı ezel rahberi olsa eğer rişte
 Neşre çeke lü'lü-yü yektâyı nümâ

Sebk tâzân-ı turuk-u âsâr bu vecihle kûyî-i rebâ-yı meyâdin-i ahbar
 olmuşlardır ki, nükûş-u sum ve tûsen-i devlet ve ikbâlleri eklîl-i mefârik-i turûk u
 cibâl ve nüzhet endûz-u sahârî ve tilâl olarak Arapgîr ile şöhret-şî'âr olan mahâl
 (16/a) mızrab-ı hıyâm-ı haşmet ve iclâlleri oldu. Vezîr-i âsâf tedbîr hazretlerinin
 Ruha tarafına tevcih buyurduğlarından bir kaç gün mukaddem ahter-i takdîr-i âlem
 efrûz-u cenâb-ı sübhânî ve kevkeb-i hikmet endûz-u yezdânî hicâb-ı ihtifâdan cilve
 ârâ-yı hayr tulû' ve berûz olmağla esbâb-ı şurûr ve fiten ve kelâli-yi fütûr ve mihen
 endâhte dervîş-i dellâlân-ı çehâr-ı sûk-u ahbâr ile bu veche üzre "hel min mezîd"
 istima'ı fesâd olunur ki mukaddemâ Ruha'da münakkasa ârâ-yı hayr vukû' ve cilve
 pirâ-yı arza şuyû' olan vâkı'a-yı kıyâmet alâmenin mücib-i heyecân-ı zuhûru ve
 bâ'is-i galeyân-ı fütûru budur ki, umûr-u hatîr-i Ser'askerî ve mehâm-ı hayriyyet
 irtisâm-ı ma'delet küsterî vezîr-i hamîde hısâl hazretlerinin ukde-i ihtimâm-ı
 hidivânelerine müselleme ve tefvîz ve sâha-i Erzurum'u sâye-i iclâl ve âtîfetleriyle

âlâyiş-i gubâr-ı te'addâ-yı erbâb-ı eşerrâdan tahliye ve mütehayyız buyurup damadları olan Süleyman Ağa Ruha'da mütesellimlik tarîkıyla mesned ârâ-yı fermân revâî olduğu tarihten tâ bin yüz elli sekiz senesi hulûlüne dek zu'afâ-yı ciğer haste-i bîçâre ve re'âyâ-yı zebân beste-i hânumân-ı âvâre ile itdiği zulm (16/b) ve ta'dâ-yı bî-pâyân ve envâ- unuf ve mâcerâ-yı bed bünyânın öşr-u ma'sârını hâme-i dû zebân takrîre tahrîrinden âciz ve nâ-tevân olduğu ecilden rişte-i kıl u kâl sadâ'ı âver-i kelâm inkıtâ'yı yâfte gezlik ihtisâr-ı ihutâma ehven ve enseb görülmekle sûret-i vâkı'a-i kıyâmet alâme-i mi'at-ı havâdis nûmâ-yı zemâneden bu vecihle aks endâz-ı müdde'â-yı fitne pervâz olur. Ki sarsar-ı zulm ve ta'dâd-ı şumû' sabr ve tahammül-u zu'afâ-yı belde-i Ruha'yı bi'l-küllîye intifâ itdikde câ'i sabr ve karâr ve ârâmların çâk-çâk ve dîde-i elem resîdelerin katarât-ı eşk-i hümûmla nemnâk olduklarından ez cevri ybûd ki merd bîdîn gerded medlûlunca mecmû'u sekene-i ruha ulemâ ve ayân ve re'âyâ ve zu'afâ lâ-budd ve lâ-ilâc birbiriyle müttefik ve hem kısım ve isâbet-i havâdis-i zemâneye mütehammil olunmak husûsunda şerîk ve hemdem olub he'et-i mecmû'a ile saray-ı hâlevârî ihâta ve kevkeb-i ayş ve sürûr-u âlemi mağrib-i memâta mütevârî itmeğe sa'y ve yekcihet oldular. Süleyman Ağa bu vâkıâ-yı hevlnâkdan gâfil ve tulû'u ahter-i fitne-kûster-i kazâdan zâhil olduğundan ol kerde-i mahşer şükûhun def' ve ref'i madde-i fesâdlarına bir vecihle çâre görmeyüp (17/a) eğerçi vezîr-i müşârû'n-ileyhin silahdarları İsmâ'il Ağa zâtında muhammer olan kemâl-i gayret ve hamîyyet-neşterden gurûk-u şeca'atları olmağla bir kaç nefer sâlikân-ı tarîk-i yekdil ve yekzebânıyla âkende-i şimşîr-i saray dervâzesinden bîrûn ve ol izdihâmı kıyâmet ihtişâmı hücûm-u gadapferâne ile münhezim ve bî-sükûn ve ikiyüzden mütecâviz maktûl ve mecrûh ve âğişte-i hâk hûn itdiklerinden sonra yine girü avdet idüp soraya dâhil oldular. Ol şehrin kesret ve izdihâmı bir mertebede olup ki der u divâr ve bâlâ-yı bâm ve minârelerden hücûm-âver ve sademât-ı tüfenk-i ecel küster ile ol saray bir gâyetde tazyîk ve mahsûr ve eser-i sıhhat ve râhatı kendülerinden selb ve mehcûr itdiler gene taşradan kendülerine vusûl-ü i'ânet bîkâre mecâl-i tâkatleri kalmamış idi. Ve Ağa-yı mezbûr dahi taşrada olan levendât-ı süvâre ve piyâdeyi saraya getürmeyüp ve sarayda olanları dahi iltihâb-ı nâyire-i cidâl ve kıtâle ruhsat virmeyüp şayed bir emhel vecihle âter-i cân-sûz ma'reke-i gîr-ü dâr sehâb-ı hilm ve hamâsetle (17/b) intifâ yâfte-i şükûnet ve karâr ola mülâhazasıyla sa'y ve ihtimâmı efzûn olup lâkin kâr fermâyân-ı kazâ ve kader zimâm-ı mudâra ve tahammülü keff-i salâh ve savâbdîdlerinden bedr idüp adem-i alîk ve zehâyir dahi kendülerine ilâve-i ye's ve hirmân olduğundan bi'z-zarûre hisâr içre tevakkufu mahz-ı cünûn ve ol gürûh-u enbuhle mücadele itmeği helâka makrûn olduğu muhakkak ve meczûmları olmağla müttefikan inân-ı rîz ve darb-ı tûğ hûn-pez ile ol cemîyyeti tefrîk ve istisâl

ve kendülerin ol deryâ-yı hayret efzâdan sâl-i necâta îsâl itdiklerinden sonra ol izdihâm-ı kıyâmet irtisâm saraya girüp endûh olan nefâyis ve hazîne ve ecnâs-ı giranbahâyı bî-karîne kendü hâhişleri üzere ba'zısı rubûde-i dest-i intihâbla miyânede tazyî' ve bir mikdârı dahi defter olunup bir kaç hânede tevzî ve ebvâblarını mesdûd ve memhûr ve tâyir-i ârâm ve râhatı âşiyâne-i emn ü emân-ı müslimînden mehcûr idüp ol iki dâne-i nevrete nihâl-i vezâret ve gurre-i bâsire-i âsafiyet olan Abdullah Bey ve Ömer Beyi (18/a) bir vesîle ile tahlîs-i girîbân idüp tekâvür tâz-ı beyâbân-ı firâr olalar deyû mülâhazasıyla haremde taşraya çıkarup ol kevkebeyn-i burûc-u sa'âdet ve iclâli Süleyman Ağa'nın hânesinde mütevârî-i hicâb-ı sehâb-ı ye's ve hirmân ve mescûn-ı selâsil-i ekdâr ve eşcân kılınmağla iştidâd-ı nâyire-i buğz ve kinleri teskîn bulmayup bir kırk elli kimesneye erbâb-ı şer u şordan muhafazâtlar için üzerlerine ta'yin olunmağla her sâ'at bir gûnâ etvâr-ı nâ-hicâr ile hâtur-ı mükerrerlerin mükedder ve her dem bir nev' hadeng-i dildûz-u lisânla dîdelerinden hunâbe feşân laht-ı ciğer olurlar idi. Bu vâkıa'ı cangüdâz-ı vehâyile'i melâlet âğâzın ahbâr-ı vahşet âsârı Arapgir nâhiyesinde kar'ı bâb-ı sâmia'ı hidiv-i hamîde etvâr ve hoş rubâ-yı hâtur-ı vezîr-i cem iktidâr oldukda tâyir-i sabr ve kararları âşiyâne cân-ı sabr ve kararından pervâz ve tecerru'u sahbâ-yı melâlet efzâ-yı tahassürden figân ve feryâda hem âğâz olduğundan hayâl-i mu'âheze-i intikâm zamîr-i mekârim intizamlarında tasmîm yâfte-i sa'y ve ihtimamları olub mevâkib-i kevâkib merâtibleri tayy-i sübûl ve menâzil ve bâdiye peymâ-yı turuk ve merâhil (18/b) iderek Hısn-ı Mansûr nâm kasabaya hoş âb u havâ teşrîf ve vürûd-u kevkeb-i hurşîd i'tilâlarından mahsûd-u gülşen-i saray âram oldu. Âvâze-i teveccüh-ü seylâb-ı küreyi bâ-cuyûş-u pür-hurûş meskûne-i Ruha'ya âvîze-i gûş-u hûş oldukda binâ-yı sübût ve kararları yekpâre mütezil ve kavâ'id-i ârâm ve cem'iyetleri bi'l-küllîye müzmahîl olub hezâr gûnâ hud'a ve tezvîr ile Abdullah Bey ve Ömer Bey lisânından vezîr-i pûzeş-pezîr hazretlerine bu mazmûn üzere bir kıt'a arzuhâl tahrîr ve Halîlü'r-Rahman şeyhi Seyyid Abdülkadir Efendi sahâbetiyle irsâl itdiler. Ki eğer efendimiz Murâd suyunu ubûr ve teveccüh-ü râyât-ı iclâlleri bu semte musammem ve maktûr olur ise tahlîs-i girîbân-ı hayâtıma çengel-i şimşîr-i ecelden bir vecihle imkân-pezîr olmadığı muhât-ı ilm-i kâyinât-pirâları buyuruldukda bu za'if nâtevân ve giriftâr-ı selâsil-i ta'addâ-yı zulm ve eşcân olan kullarına merhamet ve şefkat buyurup inân-ı semend-i azmiyyet ve iclâllerin bu taraftan insirâf ve bir gayri semte teveccüh-ü râyât-ı ikbâllerin in'itâf olunur. Mektûb-u mersûle efendi-yi merkûm ile Hısn-ı Mansûr'a vezîr-i müşâru'n-ileyh hazretlerinin (19/a) hâk-i pâylarına vâsıl ve mazmûn-u vahşet makrûnuna ıtılâ'ı âsafâneleri hâsıl oldukda kemâl-i tehassür ve firkatden bu beyti evrâd ve zebân-ı

acz-i beyânı idüp Hısn-ı Mansûr'dan hareket ve hûnâbe çeken âh ve mihnet ile
Gürün nâm mahal semtine tûsen-i rân-ı iclâl oldular. Beyt:

Şeb nîst ki âhem be-süreyyâ neresed
Ve ez dîde-i men âb be-deryâ neresed
Mîmîrem ez-în derd hudâyâ mededî
Tersem ki dîdâr be-dîdâr resed yâ ne-resed

Ruha mütesellimi olan Süleyman Ağa bir mikdâr âğâyân ve levendât ile ki taşrada girî ve peyâ-yı nedâmet ve infi'âl ve bâdiye nûre hasiyyet ve melâl idenler menzil-i mezbûrda takbîl-i türâb-ı akdâmlarından fâyizi derece-i kâmurânî ve iftihâr oldular. Ordu-yu nusret-pûyları için zehâyirin eşedd-i lüzûmu olduğundan levendâtdan bir kaç bayrak suyun öte yüzüne irsâl olunmağla o taraftan olan köyler mezbûr levedâtın vufûr-u zulm ve ta'addâlarından müteferrik ve Ruha'ya firâr idüp kendü ahvâl-i pür melâllerin serdâr ağa'ya arz ve i'lâm itdiklerinde meskûne-i Ruha'ya bâ'is-i tahrîk-i ğurûk-u (19/b) ğayriyyet ve hamiiyyet olup şehirde mevcûd olan iki binden mütevâviz süvâre-i mükemmel ve müsellah yek-dil ve yek-zebân ki dâyire-i itâ'atlarında silsile bend-i cem'iiyyet ve ihtimâm olmuşlar idi. Bayraklar üzerine irsâl itdiler. Süvâre-i mezbûr inân-ı rîz-i müsâra'at ve şitâb ile eser-i tulû'u fecrde nevâzil-i âsumânî gibi levendâta mülâkî ve kâbız-ı ervâh-ı mahfel temennâlarında kemâl-i ihtimâmla sâkî olduğundan tarafeynden gubâr-ı ğîr ve zuvâr-ı sâha-i eflâkî tîre ve târ idüp âkıbetü'l-emr Ruha askerinin ser-çeşme-i âmâlleri şükûh-u ikbâl-i âsafiyetle enbâste-i gubâr-ı nehvet ve edbâr ve ol ma'reke-i hûnhûzdan hezâr gûne felâket ve harmâniyle merhale peymâ-yı gerîve-i firâr oldular. Ba'zısı maktûl ve esîr ve bakiyyetü's-seyfin kâm-ı cânları hanzel-i ye's ve harmânıyla tekdîr olup ol ma'rekede isâbet-nâvik sinân-ı dildûz-u şîrân-ı nusret-endûz ile endâhte-i hadek-i zillet olan üserâ-yı mezbûr resîde-i huzûr-u ma'delet meftûr-u hidîvâneleri oldukda sâbûn-u afv ve merhamet ile çirkâb-ı kusûr ve fûtûr-u câme tazarru' ve temennâlarından imhâ (20/a) ve kemâl-i tesliyet ve nevâzeşle murahhas buyurup Ruha'ya âzım oldular. Vezîr-i sâyib-pezîr dahi Ruha tarafından peçîde-i inân-ı ye's ve melâl olup Ayintâb semtine tahrîk-i rikâb-ı iclâlleri oldu.

Der beyân-ı nehzat mevâkib-i zafer-ensâb ez-mahall-i Gürün pür-ızdırâb ve teşrîf âverden be-kasaba-i fâhire-i Ayıntâb ve istîsâl-i nihâl-i habâset-iştîmâl-i tayife-i tâ'ata Ekrâd-ı Okçu İzzeddîn sitârî eltâf-ı Rabbü'l-âlemîn mücellâ-yı süver-i hakâyık-ı eşyâ mir'ât-ı cihân numâ-yı safâ olan zamîr-i hurşîd tenvîr-i cur'a nev-şân-ı bezm-i ehl-i yakîn ve irfân ve rumûz sitânân-ı tavâyif-i insâna mahfî ve nihân olmaya ki vezîr-i adîmü'n-nazîr ma'delet ârâ ve âsaf-ı nikû tedbîr-i mekremiyyet-pîrâ Ahmed Paşa hazretleri râhnûmâ-yı tevîk-i Rabbü celîl ve destyârî kâdir-i bî-vekîl ile Gürün'den hareket ve cânib-i Ayıntâb'ı tevcîh-i râyât ve iclâlâle reşk âver-i felek bülend-i rif'at buyurup kadem-i sây-ı mefârik tilâl ve cibâl ve ru'b endâz-ı kulûb-ı a'dâ-yı bed iştîmâl olarak Rebü'l-evvel'in gurre-i isneyn günü kâlîb-i pej-mürde-i bî-revân Ayıntâb-ı behçet efzâ-yı leme'ât talî'a-i dürer ve rûh-u bahşâlarından (20/b) hemkarîn-i nikâr hâne çînîn oldu. Tâyife-i ekrâd-ı şekâvet bünyâd dahi turuk ve şevârî'i mesdûd ve rişte-i bağı ve lecâceti eşed ve memdûd itdiklerinden istîlâ-yı unf ve te'addâları âlemgîr ve iltihâb-ı nâyire-i cevri ve bî-dâdları resîde-i çerâh-ı esîr olmağın pîrvân-ı iblîs yani ba'zı eşkiyâ-yı sekene-i Kilis tahriki ile ol tâyife-i bâğiye mecmu'u süvâr ve piyâdeleriyle şehre girüp ol fırka-i bed-etvâr ve zümre-i âkîbet hasâr ile müttefik ve hem kasem ve vukû'u havâdis ve avâriz-ı rûzgâr ve birbiriyle müttehîd ve hemdem olup vezîr-i müşâru'n-ileyh duhûlüne sedd-ü imtinâ oldular. Ulemâ ve zu'afâ-yı bîçâreyi eferde-i zulm ve ta'addâ ve hüccâc-ı müslimîne itdikleri unf ve mâcerâ resîde-i sem'i hidîv-i uluv-ü mekân ve sâmi'a efrûz-u âsaf-ı nikû tedbîr-i ma'delet bünyân oldukda ol gürûh u mahzûlü'l-âkîbet-i şekâvet âyin ve tâyife-i gaddâr-ı hasâret-güzînin def'i ve ref'i mâdde-i fesâd-ı bed-bünyâdları için cersûme-i ulyâ-yı zafer-şî'âr ve zerzeme-i vâlâ-yı celâdet-girdârdan bir mikdârını kethüdâ-yı kâmilü'r-râyleri Yusuf Ağa ile ol gürûh-u bed-şükûh üzerine ta'yîn buyurdular. Ağa-yı müşâru'n-ileyh dahi eltâf-ı hafîyye-i perverdegâr (21/a) müttekâ ve inâyet-i hâlık-ı âleme mütevellil ve mültecâ olup merhale-i peymâ tarîk-i meymenet-refîk ve alem efrâz-ı savb-ı sa'âdet şefîk oldular. Ekrâd-ı türe bünyâd dahi teveccüh-ü seylâb-ı kûh-rubâdan âgah ve gâyet kibir ve gurûr-u kînehâh ile mukâbele ve mücâdele-i sipâh-ı nusret-penâhî zamîr-i şekâvet tahmirlerine tasmîm ve tahkîk itmekle iki bin beş yüz süvâre-i pülenk-i cenk-i kadr-endâz ve üç binden mütecâviz piyâde-i çâlâk-ı âteş-bâz ile Kilis'den çıkup âzım-ı ma'reke-i cidâl ve müteveccih-i meyâdîn-i harp ve kıtâl oldular. Kilis'den dört sâ'at mesâfe mikdârı bir sahrâ-yı hühâr ve bâdiye-i bî-âb-ı vahşet-medârda telâki-yi ferikâyn vâki' oldu.

Mesnevî: Resîdend be-hem ân devâlib zi-kûh
 Be-lerzîd gâv-ı zemîn zi-ân şükûh
 Cihânî çi mahşer şod âreste
 Zehr-i sû-i ecel be-her kîn hâste
 Zibang-i dilîrân ve hevl sîtz
 Nümûdâr şod gûyâ restahîz
 Hüner berân der-ân arsa-i hevilnâk
 Fütâdend mecrûh ber-rûy-i hâk
 Ney-i neyyire fevvâre-i hûn şode
 Zemîn ser-beser rûd-u ceyhûn şode
 Silahdâr-ı (21/b) ferhunde-i nâmdâr
 Çû şîr-i jiyân enderân kâr-zâr
 Beher sû ki tûsen zi-kîn nâhtî
 Ser-i ez düşmenân ber-reh endâhtî
 Der-ân rûz-i cân-sûz-i mahşer nişân
 Ez-û geşt rüstem-i şecâ'at ayân
 Hüdâyeş her kâr yâri koned
 Zemânî bülend-i kâmkârını koned

Ol ma'reke-i hünhâr ve melhame-i âteşbârda üç sâ'at mikdârı mâbeynden şerâre-i sademât-ı muhârebe harmen-i sûz-i ömr bernâ ve pir ve nâyire-i mukârî'at-ı mücâdele resîde-i carh-ı esîr olup encâmında nesîm-i inâyet-i rabbânî ve şemîm-i mekremet-i sübhânî perçem ârâ-yı alem feth ve zafer ve çehre tırâz-ı şâhid-i behçet-küster-i şerzüme-i ulyâ oldukda ekrâd-ı şekâvet bünyâd-ı yek-sere ke-humrın müstenfiratü'n ferrat min kasvera²¹ girîveh-i nûr u hasâret ve inhizâm ve cur'a aşâm-ı bâdi-i nâ-kâm olup hâyib ve hâsir-i mahzûl ve şikeste hâtır-ı zevâyâ-yı ihtifâ ve şu'ub-ı cibâle mütevarî oldular. Asâkir-i mansûr a'dâ-yı bed-likâyı makhûr ve iki sâ'at anları müte'âkib idüp hadden efzûn ahterme ve silah nasîb-i asâkir-i âkîbet iflâh olup melhame-i adüv sûz-ı ahvâlinden (22/a) muttali' olanların takrîri üzre iki yüz altmış aded kelle ve otuz üç nefer zinde dîv-i kerdâr-ı üftâde kemend-i teshîr şîrân-ı arsa-i bîkâr olmağın kethüdâ-yı müşâru'n-ileyh eltâf-ı hafiyeye-i sübhânîden zînet ârâ-yı hayyez-i burûz olan nüvîd-i feth-i meserret mevfür ve silahdardan pezîrâ-yı arsa-i zuhûr olan şecâ'at ve celâdeti âsitân-ı merhamet âşiyân-ı hidîv-i âlîmekâna arzuhâl ve iki yüz otuz kelle dahi irsâl idüp bu ahbâr-ı meserret-bâr-ı sâmi'a efrûz-u hidîv-i cem iktidâr oldukda Ayintâb'dan bir

²¹ Müddesir Sûresi 51.

sâ'at mesâfe bir mekân-ı cennet nişânda tarh efken-i meclis-i ays ve kâmurânî ve serîr ârâ-yı behçet ve şâdumânî oldular. Herbir efkenân-ı gazanfer-kerdâr ve nehenkân-ı celâdet etvâra nevâzişnâmeler irsâl ve sâğir âmâllerin sahbâ-yı kerem ve iltifâtla mâl-a mâl buyurup ol otuz üç nefer mahzûle-i mahbûs ve şekâvet peşegân-ı âkibet menhûsu bir mürtefi' yerde her birin başka berâber hemrâz-ı derd-i hasret ve nâle efrâz-ı derûn-u pür-sûz ve mihnet ile murabba' nişîn-i rü'ûs-u evtâd idüp ser-i şekâvet-küsterlerini (22/b) maktu' ve tarafımıza irsâl eyliyesin. Senin ve silahdârımızın ve sâyir bendegân-ı lücce-i vegânın yüzleri âk ve berhudâr ve kemâl-i lutf ve eşfâkımız ve müstedhir ve ümîdvâr olursuz deyû işâret-ü pür beşâret-i aliyeleri şeref rîz-i sudûr buldukda Yusuf Ağa dahi emr-i aliyeleri üzre ol otuz üç nefer-i bed etvâr ve hârdel-i âzar-ı bed-kerdârı bir mürtefi' yerde her birin başka zînet ârâ-yı ru'ûs evtâd-ı siyâset itdikden sonra kelle-i bî-devletlerin maktu' idüp taraf-ı bâhirü's-şeref-i âsafânelerine irsâl itdiler. Âsaf-ı serîr ârâ-yı mehâfil-i iclâl gâyet sürûr ve edâ-yı şükranâ kâdir-i müte'âl hazretlerinden sonra cilve-trâz cümle saray ibtihâc ve kâmurânî olan biner dil ârâ-yı şahid-i feth ve zafer ve rü'ûs-u âkibet-menhûs-u ekrâd-ı şekâvet-eser ve infitâh-ı turuk ve şevâri'i müslimîn ve emniyyet-i sekene-i beledât ve refâhiyyet-i mütereddidînin ahbârını Can Timur Tatar sahâbetiyle dergâh-ı felek medâr ve âsitan-ı gerdûn-u iktidâra arz ve i'lâm idüp takdîm-i ser-encâm-ı mehâm ve temşiyet ve araba-i tophâne ve sâyir umur-u meymenet (23/a) fercâmdan sonra gâyet şukûh ve istiklâl ve nihâyet enbûh ve iclâlle Ayntâb-ı meymenet intisâbdan bâre-i gerdûn-u hirâma süvâr ve mânend-i hurşîd-i burc-u merîhi şeref-i intikâlle feyz-i bâr idüp Kilis-i şûm-u meymenet ma'dum semtini tevcîh-i i'lâm-ı nusret irtisâmlarıyla hemkarîn-i sepehr-berîn buyurup mâh-ı Rebî'u'l-evvelin on beşinci cum'a günü kasaba-i mezbûr-ı şerâret mestûru teşrîf-i kudûm-u behçet lüzûmlarıyla hased efzâ-yı nigârhâne çîn buyurdular.

Resîden-i garaz-cûyân-ı sekene-i Ruha be-dergâh-ı felek-medâr ve ma'raz-ı kabûl-resîden iddi'â-yı töhmet bâr-ân süfehâ-yı bed-etvâr ve ta'yin şoden mîr âhur-u evvel-i şehriyârî takdîm-i ân mühimm-i kıyâmet şi'ârî ilm-hâne-i münâza'at hitâm-ı safahât meyâdîn-ı münâza'at irtisâmında bu nev'le şukka-pirâ-yı vekâyi'i ahbâr ve kıssa perdâz-ı sevânih-i âsâr olur ki mukaddemâ Ruha'da ilm-efrâz-ı bağı ve isyân ve ma'reke -ârâ-yı şekâvet ve tuğyân olan zümre-i gaddâr-ı âkibet-i nâ-pâyidâr kendü re'y ve savabdîdleri üzre kırkbeş nefer müfsid-i pür-tezvîr ve cühelâ-yı bed-re'y-i habâset-tahmîri intihâb ve âsaf sa'âdet-i intisâb hazretlerinin (23/b) aleyhinde telhîb-i nâyire-i lisân-ı ciğer-kebâp ve tahrîb-i mebâni-i vezâret-i sa'âdet meâbları için ta'ayyün ve bu vecihle kizb-ârâ-yı sahâyif kırtâs-ı

münâza'at-güzîn oldular. Ki Ruha'da Ahmed Paşa hazretleri tarafından mütesellim olan Süleyman Ağa üç sene zarfında sâliyân tarîkiyle yirmi dokuz bir kîse nukûd akçe bu fukarâlardan eşedd-ü unf ve ta'addâ ile tasîl-i kabz idüp vilâyetimiz bi'l-küllîye istîlâ-yı cevr ve siteminden harâb ve vîrân ve âmme-i re'âyâ ve berâyâ tefrik-i ahvâleri perîşân olduklarından mâ'adâ vezîr-i müşâru'n-ileyh dahi bir azîm debdebe ve ihtîşâm sâhibi vezîrdir. Ba'de'l-yevm vilâyetimizde kudret-tâb u tevân ve havsala-i isti'dâdımızda tahammül-renc ve hüsrân kalmamışdır. Şevketlü Padişâh-ı âlem-penâh-ı veliyyü'n-ni'metimiz hazretlerinin memleketleri çok ve biz fukarâlarda bundan sonra râhat ve sukûnet yok eğer cerîha-i ciğer-sûz derûnumuzu merhem-i terehhum ve inâyetleriyle ilâç ve hadeng-i recâ ve tazarru'muzu isâbe-i makarr-ı âmaç buyurlurlar ise fâriğü'l-bâl istidâmet-i eyyâm-ı ömr-u saltanat-ı padişâhî ve istibkâ-yı hengâm-ı saltanat-ı (24/a) zıl-lullâhi hazretlerinin de'avâtına kıyâm ve illâ kerîme-i "mâlâ tâ katelene"²² ile feryad rubâ-yı gûş-u felek nîlfâm oluruz. Ahvâl-i pür-melâlimiz rahm ve mürüvvet ve iltiyâm-ı zahm-ı merhem-i nâ-yâb derûnumuza inâyet ve merhamet buyurulup hasebe'tallâhu ve li'r-rasûlihî Ahmed Paşa hazretlerinin istîlâ-yı havf ve ızdırâplarını bu fukarâ kulları üzerinden ref' ve âher vüzerâ kullarından birini üzerimize hâkim nasb ve ta'yin buyurulmak bâbında emr-u fermân sultânımındır deyû tahrîr-i müfteriyât ve terkîm-i müzahrafâtı makrâz-ı inkitâ'la hatm ve kemâl-i tezvîr ve ihtiyâl ile der-i devletmedâr-ı aliyyesine gönderdiler.

Der beyân-ı azl ve menfâ şoden vezîr-i ferhunde âyin-i tahrîk-i hazele-i bed etvâr-ı hasâret güzîn ve vukû'u ba'zı mukaddemât der ân sâl-i melâlet-rehin sehâb-ı hâme-i melâlet rîz-i safâhat kırtâs-ı hasret bîzi bu vecihle rikkat-engîz ider ki âsîtan-ı merhamet âşiyân-ı aliyyeye iştikâya giden mezbûrların de'âvî-yi bî-fürûğ-u iftirâ ve garaz-ı kizb-âlûd-u şekâvet-nümâları resîde-i sem-'i kabûl ve husûl-ü iktirâna mevşûl olunmağın, âsaf-ı (24/b) hamîde hisâlin kâmet-i ferhunde-i ikâmetlerine berâzende ve zîbâ olan kabâ-yı mükerrermet-ârâ-yı vezâret ve dîbâ-yı şa'sa'a efzâ-yı âsafiyeti dûş-i hidîvânelerinden selb ve bîrûn ve kengere sây-i eyvân-ı keyvân olan tûğ-i pür-fürûğlarını ref' ve Rodos nâm mahalle mescûn itmek arzu ve mülâhazasıyla kerîme-i "ase en tuhibbû şey'en ve hüve şerrun-leküm"²³ netîcesinden gâfil ve şu'bede-bazı perre-zâl-i rüzgârdan zâhil olduğundan emîr-i ahûr-u evvel-i şehriyârî olan Abdullah Bey ve silâhşorân-ı dergâh-ı âlempenâhîden Mustafa Bey'i bu emrin temşiyetine ta'yin ve irsâl itdiler. Vezîr-i hâmîde-etvâriyenin gerdûn-u hud'a-kârdan kemâl-i gaflet ile gunûde-i cilbâb-ı ayş

²² Bakara Sûresi 286.

²³ Bakara Sûresi 216.

ve huzûr ve mukni'a-küşâ-yı ruhsâre-i ârâyis-i behçet ve hubûr olunmağla âvâze-i mehâbet-i a'dâ-güzâr-ı âsafâneleri silk-i cem'iyet-i bedhâhları tefrîk ve pâyimâl idüp muvâfık-ı kânûn-u şerî'at-ı uzzâ ve mutâbık ahkâm-ı hazret-i hayru'l-verâ üzere şecere-i habeshiyye-i zulm ve i'tisâf-ı sâha-i cihândan ihtifân ve turuk ve şevâri'i müslimîni hârdel-i âzâr-ı a'dâdan tahliye kılınmak (25/a) hıyâl-i nihâl-i hayriyet iştimâli zamûr-i ma'delet tahmîrlerinde rîşe efken-i rüsûh ve istihkâm ve erbâb-ı hâcât ve niyâzî fuyûz-u husûl-ü semerât-ı adl ve keremlerinden şîrîn-kâm buyurulmak mülâhaza ve müşâhedesinde iken tâyir-i tîz-i pervâz-ı kazâ ve kader târim-i mînâ-numâ-yı ahdardan sâha-i gubarâya bâl-engîz-i sür'at ve şitâb olunmağla tedâbîr-i umur-u erbâb-ı hared ve ihtisâb be-rûz-u takdîr-i mülk ve hâb ile tağyîr yâfte-i tahayyür ve efsûs olduğundan "kazâ zi-âsumân çün fûruhşest pür heme âkilân-ı kürekşetend" mâh-ı rebîu'l-evvel'in yirmi ikinci hams günü vezîr-i âsaf nazîri azl ve Rodos nâm mahalle nefy ve emvâl ve eşyâsı zabt olunmak için fermân-ı kazâ-i cereyân-ı padişâhî ağa-yı müşâru'n-ileyhimâ sahâbetiyle Kilis-i pür telbîs-i mekân-ı iblîs-şûm ve kasaba-i meymenet ma'dûm-u mezmûmda şeref ısdârıyla mazmûn-u vahşet-makrûnu âvize-i gûş-u hûş-u muhlisân yekdil ve yekzebân ve mesmu'u hevâ-hâhân-ı sadâkat-nişân oldukda eğerçi vezîr-i hamîde hısâl hazretlerinin devlet-i (25/b) aliyyeye nisbet-i kemâl-i hülûs ve ubûdiyyetleri âleme ma'rûf ve meşhûr ve câdde-i itâ'at ve inkiyâddan ser-i mû inhirâf ve tehallüfü pezirâ-yı arsa-i zuhûr olmadığı leme'ât-ı neyyir-i âlemtâbdan reveş idi. Ve bu kazıyye vuku'unda dahi ser-fürû âverde-i mihrâb-ı ubûdiyyet ve inkiyâd olub rakabe ihlâs ve ita'ateyn keşîde-i rakabe-i rızâ ve teslîm ile ağa-yı müşâru'n-ileyhimânın kabza-i tasarruf ve iktidârlarına tefvîz idüp etbâ'larından kendüleriyle Rodos'a gitmek için birkaç neferi intihâb idüp kusûrunu murahas ve hızâne ve tecemmülât-ı lâ-yuhsâ bî-kerânenin zabt ve kabzına işâret-i aliyyeleri olmuş idi. Lâkin hikmet-i bâliğa-i samedânî ve kudret-i şâmîle-i sübhânî ta'lîk yâfte hayra zuhûr olmağla kulûb ve lisân-ı hâs ve âm râbıt-ı bend-i silsile-i ittifâk ve istihkâm olup vezîr-i hamîde-i hısâl hazretlerinin tâyir-i vücûdu za'îf nâtuvânî giriftâr-ı dâm-ı belâ-yı kemâ şostegân-ı sultânî olunmadın kâr-ı fermâyân-ı saha-i kazâ ve kader ve müsri'ân-ı arsa-i nüzûl hayr ve şer işâretiyle hûze-i itâ'at ve hizmetinde teşmîr-i sâ'id ihlâs ve ihtimâmla (26/a) mevcûd ve müsta'id olan gürûh-u nusret-tenkûh birbirleriyle yekrenkâne müttehid ve ittifâk üzere vezîr-i müşâru'n-ileyh huzûruna hücum-âver ve ol sarayın enderûn ve bîrûnunu kesret-i izdihâmla mânend-i rûz-i mahşer idüp ağayı mûmâ ileyhimânın rişte-i hayatları isâbet-i tûğ-ı intikâmla inkita' olunacak alâyim ve âsâr-ı meşhûd ve ma'lûm-u vezîr-i hamîde etvâr oldukda kudûm-u acz ve niyâz ile ol gürûh-u kıyâmet-şükûhu istikbâl ve mezkûrların girîbân-ı hayatları için hezâr gûne acz ve istizlâliyle ricâ ve

istid'âları üzre mûmâ-ileyhimâyı halâs itdikden sonra ol tavâ'if-i pehrâs hey'et-i mecmû'a-i kıyâmet-esâs ile bir yerde tarh efken-i silsile-i ittifâk ve râbıt-ı bend-i merâyir-i cem'iyet ve adem-i nifâk olub bu müşâvere izhâr ile iltihâb-ı nâyire-i gayret ve hamiyete bâdî oldular. Bi-Vezîr-i adîmü'n-nazîr hazretlerinin kemâl-i hulûs ve akîdeti müddet-i çendîn-i sâleden berû devlet-i aliyye uğûrânda tezeyyün-u ser-levha-i sahâyif dû reng-i melevân olduğu âleme ma'lûm ve zuhûr-u hidemât nûmâyân-ı celîle ve be-rûz fütûhât-ı şâyân-ı cemîleleri (26/b) trâz kitâbe'î eyvân rûz-i kâr ve tezyîn-i elsine ve efvâh-ı suğâr ve kübâr olmuş iken birkaç hazele-i bî-nâm ve nişân ve erâzile-i hadenşinâs-ı şekâvet-bînânın du'â-yı bî-fürûğ-u fitne-engîz ve ekâvile bâtîle-i garaz-âmizleri tahrîkiyle padişâh-ı âlem-penâhımız huzule-i mezbûreye i'timâd ve sıyânet ve bu denlü vezîr-i bî-nazîre gadr ve ihânet revâ görölüp bu nev' hızy ve fezâhatle azl ve nefy buyurduğlarına râzı ve kâyil değiliz. Ve müddet-i medîdeden berû üzerimizde olan hukûk-u eltâf ve inâyet-i hidivâneleri bu kazıyye vukû'una sedd-ü mûmâna'at olmuşdur. Uğur-u aliyyelerinde başımız ve malımızı fedâ ideriz. Eğer devlet-i aliyye tarafından kendülerine yine lutf ve merhamet üzre bir âher a'lâ mansûb veyâhud Ruha'yı tevcîh ve ihsân buyururlar ise fe-hüve'l-murâd ve illâ memâlik-i Haleb ve Şam ve gayr kurâ dest endâz-ı seyîlâb tetâvül-ü târâc ve yağmayla harâb ve vîrân ve müceb-î inhidâm-ı mebânî emniyyet-i tavâyif-i ehl-i cihân oluruz deyû sadâ-yı vahşet fezâları tezelzül-resân-ı tâk-ı bülend-i revâk-eflâk oldukdan sonra vezîr-i pûzeş-pezîr (27/a) hazretlerini hâh-ı nâ-hâh süvâr-ı tûsen-i sa'âdet-ıntibâh idüp etrâf ve cevâniblerin halka-cem'iyet-i hulûs-u erbâb-ı tevhd gibi muhafazat iderek saraydan taşraya çıkarub şehri karîb kethüdâları Yusuf Ağa haymesinde zîb-efzâ-yı vesâde-i sa'âdet ve iclâl itdiklerinden sonra Ağa-yı mûmâ-ileyhimâyı dahi kemâl-i ihânet ve zilletle şehirden kaldırub mâh-ı mezbûrun yirmi üçüncü Cum'a günü Kilis-i şûm-meymenet-i ma'dûmdan hareket ve Merc-i dâbık ile şöhet-şi'âr olan mekân-ı vesî'u'l-irca'î hûnhâr mızrab-ı hıyâm-ı zafer-irtisâm vezîr-i mekârim-i etvâr oldukdan sonra ol izdihâm-ı kıyâmet-irtisâm in'ikâd-ı mecâlis-i cem'iyet ve insiddâd-ı tarîka-i tefrikıyyet için sûre-i en'âm-ı şerîfe kemâl-i hulûs ve sadâkat ile sükend ve şemşîr-i gayret ve ihtimâmı tezyîn-i kemer-bend kılınub Âgâ-yı mûmâ-ileyhimâyı dahi haps ve tehdîdden halâs ve kendülerine re'y ve emân virülüb anların re'y ve savabdîdleri üzre vezîr-i müşâru'n-ileyh hazretlerinin rikâbında mevcûd ve müste'id me'ârik-i kitâl ve cidâl ve pervâne-i sıfât-ı cânfedâ-yı (27/b) ruhsâre'î şem'î misalleri olan cem'iyet ve ihtişâm ve in'ikâd yâfte-i silsile-i hayret ve ihtimâm olanların istihsâl-i semere-i merâmları için devlet-i aliyyeye irsâl olunacak arz ve mahzar terkimine bu vecihle katre rîz-i sehâb-ı fitne-engîz oldular. Eğer vezîr-i haceste-pezîr ve âsaf-ı adîmü'n-nazîr hazretlerinin hakkında nesîm-i

inâyet tasmîm-i şâhenşâhî vezân ve şemîm-i merhamet termîm-i zillullâhî dimağ-ı cânlarına râhat resân-ı sürûr ve imtinân olup bir âher a'lâ mansûb tevcih ve ihsân buyurulur ise fe-hüve'l-matlûb ve illâ mezkûr olan beledât ve kurâ tamamı harâb ve yebâb ve neşîmen-i bûm ve harâb olduğundan mâ'adâ re'âyâ ve zu'afâ-yı bîçare dahi pâyimâl-i sinâbik-i huyûl-ı cevr-ü cefâ ve iclâ-yı hânûmân ile mübtelâ-yı dâm-ı belâ olacakları ezharu mine'ş-şemdir. Müddet-i çendînden berû dîn u devlet-i ebedü'l-karâr uğrunda vezîr-i müşâru'n-ileyh hazretlerinden zuhûra gelen hidemât-ı celîle-i müstahsinü'l-âsâr ve muhârebât-ı celîle-i rüstemâne-i kirdâr ve sâyir tedâbîr-i add ve tedmîrleri ki fi'l-vâki' felek-i sıdk ve insâfda afitâb-ı âlemtâbdan rûşen-i (28/a) kalb ve lisân-ı tavâ-yif-i ümem ezkâr-ı cemîleleri edâsıyla mehâfil ve mecâlisleri mânend-i gülşen-i hemîşe râyiha-i sürûr ve şükranê ile müzeyyen olmağın mukâbelesinde eltâf-ı avâtuf-ı mülûkâne ve ez'âf-ı avârif-i şâhânedan kerden-i ifrâz-ı sürûr ve iftihâr ve terakkî-yi câh ve merâtibe müterakkib ve ümidvâr iken bu ahbâr-ı vahşet-âsârın istîma'ı Vezîr-i müşâru'n-ileyh hazretlerinin mücerred zülâl-i çeşme-sâr hâtır-ı enverleri lâ-yı keder-efzâ-yı hümûmla müteğayyir olmuş değildir. Belki arsa-i rub'u meskûnda olan tavâ-yif-i benî nev'î insan bu hususda tekdir ve hatır-ı perîşân ve ser be-zânû nihâde-melâl ve eşcân olduğlarına câ-yı iştibâh kalmamıştır. Ümenâ-yı devlet-i kâhire nüdemâ-yı saltanat-ı bâhire bu emirde kuvveden hayyız-ı fi'l ve zuhûra getürdükleri kâr-ı nâ-pâyıdârın mülâhaza ve müşâhedesine göre feterât kıyâmından bir alâmet veyâhud encâm-kârda sebbâbeniz dendân-ı teessüf ve hayret olacağıları şâyibe-i riyâdan müberrâdır. Vezâretlerinin ibkâsına kerem ve inâyet-i şâhenşâhî mebzûl ve bî-dirîğ ve ta'yîn-i mansûb için merhamet-i hüsvâneleri (28/b) erzânî ve tevîğ buyurulmak husûsu için alâ'r-re'sü'l-i-ıştîhâd arz ve mahzar tertîb idüp der-i devletmedâr-ı felek-iktidâra irsâl itdiler. Ekîden(?) Hasan Bey mîr-i tâ-yife-i mevâlî ez-rûy-u sıdk ve ihlâs bâ-ordu-yu nusret-pûy hidiv-i ma'delet ihtisâs tûsen-i sabâ reftrârhâne-i anberîn nemâ safâhat-kırtâs-ı feyz-iktibâsda bu vecihle terk ve tâz- müdde'â iderki bundan akdem nuhbe-i dûdemân-ı tavâ-yif-i urbân ve nikâde silsile-i berriye neşînân-ı celâdet-bünyân güzîde süvâr-ı meyâdin-i lâ-ubâlî Ağa Hasan Bey mîr-i tayife-i mevâlîyi isdâf derûnunda mektûm ve münderic olan lâfî-i ubûdiyyet ve ihlâs mutezâsınca hatîbi olan Abdulkâdir Efendi'yi mukaddemâ hedâyâ-yı ez-had-efzûn ve tuhaf lâ-yika-ı meveddet nümûnla pîşkeş tarîkıyla âsaf-ı hamîde-hısâl hazretleri tarafından irsâl itmişidi. Bu kazıyye vukû'unda meşhûdî olan vâki'a-i ciğër-küdâz ve zuhûr-ı alâme-i mihnet-âğâzdan harmen-i sabr ve ârâm derûnu mahrûk şerâre-i nâ-gehânî olmağla mîr-i mûmâ-ileyh tarafından vezîr-i mekârim şî'âr hazretlerine getürdüğü mektubun cevâbını alup cânib-i maksûda (29/a) âzim ve iblâğ-ı peyâm-ı vahşet irtisâma câzım olmağla tayy-i a'nâk-ı kıtâr icmâl-i turuk-u âmâl

iderek Hasan Bey'e îsâl-i merâsile-i pür-melâl itdikte mazmûn-u mersâile-i melâlet-meşhûn Hasan Bey'i gümgeşte-i şu'ûr ve tâyir-i sabr ve ârâmî âşiyâne-i kâh-ı vücûdundan mehcûr imekle bir kaç nefer süvâre-i bâd-refâtîle mehmûz-zen tekâvür-ü sür'at ve şitâb olarak mâh-ı Rebî'ü'l-âhirin yedinci sebt günü hidiv-i felek ihtîşâm hazretlerinin takbîl-i âzim-i ikdâmlarından iktisâb-ı şerefiyet ve iftihâr eyleyüp şerâre efşân-ı târım-ı nilgün olan âteş-i ârâm-güzârları bâ'is-i tahrîk-i silsile-i gayret ve ihtimâm-ı hâs ve âm ve takviyet-bahşâ-yı mebâni-yi hulûs ve sadâkat nihengân-ı ad ve iltikâm oldukdan sonra Ağa-yı müşâru'n-ileyhimâyâ bu güne tevcih-i hitâp idüp ki biz bu sahâri-yi pür-âşube bî-kerâne-i zamânede fermân fermâ-yı tavâ-yif-i urbân ve âvâze iktidâr-ı savtımız re'ab-endâz kılup berriye-i neşînân olmağın âleme meşhûr ve ma'lûm iken yine bu iki hidiv-i cem iktidâr ve vezîr-i adîmü'n-nazîr hurşîd iştihâr ya'ni biri âfitâb-ı cihân ârâ-yı (29/b) adl-i vedâd ve dıraşşan ahter-i burc dârû'l-hilâfet-i Bağdâd Ahmed Paşa efendilerimiz ve sânisî mâh-ı ezâet-bahşâ-yı kulüb-u ibâd ve mi'mâr-ı binâ-yı vücûd muhlisân-ı sadâkat i'tiyâd bu efendimizin ribaka-i itâ'at ve inkıyâdları tırâz rakabe-i ubûdiyyet ve iftihârmuz olmağla meyân-ı tavâ'if-i urbân ve mehâfil u mecâlis-i cihânda gerden-efrâzımı fahr u mübâhât ile ma'rûf ve meşhûr elsine ve evfâh-ı tâmmе-i benî nev'î insân olmuşuzdur. Bu denlü vüzerâ-yı ma'delet ârâ ki taht-ı hükûmetlerinde âsûde-i mehâd-ı emn ü emân olan re'âyâ ve zu'afâ dest-endâz-ı zulm ve te'addâ-yı rûzkârdan mahrûs ve masûn oldukları tahkîk ve mu'ayyen ve vücûd-u mekârim-âludları bâ'is-i emniyet-i âlem ve ref'i nâyire-i fiten olmuşiken bu güne gadr ve mesâyibe mübtelâ ve gâyet ihânet ve zilletle rânde-i kahr-inzivâ oldukları mücerred kendülerine tasallut-u cüyûş-u hümûm ve ğumûm vâki' olmuş değildir. Belki cemî'i âleme bâ'is-i yâs ve hırmân ve zuhûr-u alâyimât-ı inkirâz-ı cihândan bir delâyil-i bürhândır. Şimdiden sonra bize ma'lûm ve zâhir oldu ki kaç seneden berû Osmanlû uğrunda (30/a) sarf itdüğümüz nakdîne-i hulûs-u ubûdiyyet ve ma'ârif-i encâ kerîme-i "keremâdin işteddet bihi'r-rîhu fi yevmin âsıfîn"²⁴ medlûlü üzre netîcesi hevâ-yı mihennet efzâ-yı ye's ve hırmân olduğuna cây-ı iştibâh kalmamış. Çünkü sadâkatin encâmı ihânet ve ihlâs ve ubûdiyyetin sonu ye's ve nedâmet imiş. On binden mütecâviz mevâli-hânesi taht-ı hükûmette müste'id ve âmâde ve uğur-u aliyyelerinde baş ve malımızı keff-i ubûdiyyette nihâde itmişizdir, deyû rişte-i gayret ser-rişte-i kelâmı mikrâz-ı leb-i cem'iyyet ile inkita' ittikden sonra meclisden kıyâm ve cerîha-i dîl pür efkârına mu'âlece-i iltiyâm için ruhsat-yâb-ı azmiyyet-i insirâf olub Dîvân Efendisi olan bir merd-i lebbîb-kârdânı devlet-i ebedî'l-karârdan gelen ahbâr ve vekâyı'in ittila' ve iblâğî için ordu[d]a bırakıp ilm efrâzı tarik-i maksûd oldu.

²⁴ İbrahim Süresi 18.

Der beyân-ı mukaddime-i şahıs hasb-i hasâret-nasib giriftâr şoden an meçhûl bed tedbîr be-çengâl-i pür nikâl-i takdîr-i mülkü kadîr nihânhâne-i felek şu'bede-bâz ve kûti-yi çarh-i fitne-sâzda (30/b) semm-i cefâyla mürekkep olan bereş-i pür-tezvîr-kâm a'dâ-yı bed-râyi âlûde-i zehrâbe hümâm-ı bed-tedbîr eyledüğü vekâyi'den dahî biri budur ki: İmtidâd-ı kazıyye-i cangüdâz mürûr-u leyâlî ve eyyâm-ı mihnet âğâzdan on sekiz ve Rebî'ü'l-âhir'in dokuzuncu isneyn günü hamıyye neşînân-ı tahayyür ve ekdâr ve dîde duhte-gân-ı şâh-râh-ı kâsıd-ı intizâr olan tâyıfe-i nâciye-i celâdet-şî'âr birbirleriyle keremiyyet âmed u şod ittihâd ve tesliyet-bâhşâ-yı hâtur-ı erbâb-ı hulûs ve vedâde iştiğâlde iken sâbıkâ Erzurum'da devlet-i aliyyeden vezîr-i mekârim-şî'âr hazretlerinin vücûd-u şerîflerine isâbet iden emrâz-ı hâyile mu'âlecesi için gelen tabîb-i siyeh-i rûzkâr ve hemîşe medhûş-u nüviş-dâr ve bî-nehvet ve idbâr olan Davud Efendi nâm bir merd-i tabîb-i akl-ı nâ-temâm ceste ceste merâtib-i kadr ve i'tilâsı derece-i kıyâs ve hesâbdan bîrûn ve kesret-i emvâl ve i'tibârı hayyiz-i hasr ve ta'dâddan efvûn olduğundan reşk-âver-i hadd-i emân hidîv-i mekremet bünyân olmuşıdi. Çünkü efrât-ı cünûniyyet ve inâd-ı cephe-i hâsirü'l-bünyâdında merkûz ve âsâr-ı buğz ve kîn nâsiye-i hâlinde mermûz olmağın ba'zı şeyâtinü'l-insin tahrîk-i silsile-i (31/a) fiten ve telhîb-i şerâre-i şürûr ve mihanları dahî mezbûre ilâve ve inzimâm olunmağla vezîr-i pûzeş-pezîr hazretleriçün müheyyâ ve tedârik itdüğü me'âcîn-i pür-elîm ve zamîr-i hud'a tahmîrlerinde mektûm ve cây-i gir olan fesâd-ı azîm şerbetin rîhte-i kâm-ı sa'âdet-irtisâmları idecek mülâhazasıyla teşmîr-i dâmin-i ihtimâmları olub lâkin sâki-yi zehrâb-çeşân mahfel-i rûz-i kârdan gâfil ve aks-endâz mühre-i şurbah-ı kazâdan zehl olduğundan âsaf-ı hamîde-hısâl ve hidîv-i pesendîde-i fe'âlin harman-ı vücûd-u mes'ûdîlerin şerâre-i semm-i âlemsûz-u gadr ile mahrûk ve hayret-neşînân-ı vâdi-yi keder-i kulûbların tîre ve mazyûk itmek hayâlî muhâlî zamîrinde tasmîm ve derûn-u hayme-i hasâret tezmîminde semm-i hâr-ı eşkâfla memzûc bir sefûf terkîb ve âmâde ve hezâr gûne tezvîr ve mekr ile kûtu-yu ihtiyâl içre nihâde kılub üç dört def'a ol sefûf-u ecel-zurûfu kendisiyle getürüp ki şâyed intihâz vaktiyle vezîr-i müşâru'n-ileyh hazretlerinin kâm-ı sa'âdet-i fercâmlarını isâbet-i zehrâba semm-i ciğer-küdâzile mânend-i hantal ve gurre-i mâh-ı âmâl-ı âlemi şâm-ı tîreye (31/b) mübeddel eyliye ammâ irâde-i cenâb-ı ezeli ve rızâ-yı akdes-i lem-yezeli bu refşe bâr-ı borûzuna ta'alluk-pezîr olmadığına akl-ı nâ-tamâmı ittila'-yâb olmayub şehper-i inâyet-i sübhânî ve zıll-u mekremet-i bî-gâyet-i yezdânî sâye küster-i fark-ı hidîvâneleri olmağla iskâ-ı tecerru'u zehrâba âlâm ve işrâb câşni semm-i serî'ü'l-hamâme mecâl bulmadığından

hezâr düşmenest (....) kasd-ı helâk
 çu-hakk-ı mu'în-i tu-bâşed zi-âlemiyet çî bâk
 eğer tîğ-ı âlem (....) ki tâ nehâhed hüdâ

medlûlünce yine hâyib ve hâsir-gîr ve avdet idüp ol sefûf-u keder mevsûfu gulâmına teslîm idüp sakın bu kutuyu bir başka yere koyup sâyir kutulara yaklaştırmayasın zîrâ bunda bir başka hâsiyet vardır. İstedğim vakit yine getirüp bana teslîm it deyû te'kîd ve sipârîşlerinden mezbûr ğulâm deryâ-yı teşvîş ve tefekküre ğûte-ver ve nûk-gezlik-i akl ile imtihân-ı sefûf bed-eser itmek mülâhazasıyla kendü zamîrinde tarh-efken-i mebânî tasavvurât-ı hayr edîşâne olmağla bu gün bu benim mevlâm terkîb ve âmâde itdüğü sefûfu benden mektûm (32/a) ve kutu zamîrinde ihtifâyla meşğâle-perdâz-ı umûr nâ-ma'lûm olduğu ef'âl hâric-i âdet ve bir hemzen hengâme-i eshâb-ı ittihâd ve muvâlâtdan bir alâmedir. Tarîka salâh ve savâb ve rûye felâh ve ref'i irtiyâb budur ki terkîb ve âmâde itdiği sefûfdan biraz kaldurup her sabahda bel' itdüğü borş ile âmuhte ve zer-i mağşûş derûnunu bûte tecerrüb ve imtihanda küdâhte ve nazar-ı dakika-bîn ile mülâhaza-i ahvâl-i pür-nikâl eyleyelim deyû takdîm-i ser-encâm emr-i maslahata bâdî ve efşâ-yı nîk ve bedene sâ'î olmağla ol zehrâbe-i canküdâzdan biraz kaldırub her gün bel' itdüğü borş ile memzuc ve dest-i iktidârını terkîb-i me'âcîn-i pür-elîmden sâkıt ve meflûc itmek için hâzır ve âmâde idüp ol sabbâh-ı kâyinât efrûz ki nûr-ver-i beher-ver-i behcet endûzdan ibâret idi. Mezkûr tabîb-i hasâret-nasîb mu'tâdı üzre ğulâmından borş istedikde ol ğulâm-ı nîkû-fercâm dahî kutu zamîrinde mürekkeb ve hâzır itdüğü bereş-i zakkum-nümûnu nihâde-i keff-i niyâz ve huzûrunda izhâr-ı hulûs ve du'âya (32/b) demsâz olub hakîm-i âkibet-tezmîm karîb-i pîr-zâl hezâr dâmâd ve gerdiş-i çarh-ı hud'a-i nihâddan gâfil olduğundan âdeti üzre ol borş-i ecel-fereshi mezbûr ğulâmdan alub bî-meyl ve muhâba endâhte-i derûn-u gelevi-yi pür-belâ itdikde fevren mübtelâ-yı derd-i nâ-gehân ve üftâde-i çâh-ı ka'r-ı nâ-yâb-ı hüsrân olduğunu his ve meczûm itmekle etfa' şerâre-i ciğer-sûz-u semm için bir mikdâr beref talep idüp vezîr-i müşâru'n-ileyh hazretlerinin kîlânından bir mikdâr beref hazır itdiler. Beref-i mezkûrun bel'ı müceb-i iltihâb-ı nâyire-i hamâm-ı nâ-gehânî olmağla dîde-i pür hasreti mânend kâse-i hûn ve âsâr-ı tâbeş hammâ-yı mevt nâsiye hâlınden zâhir ve efzûn olub zâviye-nişîn-i beyâbân melâl-i şerîf-i dil-hazîn haste-hâl-i lezzet tâbî kâm-i merâm erbâb-ı istirâk için şükristân-ı fârisîden bu güldeste ferd-i pür-itrî tevzî'i tabakça-i niyâz ile meşâm-ı sadr-nişînân-ı mehâfil-i fazl ve kemâli mu'attar ideyor. "Tu çâhî mî-konî tâ diğeri-râ ender-endâzî nemî tersî ez-ân (33/a) rûzî ki hod râ der-meyân binî" fehvâsı o

zerre-i enâre-i feryâd-ı pür-ıztırâbı ve şerâre-i semm-i ciğersûz ile derûnu kebâp olarak mahrûtân lisânından âb ve tâb tekellüm-mahv olunmağla edâ-yı takrîr kelime-i tayyibe-i şehâdetden me'yûs ve iktisâb-ı mükâfât-ı a'malle dîde küşâ-yı tahassür ve efsûs olub mâhî ez-âb devr-i üftâde gibi yeryüzünde tapan ve çeşme-i çeşminden eşk-i hasret-rîzân iderek nakd-i girânbahâ-yı rûhunu teslim-i hazâne-dâr-ı kâbız-ı ervâh eyledi.

Ez-mükâfât-ı amel gâfil me-şev gendüm ü ez-gendüm be-revîd cûz-cû çâhî be-koned düşmen,i dil tîre der-rehş-i çün mahz-hayyele-bûd hudâyeş der ân fikend resîden ser-hây-ı ekrâd-ı bed-nihâd be-dergâh-ı hâkân-ı ma'delet bünyâd ve mahfi dâšten ân fütûh nümâyân ve şuyu' yâften ân mevhibe-i uz mâ li-zuhûr-u inâyet-i vâhibü'l-atâyâ ve resîden-i nüvîd ibkâ-ı vezâret-i pür-beşâret ve şâdumânî nemûden nehengân-ı deryâ-yı şecâ'at musriân nüvîd-resân-ı ahbâr bu vecihle halka-ı cunbân-ı bâb-ı sâmi'a-i âsâr olmuşlardır. Ki ümenâ-yı âsitân-ı ma'delet-nişân emîr-i ahûr-u evvel-i şehriyârî olan Abdullah Bey'i (33/b) intizâm-ı umûr-u nâ-fercâm için irsâl itdiklerinden sonra şekâvet-pîşegân-ı ekrâd-ı bed-nihâd ya'nî tayife-i Okçu İzzeddinli bed-bünyâddan ma'reke-i pınar ve melhame-i adûz-u âteşbârda zîb efzâ-yı ru'ûs-u sinan-ı hizebrân kûhsâr-ı şecâ'at olan ikiyüz doksan üç aded kelle-i maktû'a-üftâde der-i devletmedâr-ı aliyye ve resîde-i dergâh-ı felek iktidâr-ı seniyye oldukda ber-hemzenân hengâme-i salâh ve vedâd ve tefrika-endâzân silk-i cem'iyet-i erbâb ve felâh ü ittihâd olan bedhâhân-i hasâret-bünyâd bu mukaddimenin vukû'u kendülerine bâ'is ve endûh ve nedâmet olduğundan mezkûr kelleleri nazar-ı avândan ihtifâ ve bu nusret-i celîlenin sûret-i ifşâ ve i'lânını kezâlik özr ve i'tizarıyla sahâyif-i kırtâs-ı iştihârdan zedû-zede ve imhâ itmekle yine müfid olmayub ol belde-i mu'azzamanın esvâk ve mahallât ve mehâfili şuyû' vâkı'a-i nusret ve inkişâf çehre-i arâyış-i meserret istima'ında ibtihâcla teşmîn ve tavsîf-i mehâbet-i hidîv-i kahraman kirdârdan lisân-ı sağîr ve kebîr tezyîn olmuş idi. Eğer çi hâtır-ı hümâyûn-u inâyet meşhûn-u padişâhî ve zamîr-i ma'delet tenvîr-i a'lî-yi hazret-i zı'l-lullâhî (34/a) dahî bu nüvîd-i meserret mezîdin istimâ'ından tahsîl-i inşirâh ve ebvâb-ı âmâl-i hüsvânelerine mûcib-i infitâh olub lâkin süfehâ-yı garaz-pûşe ve bed-gûyân-ı şekâvet endîşelerin kemâl-i ictihâd ve sedd-ü mümâna'atları pâdişâh-ı âlem-penâh hazretlerine gereği üzre ma'lûm ve mezbûrların ayn-ı adâvet-haseplerin mahz-ı kizb ve iftirâ olduğunu tahkîk ve meczûm-u hümâyûnları olmağla müceddeden gemâm-ı inâyet fercâm-ı şâhenşâhî ve medâr-ı merhâmet-bâr-ı nâ-mütenâhîden gülşen-i pejmürde-i vezâretlerin mahzar ve ibkâ ve sarsar-ı gadr ve hased ile inhinâ olan kâmet-i tûbâ-misâl tuğ-u pür-fürûzların ser-efrâhte-i felek fahr ve i'tilâ buyurulduğu haber-i

beşâret-eseri devlet-i aliyyeden gelen Za'im Mustafa Ağa'nın adamı kazıyye-i mezkûrden yirmi üç gün mürûr ve Rebû'l-âhir'in on yedinci isneyn günü ferah-resân-ı sâmi'a hâs ve âm oldu.

Def'a-i diğêr der-beyân-ı resîden haber-i meserret eser-i tebâyüd ve tevfi-k-i hâtık ekber-i kâsıdân-ı nüvîd-resân haber bu nev'le feres-taz-ı şâhrâh-ı eser olmuşlardır ki hayme-nişînân vâdi-i herc-ü merc ve metrukyân-ı tarîk-i husûl-ü sürûr ve ferec (34/b) olanların mukaddime-i tevakkuf ve intizârları imtidâd-ı leyâl ve eyyâm kazıyye-i mezbûrdan yirmi dört gün mürûr itdikden sonra mukaddemâ devlet-i aliyyeye ahbâr-ı feth ve sürûru îsâl eden Can Timur Tatar ve Abdullah Bey'in adamı Ömer Ağa Rebû'l-âhir'in on sekizinci isneyn günü gubâr-ı ferâh-bâr tekâvür-ü tîz refâtârlarıyla sâha-i mercî gaber-bîz ve iblâğ-ı peyâm-ı behçet irtisâmıla sâğır-i kulûb-u âlemi leb-i rîz-sahbâ-yı neşatla meserret-âmiz idüp vezîr-i hamîde-etvâr hazretlerinin vezâret-i pür-beşâretleri ibkâ ve perçem-i şâhidân-ı tuğ-u pür-fürûğları ârâyis-i meşâta-i inâyetle ser-efrâhte-i târım i'lâ buyurulduğı haber-i behçet-eser-i menkûş sâmi'a-i hûş ve tatyîb-i hâtır-ı ehl-i cüyûş itmekle işâret-i pür-beşâret hidîv-i cem iktidâr ile kethüdâları Yusuf Ağa umum asâkir-i zafer-şi'âr ile fermân-ı kazâ-i cereyân istikbâline tekâvür-tâz-ı müsâra'ât oldular. Mezbûrlar Ordu-yu nusret-pûya dahil ve âsaf-ı hamîde-hısâl hazretlerinin takbîl-i zeyl-i âtufetlerinden kemâl-i iftihâr hâsıl itdiklerinden sonra fermân-ı cihânmutâ'ı takbîl-i leb-i ubûdiyyet ile zîb (35/a) eفزâ-yı enâmil-i hidîvâne ve mazmûn-u inâyet meşhûnu tesellâ bahş-ı hâtır-ı müşîrâneleri olmağla ağa-yı mezbûru elbâs-ı hil'at bülend-i rif'at ile ser-efrâz ve kethüdâsı olan Ömer Ağa'yı dahî semûr-u mevresi'l-behçet ve's-sürûr ile muhalla' ve mümtaz buyurup üç dâne ser u tûbâ misâl-i pür tezyîn ve hased-efzâ-yı ser-vakdan mâh-ı cebîn olan tuğ-u pür-fürûğların mânend-i hadenk râst-ı revî kazâ isâbe dîde-i bedhâh-ı a'dâ olmağla sâyîde-i felek a'lâ oldular.

Tâyin-i mansûb için müceddeden dergâh-ı felek câygâha i'lâm ve irsâl olanların avdetine dîde dîz-u şâhrâh-ı merâm oldukları beyânındadır. Tûtuyân-ı şükür-şiken-i şîrîn-güftâr bu remz ile nağme-perdâz-ı ahbâr-ı âsâr olmuşlardır ki âsaf-ı hamîde hisâlin vezâret-i pür-beşâretleri ibkâ ve cürm-ü nâ-kerdeleri sâbûn-u afv ve inâyet-i şâhenşâhî ile şeste ve imhâ buyurduğıları ahbâr-ı behçet-âsâr bâ'is-i etfâ-i nâyire-i melâl vezîr-i hamîde-hısâl ve müceb-i teskîn hâtır-ı ecnâd şûrîde-i ahvâl oldukda etrâf ve eknâfa şuyû' ve mu'ânid ve bed-gûların (35/b) sihâm-ı dildûz-u lisânları güftâr-ı şenâyi'den yekpâre memnû' olmağla kurb yâftegân-ı serîr-i arş-ı nazîr-i hüsrevânî ve üstâdegân-ı pây-e-i inâyet-vâye-i hâkânîden bir âher a'lâ mansûb istid'âsı için yine Vezîr-i pûzeş-pezîr tarafından Çavuşlar Kâhyâsı

İbrâhim Ağa ile Can Timur ve Ağa müşâru'n-ileyh cânibinden kâhyâsı Ömer Ağa imtidâd-ı i'tikâf kazıyye-i melâl-efzâdan yirmi yedi gün mürûr ve Rebû'l-âhir'in yirmi birinci cum'a günü namazdan sonra bâre cihân-ı tarîk-i meymenet refik oldular.

Âmeden-i cevâb-ı merâsile-i vezîr bâ-adl-i vedâd ez-araf-ı karîn-i eşref vâli-yi darü's-selâm-ı Bağdad cemmâze süvarân-ı beyâbân-ı âsâr bu tarz ile merhale pimâ-yı tarîk-i âsâr olmuşlardır. Ki mukaddemâ vezîr-i hamîde-etvâr tarafından bu ahvâl-i pür melâlin keyfiyeti Mevâlî Beyi Hasan Bey'in adamı vesatıyla hemten saf-şiken-i a'dâ ve kahramân-ı düşmen-fiken rûz-i vegâ ya'nî mâh-ı cihân ârâ-yı memâlik-i Bağdad ve eklîl-i vüzerâ-yı âlî nejat Ahmed Paşa Hazretleri'ne reşide-i sem'i hoş ve menzûr-u (36/a) nazar-ı merhamet-hurûşları buyuruldukda çün vezîr-i müşâru'n-ileyhe öteden berû fûruhte-i çerağ-ı şebestân-ı hidivâne ve nihâl gares-şode-i riyâz-ı pür-ımtinân-ı müşîrânelerinden oldukları hasebiyle minhelü'l-azeb eşfâk ve kerem olan hâtır-ı mekârim mukâtir-i âsafâneleri âlâyış-gubâr-ı ekdâr ve eşcândan tîre ve dîde-i cihân-bînleri müşâhade-i kelimât-ı ciğer-kebâpdan hîre olub katarât-ı sehâb-ı çeşm-i eşkbârından Dicle Bağdad'ı hacel ve sûzeş-tâb derûn-u mihnet meşhûnundan âlemi gam ile pay-ı der-küll kılub vezîr-i müşâru'n-ileyh hazretlerinin cürm-ü nâ-kerdesi için devlet-i aliyyeye şefâ'at-nâme tahririne mübâderet ve gemâm-ı merhâmet fercâm-ı şâhenşâhîden rîzeş emtâr-ı afv ve inâyet ümîdiyle kaç def'a arzuhâl der-i devlet-i felek iştimâle irsâl eyleyüp vezîr-i müşâru'n-ileyh hazretlerinin etfâ-ı şerâre-i kânûn-u ciğersûz derûnları için reşhât-ı gemâme-i eşfâk-ı hitâm ile sahâyif-i gülîstân kırtâsı sır-âb-ı müdde'â idüp Bağdad sükânından Muhammed Hürmüş nâm bir merd-i arab sahâbetiyle (36/b) irsâl buyurdıkları nevâzeşnâme-i gayret-engîz ve mülâtafet hitâme-i merhamet ümniyeleri Vezîr-i hamîde-hısâl hazretlerinin meşhûd nazar-ı i'tibâr ve menzûr-dîde-i iftihârları olmağla merrât-ı hâtır-ı âturları jenkâr-ı ekdâr ve eşcândan zedûde ve musaffâ ve dîde-i cihân-bînleri mülâhaza-i ibârât-ı inâyet işârâtından pür-nûr ve ziyâ oldukdan sonra nevâzeşnâme-i aliyyelerinin cevâbını tahrîr ve gelen mezbûr arab ile hâkpây-i merhamet-nümâ-yı âsafânelerine vüsûk-u tesyîr buyurdular.

Münharif şoden mirâc-ı şerîf Vezîr-i hamîde-hısâl ez-menheç-i i'tidâl ve ref'i iştidâd ve su'ûbet-i ân bi-emr-i kâdir-i müteâl sabbağ hâme-i melâlet-hitâme-i vahşet iktibâs bu vecihle renk ârâ-yı sahâyif-i kırtâs olmuşdur ki ol hîn-i keder teşhinde Vezîr-i âsaf-nazîr hazretlerinin vücûd-u mekremet âludları bir mertebede perîşân-ı hâl ve istûlâ-yı cüyûş-u emrâzla pâyimâl oldu ki cânsiperân vefâ âyin ve ser-bâzân-ı sadâkat-güzîn bu ahvâl-ı kâmet-misâl mülâhazasıyla revnâk ârâ-yı (37/a) serîr-i

âsafiyet ve zînet efzâ-yı vesâde-i vezâret olan hayat ve sa'âdet ایتبا larından yekpâre kat-'ı ümîd ve dühân-ı âh-ı ciğer-güdâzları rûy-i eflâkî tîre ve nâ-bedîd itmekle ol ordu-yu keyvân-şükûh bir nev'le mütevahhiş ve hayran ve ser-bez-nev nihâde ye's ve hırmân oldular ki eğer bu vâkı'a-i kıyâmet-alâme bir iki sa'at imtidâd bûsîdî sahrâ-yı mercede olan hıyâm-ı zafer-irtisâm ünsiyyet-i insândan yekbâre tahliye ve müttehâm olduğuna bir şey kalmamış idi. Yine çâre-sâz-ı kâr-ı bîçâre-gân ve feryâd-res-i hâldir. Mandegân olan hakîm-i müşfik-i ale'l-ıtlâk ve rahîm-i kerîm-i ale'l-ıstihkâk celle-şâne hazretleri cerîha-i derûn-u bî-kesleri merhem-i inâyetle tesellâ ve şerâre-i ciğer-sûz-u derûnların reşehât-ı gemâm-ı şifâ-yı merhametleriyle etfâ kılub revîş-i âsafiyet hurûşların hılâ'ı bülend-irtifa'ı sıhhat ve âfiyetle tezeyyün ve ser-ifitihâr ve mübâhatlerin sâyîde-i çarh-ı berîn olmağla ke'l-evvel zîb-efzâ-yı serîr-i fermân revâ-î olub dîde-i hased pîşe-i bedhâh-ı halîde hâr-ı cefâyla nâ-bînâ oldu. (37/b)

Namzed şoden şâhid-i dil-ârâ-yı bî-renc ve te'âb ya'ni belde-i fâhire-i Haleb be-nâm-ı nâmî ve ism-i sâmi-i âsaf ve'l-ahseb-i andelîb nağme-perdâz-ı ahbâr bu vecihle zemzeme perdâz-ı vekâyi'i âsar olmuşdur ki mukaddemâ devlet-i ebedî'l-karâra ta'yin-i mansûb için arz ve irsâl olunan mezbûrların lâli nâ-softe-i takrîrleri keşîde-i rişte-i tahrîr ve âvize-i gûş-u nüdemâ-yı devlet gedûn-u masîr oldukda, beyt

"ser-çeşme şâyed giriften be-pelleh
çov-per şod nişâyed güzeşten be-fîl"

medlûlünce lâ-bud ve nâ-çar vezîr-i pûzeş-pezîrin vezâret-i pür-beşâretlerin ibkâ ve emvâl ve eşyaların merhamet ve i'tâ buyurulub şâhid-i dil-ârâ-yı belde-i Haleb namzed-i hidiv ve'l-ahseb olub Mar'aş'ı dahi arpalık tarîkıyla ilâve olmağın haber-i beşâret eseri imtidâd-ı kaziyye-i cangüdâz mürûr-u eyyâm ve leyâlî fitne perdâzân elli beş ve cemâziye'l-evvel'in on altıncısı erba'a günü yine hüdhüd ferah resân-ı hâtır-ı ehîbbâ ve meserret efzâ-yı kulûb-u erbâb-ı sıdk ve vilâ olan Can Timur Tatar ferhunde-âsâr Ömer Ağa ve İbrâhim Ağa'dan mukaddem Vezîr-i (38/a) hamîde etvâr hazretlerinin hâk-ı pâlarına cebîn-i sâv-nüvîd sūdûr-u fermân-ı afv ve i'tâ ve belde-i fâhire-i Halebi mansûb ve Mar'aş'ı arpalık tevcîh ve ihsân buyurulmağın ahbâr-ı sâmi'a efrûz-u âsaf gerdûn-u iktidâr oldukda bu ni'met-i uzmâ ve mevhibetü'l-kübrânın edâ-yı şükranıyyesi için cebîn-i sa'âdet tezyînlerin sûde-i hâk-i niyâz idüp pejmüde-i tâb-ı âfitâb-ı hasret ve melâl olan gonça-i temennâ-yı devlethâhları ihtizâz-ı nesîm-i lutf ve merhametleriyle şekufte ve handân buyurulduktan sonra arûs-u hacle-ârâ-yı ayş-u tarâb ve mahsûd memâlik-i arab ve acem olan belde-i fâhire-i Haleb'in edâ-yı şîr-i behâ-yı husûl-ü

merâm için bin iki yüz kîse zerr-i mahbûb-u kâmil ayâr teslîm-i kemâ şestegân-ı dergâh-ı gerdûn-u iktidâr itmek şartıyla perde ber-edâz-ı hacle saray-ı ta'vik olduğuna binâ'en yine Abdullah Bey'in tarafından Ömer Ağa ve Vezîr-i âsaf-nazîr cânibinden Ağa-yı tatarân İsmâ'il Ağa âsîtan-ı merhamet âşiyân-ı aliyeye tekâvür-ü tâz müsâ'at ve ılgar oldular.

Der-beyân-ı intikâl nemûden Vezîr-i müşâru'n-ileyhe ez-dâr-ı dil ezâr-ı dünyâ-yı (38/b) bî-vefâ be-saray-ı behçet efzâ-yı ukbâ kâdir-i zü'l-celâl-i bi'l-istihkâk ve hâkim-i lâ-yezâl-i aliyül-ıtlâk celle-şânehu hazretlerinin her vakit ki levâmi-i' envâr-ı inâyet ve merhameti mutâli'i "efe men şerehallâhu sadrahû li'l-islâmî fe-hüve alâ nûrin min rütbe"²⁵ kerîmesinden tulu' idüp bir sa'âdet-mendin safahât-ı ahvâl-i ferhunde iştimâline tâbân olduğu hâletde anın kâşâne-i zamîri bir vecihle ezâet-pezîr ola ki sûret-i sıdk ve savâbdan gayri çehre göstermeye ve bu kaziyenin aksi her vakit ki sarsar-ı gadab-ı dûzah esb kahâri-yi mehebb "innâ enzernâküm azâben karîbe"²⁶ ufkundan ihtizâza gelüp bir sâhîb-i devletin nâsiye-i ikbâl-i ber-guste-i hâl bir ihtilâline vezân oldukda anın akl u basîretin bir mesâbede tîre ve târ eyleye ki hakikat eyit "hatemallâhu alâ kulûbihim ve alâ sem'ihim ve alâ ebsârihim gişêvetün"²⁷ akvâl ve a'mâlinden menessah-ârâ-yı zuhûr ola bu siyâkın masdûku ve bu kelâmın mantûku bu ki çünkü takdîr-i mülk-ü kadîr bu minvâl üzre cereyân-pezîr (39/a) olmuşidi. Ki ferzend-i ahter-i âsuman-ı vezâret ve dırahşân-ı kevkeb-i burc-u âsafiyet olan sâbıkâ Rakka Vâlisi merhûm Ahmed Paşa hazretleri meşrik-i Erzurum'dan tulu' ve levâmi'i i'lâm-ı zafer-irtisamları âleme şuyû' bulup menâzil-i neverd-i bürûc-u sahârî ve cibâl olarak reğâm-ı mağrib âkîbet-hitâm-ı Halebi'ş-şehbâda mütevâri olduğu sûreti bu vecihle aks-ârâ-yı safha-i mir'at-tahrîr ve beyân olunur. Ki mahfel-i saray-ı rûzkârda kîmin dimağ-ı cânı sahbâ-yı hasret efzâ-yı ta'îş ve neşatla mu'attar oldu ki encâm dest-i sâki zehrâb çeşân "küllü nefsin zâ'ikatü'l-mevt"²⁸ den cur'a nûş ve hâmûş neşînân-ı şehristân-ı adem ile hemdûş olmadı. Ve hacle saray-ı dünyâ-yı devendegîmin dest-i temennâ-yı pür-sürûru me'ânîk-kerden-i âmâl oldu. Ki âhiri tapança suht "küllü men aleyhâ fânin"²⁹ firkat ile nîlgün olmadı. Ve bu şebestân tîre-i keder-bünyânda kimin şem'i ümîdi tulu'u tebâşîr-i subh-u âmâle dek ziyâ-bahş oldu. Ki savtı bâd-i havâdis hâdimü'l-lezzât ve mefraku'l-(39/b) cemâ'at ânı etfâ yâfte-i hasret-fevâh itmedi. Ve bu ravza-i dil-ferîb dünyâda kimin

²⁵ Zümer Sûresi 22.

²⁶ Bakara Sûresi 40.

²⁷ Bakara Sûresi 7.

²⁸ Âl-i İmrân Sûresi 185.

²⁹ Rahman Sûresi 26.

gonça-i ümidi tahrîk-i nesîm-i ferah ve inbisâtıyla şekufte ve handân oldu ki. Âkibet kâr-ı riyâh-ı âsaf-ı rûzkâlin evrâk-ı âmâlini perîşân ve mütevrârî türâb-ı her diyâr itmedi. Ahlas-ı kelâm ve netice-i müdde'â-yı vahşet-nizâm bu ki harekât-ı nâ-hencâr asâkir-i o sehâm-ı pür-âlâm-ı lisân-ı erâzile ve ecâmîr dahi cerîha-i derûn-u keder meşhûnların rîş-rîş ve tahassür-ü dîdâr-ı evlâd ve kat'ı ümîd her bîgâne ve havîşden itmekle rûz be-rûz ârıza-i muhâyileleri su'ûb ve iştîdâd ve iltihâb-ı nâyire-i ciğerkebâp tâkat-güzârları sa'at be-sa'at mezâd olub leyâlî ve eyyâm kazîyye-i mezbûrdan altmış dört [gün] mürûr ve Cemâziye'l-evvel'in yirmi dördüncü sebt günü asra karîb el-merhûm el-mebrûr el-vâsıl-ı ilâ rahmetihi'l-melikü'l-gafûr sâbıkâ Rakka Valisi Ahmed Paşa hazretleri, Merc-i dâbık'da hayme-nişîn-i ye's ve hırmân ve sâhib firâş-ı emrâz ve eşcân olduğundan dâr-ı darb-ı âlem-i bâlâdan sikke-i sa'âdet-i rütbe "yâ eyyetühe'n-nefsü'l-mutmainne (40) ırcı'î ilâ rabbik"³⁰ kerîmesin zîb efzâ-yı safha-i sâmi'a hûş olmağla dâr-ı bî-vefâ-yı dünyâ-yı dündan hezâr gûne hasret ile irtihâl ve me'va-yı behçet-saray-ı dâr-ı bekâya intikâl idüp medfen-i mağfîret me'munları Halebi'ş-Şehbâ'da kudvetü'l-meşâyihü'l-kirâm Şeyh Bekir aleyhi'r-rahme el-melikü'l-allâm hazretlerinin zill-u civâr-ı pür-envârlarında gunûde-i hâbgâh-ı istirahat ve hâmûş-neşînân-ı şehristân-ı adem ile pehlev-nişîn-i müvânest oldular. Gafera'l-lâhu zünûbehû ve ce'ale'l-cennete mesvâh. Kad veka'a'l-ferâğ fî yevm-i hamîs-i hamsete şehri Şevvâl sene 1159. Beyt:

Şem'i hayata subh-u ecel virdi inkılâb
Mülk-ü vücûda seyl-i adem saldı ızdırâb
Gülzâr-ı ömr kaldı eser-i sarsar-ı hüsrân
Dest-i zamana rişte-i ümmîde virdi tâb.

Herkes âmed be-cihân âkibeteş bâyed reft ebedü'd-dehr nemâned est ki der âlem.

³⁰ Fecr Süresi 27.

INDEX

- Abdullah Bey, Ahmed Paşa'nın oğlu VII, 16
 Abdullah Bey, Mîrahûr-u Evvel IX, 21, 28, 29, 32
 Abdullah Paşa, çeteci, Diyarbakır Valisi 7
 Abdurrahman Paşa, İki tuğlu paşalardan 7, 12
 Abdülcelilzâdeler X
 Abdülkâdir Efendi, Seyyid, Halilü'r-Rahman Şeyhi 16
 Abdülkâdir Efendi, Mevâlî Beyi Hasan Bey'in hatîbi 24
 Acem 5
 Ağa-yı tatarân 32
 Ahîsha 7
 Ahmed Bey, El-Hâc, Bağdad Defterdân El-Hâc Süleyman Bey'in oğlu VI, VIII
 Ahmed Efendi, Kesriyeli, Ordu Defterdârı IX, 11, 12, 13
 Ahmed Han, Erdelan Beylerbeyisi 7
 Ahmed Paşa, Eyyûbî Hasan Paşazâde, Bağdad Valisi VI, VII, IX, X, 25, 30
 Ahmed Paşa, Hamalızâde, Sâbık Ruha Valisi VI, VII, VIII, IX, X, 3, 14, 18, 21, 32, 33
 Ahmed Paşa, Şehlâ, Sâbık Sadrazam VII, IX, 8
 Arapgîr 13, 14, 16
 Arpaçayı 7
 Arpalık XI, 31
 Ayintâb IX, 18, 19, 20
 Ayvansarayî VI
 Azerbaycan 5
 Bağdad VII, X, 30
 Bağdad valileri VI
 Baltaoğlu Pîri Bey, Urfa Sancakbeyi VII
 Basra Valisi VII
 Bekir Efendi, Şeyh, Haleb'de medfun IX, 33
 Berâyâ IX, 5, 7, 21
 Ca'fer Paşa, İki tuğlu paşalardan 12
 Camus Ağa, Yençeri Ocağı'ndan 12
 Can Tîmur Tatar 20, 29, 30, 31
 Cevher Paşa, İki tuğlu paşalardan 11
 Dâmad İbrahim Paşa V
 Dâvud Efendi 26
 Deli Musa 7
 Dersa'âdet IX, X
 Devlet-i aliyye 7, 8, 11, 12, 13, 23, 26, 29
 Diyarbekir VII, 10
 Diyâr-ı Mudar VII
 Ekrâd-ı Okçu İzzeddinli VIII, IX, 18, 28
 Erzurum VII, VIII, IX, 4, 5, 6, 9, 10, 12, 13, 14, 26, 32
 Farsça VI
 Gulf 7
 Gürcistan 7
 Gürün 18
 Haleb 23, 31, 32, 33
 Halep VII, IX
 Hasan Bey 24, 25, 30
 Hemedan VII
 Hısn-ı Mansûr 16, 17
 Hüseyin Paşa, Kazıkçı, Diyarbekir cânibi seraskeri 10, 13
 Hüseyin, Şah, İran Şahı VIII, 4
 I.Mahmud V
 İbrâhim Ağa, Çavuşlar Kethüdâsı 30, 31
 İbrahim Paşa, Gürcistan Seraskeri 7
 İran V, VII, VIII, 5, 6
 İsfihan 5
 İsmâ'il Ağa, Gümrükçü 13
 İsmâ'il Ağa, Mütessellim Süleyman Ağa'nın Silahdârı 15, 32
 Kâbe V
 Kâhit, Acem Gürcistanı 7
 Kanuni devri VII
 Kars VIII, IX, 6, 7, 10, 13
 Kars Cephesi Seraskeri V, VII
 Kıbrıs VIII
 Kızılbaş 6
 Kilis IX, 18, 20, 22
 Londra V
 Malazgird 7
 Mar'aş IX, 31
 Mehmed Ağa, Burgazlı, Dergâh-ı âlî kapucubaşılardan 12, 13
 Mehmed Ağa, Kara, Sekbend Ocağı'nda binbaşı 12
 Mehmed Paşa, Hamzevî-zâde VI
 Memâlik-i İran 6
 Merc-i dâbık 23 33
 Mercidâbık VII, IX

Muhammed HürmüŖ, Bağdad
 Sükkânından 30
 Murâd suyu 16
 Mustafa Ağa, Za'im 29
 Mustafa Bey, SilahŖorân'dan IX, 21
 Musul X
 Nâdir Ŗah V, VII, 7
 Ömer Ağa , Mehmed PaŖa'nın
 kahyası 29, 30, 31, 32
 Ömer Bey, Ahmed PaŖa'nın oğlu
 VII, 16
 Rakka VII, VIII
 Rakka Valisi VII
 Re'âyâ IX, 5, 7, 12, 15, 21, 25
 Revân 7, 13
 Rodos VII, 22
 Ruha VII, VIII, IX, 3, 4, 8, 13, 14,
 15, 16, 17, 20, 21, 23

Safevî 5
 Safi Mirzâ, İran Ŗehzâdesi, Ŗah
 Hüseyin'in oğlu VII, VIII, 5
 Süleyman Ağa, Ruha Mütesellimi,
 Ahmed PaŖa'nın damadı VIII, IX,
 15, 16, 17, 21
 Sürhay Hân-ı Lezgî, Gazi Kamuk
 Hâkimi 7
 Ŗah Hüseyin, İran Ŗahı VIII, 5
 Ŗam 23
 The British Museum V
 Urfa VII
 Van VII
 Yusuf Ağa, Ahmed PaŖa'nın
 Kethüdâsı 18, 20, 23, 29
 Zu'afâ 25

**METNİN
ASLI**

ابو القاسم بن علي بن
محمد بن الحسين بن
علي بن ابي طالب
عليه السلام

MUSEUM
BRITANNICUM

①

منه المخطوطات التي كانت
في مكتبة والده في بغداد
في سنة ١٠٠٠ هـ

سنة
١٠٠٠ هـ
في مكتبة والده في بغداد
في سنة ١٠٠٠ هـ

ابو القاسم

2-A

این مرتبه در بیان و قافیات حالات جوهر احشایی الهی باطن را باطن
 است بیانش آسان و درسی نیست که خار به زهر یا عسل از سوزن
 چو کردار در عرش است برین آسان و آسوده و بی قوی است و در آیه
 بسم الله الرحمن الرحیم استعین

ای پادشاه پادشاهان و ای پادشاه که کردارمان ای خلق است و نورانی
 هر دو موردی نماندند و طریق سواد و ای بیخنده و در اعمی ای مای هم و هم
 و ای فایده هیچ شکها ای نام شهادت و عیب و ای بیزار از آتش
 و عیب است ای حیرت منقذات که بند زبان است که حیرت است بان
 هر دو در وضع تو خوشی است یعنی ترا در حاجت شرح بیان که
 و جو در پیش آفتاب و محبت با وجود تو در امتداد است که زبان
 نزد است بهمان اولان بز تو درین کس ارضی اشیا می غلظت و جلالت
 نه از غفلت حق مستوی است نظایر به دست و در ای تو ایاب و مصداق
 اولی

2-B

و کماله تر که حالت مشغولانه در با عهد است حق و با کسب و مجهول و کمال
 بیغورن و زوایای تامل و شرمش دیده و مستغف و کمال انوار و تصور ز نور و
 لشکر خنک که من تا تو کم کرد و ای هو و در او تو و بیگم کس که کمال
 پادشاه در کسب کمال است و نیمه نیمه کمالی و تو میسه که نامگان که
 داد و او تو و تو در حق من کس که نامی نه من در منمست از تو کلین از
 اولش و از تو نه شریف خست و از آن کم در عیب و ب که در پذیرد است
 باشد شمع مراد از تو و مسلام بی آخاند و انجام و ملوات و در و کلام
 مستطاب و شتیج نام آفتاب سپهر منات زیت اندر ز بند زوت
 نماز کج نیست سبحان الهی است و مغلز پیا علی شدنی کفان قاصب تو سیر اوار
 مجموع و راه است که آراقتی عالمین منظره از آفتاب کمال شام بین معراج
 است بافت تبارت بملای قلوب غایب ان در سیه زوایا کسیر زوایا
 و کسب کرد و نهانی کلین کردید و عوب بکم انشرف و فضل اولاد بی اوم

- A -

۱. در اول آیه هم بر کمال استعدادهای خود مدعیان درخشند و در آخر آیه که آنگاه که آنگاه است
۲. و کما استند فخرند و در این خود هم کمال قدرت و عظمت اولاد کان لادار و از روح و
۳. و تحقیق است که این سرسبز است و با بوی سرسبز است و با بوی سرسبز است و با بوی سرسبز است
۴. نوشتن این بر ملامت است و در این نوشتن است و در این نوشتن است و در این نوشتن است
۵. و همان اولی که در آن است و در آن است و در آن است و در آن است
۶. همانا در این است و در این است و در این است و در این است
۷. قدرتی است که در آن است و در آن است و در آن است و در آن است
۸. و در این است و در این است و در این است و در این است
۹. این است و در این است و در این است و در این است
۱۰. طبع این است و در این است و در این است و در این است
۱۱. هم چنین است و در این است و در این است و در این است
۱۲. خستید و در این است و در این است و در این است و در این است

ان اولاد

- B -

۱. اولاد این است و در این است و در این است و در این است
۲. است و در این است و در این است و در این است
۳. و در این است و در این است و در این است و در این است
۴. که در این است و در این است و در این است و در این است
۵. متوان و در این است و در این است و در این است و در این است
۶. است و در این است و در این است و در این است
۷. است و در این است و در این است و در این است
۸. و در این است و در این است و در این است و در این است
۹. و در این است و در این است و در این است و در این است
۱۰. است و در این است و در این است و در این است
۱۱. و در این است و در این است و در این است و در این است
۱۲. و در این است و در این است و در این است و در این است

- A -

- 1 آینه کوزه و دو ناله بزورک مضمون خیزت مشغولی بر تو آنگه خیز اولی دورت از
- 2 انزوان اوله قدمه دروای حجت آدانی کس این صلاح و کس داد و تقوی جمع یار داشت
- 3 عباد و مومنان بر بلا و پیلوب کجا تا گشت خیزد ناله مویله ای سبابت
- 4 شاه این بولاش جان و سر از زلفش آفتابین اکلیل لکوناید زین برین او برت
- 5 دیوب فیت استقلال و بهینه لکوناید ایلار فر و رسال آید بر اوجا
- 6 آماره زینجه و اطراف خیزد سینه سبب اوله قدمه شغیر در از هم کس
- 7 اوب بیخ کون مرور زین کسکون شهراده کس شهر و قریب اولی برین
- 8 یاقه جمبس ارم کس تیری اولغوشه درون اوج ساهت زین مقدا
- 9 یکلک ترتیب املری اولوب ادرتسی بر نوب و بهبه آهت م ایله شهر
- 10 سوار و قوسن بان هوای زهرت اما در اولیکر دیده دیده بان صکار کس
- 11 دوزار اول خیزش قفسل با در تیره و تار اولی رفیندن بر تو آنگه کس
- 12 دستمجب اولی بولونیش آلاب کس استقلال کس نظیر عیله عاقله و خیزد کس

کلیش

- B -

- 1 کلیش خیزد بی استمال و کمل انوار از و اگر اومیس و کس به نزول اقبال یوزد
- 2 همه در آینه زنده ناله کندن سکود اوانی ارم قفسه ات و اوجهار از موز آدور
- 3 اولوش ناله کندن زیندم ششم شهره ارسال اید و ب منور بقون کس
- 4 لری دنی ننده آفتاب ستوانی حجاب آسراحت اولدیز یوزد کس
- 5 و شمع و شادانی موزدن کس کون آدم اندون کس کس ایزان ز دخول فیله کس
- 6 نیشتریه صاهه آتما کس نکلور و نامول کس اولی موزد یوزد نیشتریه کس
- 7 فاشاک و بود بود لری آهه ب نیر و کس کس نیشتریه ایلد احواق کس
- 8 و احوال لری کس کس رفیق و طا قدرتی طاق اید و ب شسته نیر و مویله کس
- 9 شمت خیزد زینت موزد یوزد یوزد کس اوجا کس آید و ب بود اوست کس
- 10 و تو قفس کس کس اولی موزد کس کس کس کس کس کس کس کس کس کس کس
- 11 متعاقب اورد و صوار اولغوشه یوزد نیشتریه خیزد نیشتریه قدر تو آنگه کس
- 12 آستانلی کس کس کس کس کس کس کس کس کس کس کس کس کس کس کس

- A -

تعیین عهد از خورشید بدو موسی الوتلف او ز زندگان را کرد و چون روانه مقصد
 ارسال بود یوب کز قدرت تشریف طرف عیسم کاندستونی دوست
 سزای و ملی هم شقاوت آنکه بر مضمین تو ایوب برلی بر دل آید
 نایره مصعاص نلسوز از خرمن جو بر بود اندالی سوز شتابت ملازم
 و حرمانی قامت بر آقا متذکره و دوست استه کوی تمام وزده مکان مهر آید
 نبلت کوسنیر و اولاد و میالری اسیر بر خرقه زانو بکنو بنای
 ساری خاک ذلتیست و مرآت مرآت نای مال اقتداری
 سنگ فلان خنیا بر سنگت اولوب دولت بلیت فرزند زنی
 لری چون کمان خیزه و تبارت کامل و بر تبه حالای سب میانی
 پاش و سب طیکه کز چه تمان او ز زندان خان سوی ایسک چون
 یوز و لیر و جسم مناد و زندانی بصری شهزاده ز بزرگ فلان جن
 دالت و شفا می کند و زینه استیلاب سب طیکه حیات و دست دراک
 لری

- B -

سرایه نبات یوب استیلامی تغلب خوف و اضطراب از زندان و زین غرض
 پذیرک ذلی صفو و عطایه زنده نهوس آرام از زنده اقسام و منابع ذری غفل
 یس حرمان آقا حمد آنکه هم اوله نزاری اهدن چینی شیک ک پیور
 رایشیرین کام سوماتی رجا دستدنی لوقه نیز جسته متورون اولوب
 طریق اهدت و انقیاد اولنر و یورلدی رای کز و اهدن ان و اول
 و نیت کز کک از نده اندام تو شیت و رجا بدو بر ای تمام
 و لیت نمان و و کوزون حکم و تقدیر و موجود داده اولان کز
 تا نیک سوات هم سولری او یکدی با نفع الدینی صورت حال و زین خصل
 حظ و نیک کز آنست نمیر زینه عکس بر زخمی بقین اولوب شقاوت
 اقباله صف رضه و تقابله بر عدم اقتداری ذنی معلوم و کز مولی اول
 رای اسابت برای اهدن نزاری بو وجود قورایا شاکه نزاران غفلت
 اولدی کز شکیل وقت بو نده و کز تقویا اولیش و نیت با به

- A -

- 1 مقابله و مصداق کوشش و آوازه را ایستادگی و کوشش است
- 2 ایستادگی بزرگتر از کوشش است و دولت غلبه بر او بود و در مقابل کوشش ایستادگی
- 3 بالغ کردن و پذیرایی اکنون بر طرف و بر طرفه خیزند و هم چون رجا و استقامت
- 4 ایستادگی و کوشش در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 5 دقتی عمومی ایستادگی خرد و اندازی شش و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 6 عینیت زنده و در ایستادگی بر آن در بر صورت آفتاب بار و در مقابل دشمنان
- 7 مقصود او روز و روز بر ترتیب فخری ملایم و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 8 هارسانی بود و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 9 محنت خرد و شش و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 10 صلح بر روی آفتاب و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 11 کوشش کردن و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 12 محنت و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان

المراد

- 1 اقتدار و کوشش و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 2 کوشش و ایستادگی و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 3 خوابیدن و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 4 تیر کشیدن و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 5 دخی کوشش و ایستادگی و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 6 امور و کوشش و ایستادگی و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 7 خود کشیدن و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 8 شش و ایستادگی و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 9 کوشش و ایستادگی و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 10 محنت و ایستادگی و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 11 برسانند و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان
- 12 صد و کوشش و ایستادگی و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان و در مقابل دشمنان

- 1 اشترای تکلیف در زمان تقاضای جریان پیشاپای بلوغ نائب کار و غیره
- 2 تجار و غیره است و اولاد آن است و اولاد غیره اجیده
- 3 پدیده اطلاق غیره نیز سبع و اولاد غیره استقبال و تکلیف ترشده است
- 4 بیرون است از ترس کسی بجز آنکه از ایش را بلیغ غیره از کمالی قدرت و هزاره
- 5 استقبال بی وجه بلوغ شدن ابدای مد استیم قیود و آنکه اولاد اولاد
- 6 ذوالادون مکروه قاصده کند و غیره نیز از این اشیاء و غیره در ارباب اولاد
- 7 ذممه بی نیت دنی بی غیره شدن ابدای بسوی نیت المسلمه اولاد
- 8 علی سبیل اورد و اندر آورده و توسیع و ابروی مهور اولاد و نوب بر تو رفتگی
- 9 شرط کثرت ایداد و ملاقات لری اولاد صدق مکروه صحرائی قدر صحت کثرت
- 10 اولاد نوره تو چه در ایداد غیره لری اولدی بی نیت نیت نیت نیت نیت
- 11 اولاد نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت
- 12 اولاد نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت

- 1 اولاد است که در روز استرود و فصل خرفانی امور غیره کثرتی و کثرتی
- 2 مسدود کثرتی ناید و نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت
- 3 ناساب تو بهاری جانب از بود و نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت
- 4 نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت
- 5 ابدی نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت
- 6 نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت
- 7 نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت
- 8 نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت
- 9 نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت
- 10 نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت
- 11 نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت
- 12 نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت نیت

معاذک خورشاد اولدله ندرن مکلوه بیده منوره نیت مسعودت استیلا
 صورتیست و اهل اهلاکست نمری منیتست و قرار نیمی آلهاب و برونه
 تخریق استیکدی و آفت قیامت علامتینی صدیو جرافه ارجوب رکاکه مادی
 مهن و اعلام همکلوه یا برونه بی طوک کری اولان پچی سینه خیزینه
 برحق قلمه او امر علیه تعاقیب اورد و صفا اولدی که سیکه ده حاضر و مریو
 اولان ک نرست کتری آتیره کرسده مهوره و استیلا طوب
 ارباب شرور دن ل کله و منوره اولان اهل اسلاکک معانت و
 خنان یزرس و ست اولوب برهیمه کونا اقتدار ایلدوغ الوقت و بجه تیرک
 یوبو فرمان واجب لایحه و ویروش ایلدوغی نهنوز ترک تمهید
 بذل مقدمه و اولدندن ک نرستوی کمال آفتات و استندان نمره ک
 ایدوب حیوشن مایی پر خروشه یلو بکرونه خسته مهوره ک چونود
 نظور و اولدیه نهای محاسنی بجای آفتیق مریو عانی بلوق منیت بلوق

نیت بد تور اسیر فلک نرنا هر دم اقبال نرست در کرون کسن
 سال جزو آمو اولدی خنین سال نرنا و ایزد و اکتا ندرن کلان کس ک
 نرست مدار عجز قاصد ان مریو سماوی او دی فرار اولان ایتنا طریقه
 و نوداشقا نیت ندرن سرور و شادان و نظیر نیت اشفاق ک نرست
 مجبور و کاهران اولدله ندرن مجبوری ایتنا و اشفاق اولدنه تقدیر نیت
 عدیه نرست شمس صاعده اتم ایلدیه جانب اولدش ایلدی ایتنا
 ضو بط حکومت اولدنه اولدله نرست ایلدیه نرست ایلدیه نرست
 تفریق نرست در دن انزوی ایتنا نرست نرست نرست نرست
 پویوری نرست ایلدیه نرست نرست نرست نرست نرست
 نرست ک نرست نرست نرست نرست نرست نرست
 و ایلدیه نرست نرست نرست نرست نرست نرست
 و نرست نرست نرست نرست نرست نرست
 مدارک

ب آفتاب و خفاگر کبریا و الدین فیضان منسوبه حضرت است ب این اثر از اوست
 ملاحظه کنید و فدا شود و ملت غلیظه را رسال برضوال ایدوب آنجا رسد
 را بیاوردن و غیره منی خصیصه بیرون فرمان قدر تو را تا آن خیر و اما در اول ظاهر
 از خاکسب که بر می بری بختی کزنی و است قدیم تو فوقی را در بر و من گز
 و را مستحق تو چه ریاضت غزبت ای حجاب از برای سپید رفتی بود
 شهرون و ج سعادت فخر کبری اسمعیل آنکست ظنیکم زوال کما خود با اهل آن
 اولی تیه اولی کشت نبش تا هر کل طایفان و صادی آواز سنجی لایا
 شوفا چه چنگ مغمی الهب رشک کستمان ام بوی از برای ایدوب عالی
 کویا احسان قری زار ایدوب صدقه هر وقت که شرف و دولت ایدوب
 لالیبیک و اغد حیرت زده ذلکمان تا کز خاک و لطیفین ایدوب رسد
 سکسب جازبان می ایزان او شکت کشت جرم سفید شب روز پیا
 بز خصیصه جاکر کز شکت دوا لب خیر فیض بر شستند و بد کشت
 نام

تا کز لطیف کز کرون اثر ایدوبانی ممنی بستان با ایدوب زنی شنید
 رستم روز و ن آصف تا کلین و مطهر ندل سخا کز شکت و خدا
 عقل تیر و شکره و سر و ایدوبانی نه عا شکت و حلو بسینه و زرد
 بنج بود کرم سعدن آسان لایم که قلع فخر مست حضرت ایدوب
 عالم از دلی و جان و دندون با و ه سر ایدوب این شیر نه با شکت
 حضرت بخت است اولیده یعنی هرگز که هر بلا ایدوبانی حفظ ایدوب و ایدوب
 فاعطاشان نه خرد ایدوبان و جان او که کلید ایدوب نعل لایا
 و کز کوشان در در کوی اولغز شکت ه جد ایدوبی که ایدوب بعضی قیام ایدوب
 مومن خفاق با نان ایدوبی ایدوب کز شکت فخر و کز ایدوبی کتانی نه
 سبکت تا زان طریق آثار بود و کز کوری بر بای می ایدوب انوار ایدوب کز
 فخر شکت کرم کز ایدوب ایدوب ایدوب کلین خدای طرق و مجال شکت
 ایدوب صمدی و مال ایدوبی کز کز ایدوب شکت شکر ایدوبان مال

بره سیدالطیفة تخلیص کربان بدوب کا و تاز بربان فرار اولدو اولدو اولدو
 سیلا جردن طشیر چیتا رواب اول کوبکین بوج سعادت اطلالی
 سلیمان خانک غایت متواتری حاجی باب یاک لایه امان کس کون اسل
 و آجان قلندغاشته نایره لغت و کیندی کس کین بولوب بر قوقالی
 ارباب شرو شورده جان قظیل کون اوزیر نینه صیوان اولمغله ارباب کین
 اطوان آهجا ایله خاطر کون کیندرو هم بونوخ غنکست لوزک اولدی
 خوناختان بنت کجلا اولو ایسی بو و آجبد کنگه و ایلا ملامت افراک خونا
 وشت آتاری کین کینکیند قوق باک معنیله هریند اطوار او شرب
 خاطر فویریم آقدا اولدو قویله بربر و قراری آشتیا جان بون و قورایز
 و قونجهما ملامت قزاقی خندان فریاده هم آقا اولدیغون جان
 موافقا استقامتیم کیم کلک هم طرف لوزده تعمیرا فته سنی ایتما اولوب
 موکب کک اوبک مرآتلی سبیل مندان ایلی بیلای قزاق و مرآت
 لیره ک

ایرو کفخندان مشهورم قصبه خوش آنت و او شیرین و درو کوبکین خوش
 زین و کوس کوشش برای هم اولدی اولدو تو خجیب لاب کده بیکوشی
 کوز باریا یوزده کوشش اولدو قه بنای شوت و قراری کبک
 دو راهده آرم چشم کبکی بکلیه بصری اولوب جزا کون خده خده اولدی
 و کوشندان ویز بوشش بیز خضرینده بونسون باوزده بر خطبه غرض اول
 و فیصل از کون بکلیه خجیب آت و لغدی هم تیار اصال تیار کرا کرا
 مویلی نوزده تو خجیب ایت اجلا کبکی بو مستحکم و صد و دله ارباب
 حیا پر خجال شمشیر ابلدان بوزده ا مکان پذیرا کبکی محال کبکی
 سیر لنده بر خجیب آت کون کون قوسلا سلا قعدای طراز آشتیا جان اولان
 محنت و خجیب بوسب نهمان بندن غریسته و انلا لوزین بولون
 و بر خجیب تو خجیب ایت آت لوزین اختلف بوز لوقی بینه و جلا بول
 لوز کک کوب بونسون ایتدی مر و مر ایله صحن بینه نوزده ویز ایت

تنگ و غیابت غامی خاندان رسول تمام اولو سین مراد سما لایق نیست
 و علم او آشوب س عدالت شقیق اولو لکر کردیر و بنیاد و حق او بر کسی است
 که بود آن گاه و نیست که در خرد یک نه خوا اید بقا بودی و با کسی است
 بنای حق شقاوت تخریز نه تصمص و تحقیق استکلا اولی یک شیز سوار
 چنگت قدر اندازد و اوج بیکدن تخی و زیاده احوالک اشش ناز اولو کلین
 چشوب غارم سر کرم عدال متوجه میادین حرب و قتال اولو لکر کلین
 دولت غمت و قدراری بر صغرائی نخور و بود بی آب و حشت مراد اولی
 یقین اولی اولی شستو سینه بهر آن اولو لکر که ۵ بلز یکا ازین
 شکوه ۵ جهان چرخ شاد استه زهر سوا اولی یکین خون شسته
 ۵ زبانه ویران و هول کس تیز ن نمود اشش کوی کس تیز ۵
 هزاران دکان غم س نه اولو لکر ن قاده بجز روح بر روی خاک
 ۵ نیز تو از غم شسته ن زین س بهر بر و چون شسته ن س لکر
 از غم

زنده نماند ۵ چو شیر بیان اندران کاز نزه ۵ بهر سو که کس کنان تها
 ۵ سوز دشمنان برده اند تها ۵ دلان روز جهان سوز و غم نشان د
 از کشت در تخم شجاعت گیاه ۵ نه ایش هر کار یکی کنده نماند کلا
 کنه اولی هر کس نخور از غم آتش برده اوج سعادت تعدادی بلیند
 شراز صدقات کار بر خرمن سوز غم بر پذیر و پذیره مغارست مجادیند
 بیخ امیر اولوب انجانند و نشین غیابت ربانی و شیم کرم است بخانی
 آرای علم جمع و نظر و همه ملازمت و بهجت کشته شتر و شتر عبیا اولو قد
 اگر دشقاوت بنیاد یکسر کوه سست و قوت مرت قیود و کز نور در
 و انزلام و خورشید هم با و ناکام اولوب غایب و فاسر غم اولی
 غلزل و ایامی اتقا و شعب جباله متواری اولو لکر کس سوز و غم ای
 بدلتای متهور و ایک ساعت انگری متقا قب ایدوب صدان آزون
 اختر و سلاخ نصیب کس که غایت افلاخ اولوب بلز عد و سوز اولو لکر

مطلع اولنک تقریری اوز و ایلک بولاقشند و کلد و اولوز اوج قوز و دیو
 اتم و کلدن شیر اوج خوضه کجا رالغین کندی شب رالیه الطاف خضیه
 سنجیندن زینت ای قوز و اولوز اولون فید و فتح مسرت مورور سلطان
 شیرای عوضه نوز اولان شجاعت و جلاد آن است آن حرکت است خلد
 خالینکنا عوصال ایلکی یوز اوز قوز کلد و فی ارسال ایوب با خلد سر شبد
 سامعه افروز ضیو نجم اقدار اولد و قده فیتان چلی بر سعادت بوز کلان
 جنت نمان در طرح افکن سنش و کلان و دیر آرائی جنت
 و ش دغانی اولد یلر بوز افکنان غنظن کردار و ننگان جلاد ات الراء
 نوزین نامه لراسال و س غزآ لایرین سهبای کدم و التقد و مال ایل بوز
 اول اوز اوج نغز فند و لر کجوس و شقاوت پت شکان قبت شمش
 بر قرفع یزد هر برین به شقه برابر هزار دود و حسرت ذللا و از دودن بوز
 و محنت ایوب بلع شیرین زوس او دایدوب بر شقاوت کت تقریری
 مطلع

مقطع و طرز ارسال ایوب سنک و کلده ترک و دیو ننگان قوت
 یوز لکی اخی بر نغز و داره کمال الحظ و به شقاوت و منته قوی و بندید و اولوز
 ذیله شایست پربلارت علیه لری شوق یز لده و دیو لقدمه غنظ
 دغی خوز خلد لری اقداره اولی اوز لویج نغز به اولوز و غنظ اول انرا به اولوز
 بر قرفع یزد هر برین به شقه زینت آرائی دوسون و کلسیست عالت کدن
 حکره کلید و تلک مقطع ایوب طرف به اثر شرف آفتاب نوز ارسال
 استید اصعب یز لرای محفل اتصال غایت سرور و دایمی شمشک زاید
 شغال نغز ننگین کجکده ببلور هلاز جمله سبب آماج و کلان اولوز ایوب
 دل آنای ش به شوق ظهور و نغز قابت نغز سنس اگر اوشق و ت اوز
 ملاق و شوابع مسکین و نیت کجکده طر است و نغز نیت تیر و ننگین
 جان توتونه تا به طیل و کلا و فلک ماسو است آن کونون اقداره طوق
 ایوب قطع سر ایوب محام و شیت نغز اوز ننگین خاندن و یز لرای نوز نیت

فوجیان مکرور غارت شد و استعلا نهایت بدو و اجمالا ایشیت
 یمنست آخلامدان را که درین زمانه هزاره مانند فرشتگی بیج می فرست
 اتفاقاً لطف زاید و یک کس شوم میمنت معدوم است که تو چیده اید
 افسوس در صورتی که سپهر برین سورب ما در بیع الا اولک اون شمشیر کوی
 قصه زور شد است ستودنی تشریف قدم و اجرت از او بدیدند
 اقوای کخار فانه بیان زور و دیو سبب نخرش جو بان کلسه با بر که و کلسه
 به هم بر صورت کلسه اذغانی است با آن شمشیر باطل و در تعجب آن برین فرزان
 تنگه میان مویلا نتخ لا علم فانه شناخت حق مهنست میان این بنایت
 ارتس بدو بود و نشانه قدیمی و قایم اجاره و قصه پرداز سوا کج آرا او بود که
 رساده علم افزایی و عصبان مکر کرامی شد و وقت و لطیفان بدو
 نهانت با یک اندواری و صواب بدوری اوزد و قواش از نفس زلف بدیدند
 و جرای بد برای خجاست تمیزی آفتاب و آفت سلامت تمام خرابی
 می اندازد

عیبند و تمسب با زلف آن بیک کسب و تقوی سبب مانی و استعانت
 کابو کویون آتین و بود و یک کسب آرای می یوسف قرطاس مناسبت کیرک
 که رساده و چه پیش خضر کوی لایق است تمام اولان سیمان آن اویج سینه
 سیمان را تصدیق کوی نمودن یک کسب شوا تو چه تو درون آشت غنم و تعدا
 ایله تحصیل و قبس اید و ب و لاتر با کلسه استیلا جو رسد خراب بران
 و جان مند با و بزیا تقریب او را لاری پریشان اوله بعد از من - عدایه
 دق بر عظیم دیده و چشم حاجی وزیر بعد ایوم و لایق و قدر است
 دروان و حوصله است مدد فرود و کلج و خسران قایم است شوا کلسه
 عالی نشا اولی تو خضر زریک ملک کوی جوی و بز قهر از ده بودن
 راحت و سکونت یوق اگر چه بیک سوز و روز منزی مکررم و تقوی
 علاج و ضعیف است و آن خضر کوی اصحاب متراج بود بر ایس فایع ابال
 است است ایام و سولنت و است است بقای این کام سلنت

حیدر خضاک است ز خنده آقا تبارش برانند و زیبا اولاد بی شکست
 آری وزارت و دیبا ششده افزای آهستگی و شرفی بود از زمین بیست
 و کند و ساهمی یوان کیوان اولاد تو بخ برفش و غلغلی رف و در وقت
 محله نعی و سب چون آنک از نده و ملاحظه سیکه کرد غمسی آن تکلیف
 نشود که نیتشست غافل شبد ز بی سر و زال و ز که یون اهل اولی و
 امیر خورا اول شهر یاری اولان بعد البیک و کوشش و ان و کاه و غلغلی
 مصطفی بکی با امر کتیشست تعیین در ارسال آیتدیر و ز غمید و الوار
 کرد و ان ضد و کاردان کمال غفلت ایله غمید و جلایب نمیش و حضور
 ز سار و مگر سبب است و جهور اوله غمید و از او مهابت است که از غمید
 لری سلک جمعیت بد غمید و تفریق و پایال ایوب موافق قانون
 خرد و مطابقی احکام حضرت خیر الوار از او ز شمشیر غمید و غمید
 همانان آخلاق و طلق و شوارح سبب ز فادال ز اراده اولان غمید

ظل اللی خضر نیکی و غواته قیام و الا لیس ملامت لیا الطیر و ان
 ربای کوشش فلک نیلغام اولوز احوالی ز ملامت و در وقت و آتیم
 مرغ و نیاب و روز غمید است و جرئت بود یوب سبب است و مرسله
 انچه خضر نیکی استیلای خوف و غمید و انچه اولوز اولوز
 رف و انروز اولوز لکن برین اوز غمید که کتیب آیدین و ملحق با
 امر و غمید مان سطلک مکر و دیو خیز و غمید است و آتیم ز غمید
 ختم و کمال آتیم و آتیم ایله و در لغت غمید کوز و دیو ز غمید
 غمید و غمید است که غمید و غمید و غمید و غمید
 ان است این سحاب غمید غمید بر غمید است و طلاس
 حضرت یزید بود و غمید است آتیم ز غمید است
 غمید است که غمید ز غمید و غمید بر غمید است که غمید
 شقاوت غمید سبب غمید حصول آتیم و مرسل و غمید
 غمید

علیه نسبت کمال علوم و نبوغ بیکری حاصله موقوف است و در
 اطاعت و اقیانودون بر موخر اطراف و تخلصه بیانی خود نموده اند
 نیز عاقلان برین روشن بینی و بوقضیه توفیق دخی فرموده اند
 بصیوت و اقیانودون و اطلاق امانت کین تفسیر بقیه مضامین
 مشایر ایها تک تفسیر تصرف و اقدار تفسیر این بود آب و زمین
 کند و برید و کنگر کچون بر تفسیر آفتاب و یارب تفسیر توفیق
 و کلمات ایها کبریا کنگر فیصله و قضیه اشارت علیه روی او است
 حکمت با توفیق و قدرت شامله کجای تعقیق یافته غیر ظهور و غفلت
 دل خالص و عام را بطله بند مسالمت و اتفاق و استحکام اولوب و
 خصال غیر ظریف طایر و جو وضعیف توانی گرفتار دام بلای کجاست
 سلطان اولوب کجایان منقضیه و قدر و مسخران غیر زبول
 غیر و شایسته جوره اطاعت و قدر تفسیر و کجای صیغه اطلاق و اتمام

خیال نهال خیریت آسمانی ضمیمه عدالت تخریر بندار است لکن بیخ
 و استحکام و ارباب باعات و نیزه فیوض حصول اثرات عدل و ارباب
 شیرین کلمه بیرون ملاحظه و شد هر کسند که مگر بیرون بر تفسیر و ارفضا و قدر
 طایر میبمانای اخفزون ساختن غیره بال آنکه بر عرش است و آب لطف
 تبار امور ارباب خرد و حساب بر روز تقدیر ملک و مال و غیره
 تخریر و افکوس اولیغندن قضای آسمان چون فرود است
 همه عقاران کوکرت تفسیر و تفسیر و اولک کجای کجای کون
 و نیزه اصف نظیری غزل رود کس نام قاضی و امثال او شایسته
 اولدنی کچون بیان قضای جریان باشد ای نای شایسته را بهر همای
 کلیه بر تفسیر مکان ایست شوم و تفسیر نیست مودوم مذمومه تفسیر
 معنون و شست مقول و نیزه کون کجاست فلعنان کجای و کجای کون
 هوانو مان مدقت نشان اولدو کجایه و نیزه قضای غیر تفسیر و
 لطف

ملائکتنا ایمان رونکا و تزیین است و انوار صفای او کشف میکند
 فذلک لی نام روشن و اراد او نورش است و بقوت بی شک و تردید
 فتنه آنرا قایم باد باطله خرفش نیز از وی تحریر میکند پادشاه عارفانه خضر نیز بوی
 اعتماد و بصیانت و بگو گویند بوی نظیر و خنده و امانت و او که بوی بخت
 خیزی و فضا خلد خرفش و تقوی بورد و بگریزند رخی و قیام و کلاصت بدین
 بر او روز مرده او ان حقوق الایمان خیریت خدیو از لوری بوفتند و
 که عافیت اولش را و غور طیکه لرزه و با شهنوردان خدیو از لوری بوفتند و
 غلبه طراندن کند و ازین نه لطف و رحمت او ز بر او خراص منسوب بود
 ربانی تو حیده و اسان هم بر لری ایسه فهو الماد و الی مملکت طلیب است
 قراومت انداز سیلاب طلب اولی رایج و فیض خراب و بران بوسه
 اندام سبالی امنیت لرایف الی همان اولوز دیو صدای وحشت
 فزالی ترزل رسان طاق بند و آقی افلاک اولدندن حکم و دیو بوی

مجود است خداوان کرده نصرت شکوه بر لری که کجاست و اتفاق اورد و
 مثالی به خصوص نه هجوم آورد اول سیریک اندرون پر توئی که کثرت اذله
 دهند و زحمت ایدوب آندی موی لهما کشته حیاتی لعی صابست مع
 انقطعی و اوسه قی حاکم و آیش و معلوم و نیز فیکه اطرا اولدند و فیکه
 خجرو نیاید اول کرد و قیامت شکوهی استقبال مکرر کرک بکیرکان
 حیاتی کیر کجوان از کونجه خجرو کسه لایله جاده کسه لایله اورد و موی
 خلاصی تیکدن مکرر اول نوافیف بر اس هیات محمود قیامت این
 برید و طرح افکن کس لاف تقوی را بط بند میر خجرت و عدم فغان اورد
 بویت و در اظه را لید آتساب باز غیرت و خجسته باولی اولدی بوی بوی
 انظیفه خجرتیک کمال خلوص و عقیده است خجسته بیان برودت
 غلبه او نوازنده تزیین سر لوز صافی و در کمال ملوان و لعی غایب
 معلوم و ظهور ندرات فایان طلیله و بر روز تیرت است یا بن حیدر لری
 ۱۱۶

سخن گویی خواهد خواند سوار تو حسن سعادت تمام آید و بساط اطلاق و بیعت
 محققیت نعلوس را ب کعبه کعبی می افکند از کبر سر آمدن لشکر به پیش
 شهر قریب آنی آری یوسف آن خا فیر سندی و بس از آنی که او سعادت
 و اجل است که درین صکوه آنای مومی الهامی و نقل امانت و ذلت
 قالدیروب ماه منور که یکیری او فخر همجو که یکیش شوم نیست سعادت من
 حرکت و حج و اتقی بد شہرت شما اولان کسان کسینع الارواح نو تو را ببرد
 خیام نظر از تکرم و وزیر کار ام الامرا و ا لدقن صکوه اول از دعایم میا
 آرت م انتھا بحسب حقیقت نیست افرقه تقر قریقت یکون سو وانعام افر
 کمال غلوه و صدقوت علی سو کند و شش غیرت و اہتمامی ترین کبرند
 قیلندوب آنای مومی الی حال بی حس تمپید و دن غلام و کند و لرزیدن
 و امان بر یلوب لک ک ای و مو با بیساری اوزره و وزیر شت را لیکر
 رکابند موجود و دست و معارک قاتل و جدال و پر و از صفت اقدار
 رب ا

زین و شمع شام لاری اولان چو نیست دوام و انفاق و اوند سب غیرت
 و اتمام اولانک استعمال از فرا میر کون دولت عدلیت ارسال از
 غرض و مخیر قومین و جمل قطره و ریسیب خستند ایلر اولدیر اکر از غیرت
 و اصف دیدیم الظیر تو تر یک قند زین ضراب تمیخت ہمما ہی
 وزان و شمیر حرمت تریم غرض الکی و بلغ با یزیدنه راحت رسان هر روز
 اولوب بر آخرت علا منسوب آید و جهان جو یور یور ایس فرود المظرب و اند
 مذکور اولاد بلداست و قرآ نامی خراب بیباب و شمیر جم و غراب اولد
 و عداری و اضعافی بی عیاری و بی مال سبک قبول جو و جفا و جدایی تمام
 ایلیب ستملا و ام بلا اولد بقدری الظوم شد دست یضدیندن برودن
 و دولت ابد القرار و طغنه و وزیر و رشادید خضر تر نکدن ظهور کلان زمان
 علیک ستمی الاآ و عار با بت جمیل دستا نکر ادر یک بر تو پیر و
 لری کنی الواق فلک مسدق و انصاف اذ آفتاب عالمها بران روشن

اردانی و توفیق بیورلسی خصوص بیورن علی بیورن الاشتهار مغز و مغز تبرک
 ایدوب او او کتو ارا خاک اقدار ارسال ایدو مرگ سید بیورن
 اردانی سون نوب و نوبت بیورن اکت کتو بیورن بیورن
 فاصحت قوتش منبش آهتس بو بو جهل ترک و ناز قاجار که بیورن
 اقدم نمجه دو مان طوائف عو بان و قن او و سلسله بیورن بیورن بیورن
 بیورن کرده سوار بیورن لانی انجی کس یک میر طایفه موالی امر
 درنده کتو م و مندرج اولان لانی بیورنست و اخلاص مقتضای بیورن
 اولان صبا اقا و اقدلی ایته ایامی از صدا افزون و تحف لایحه و
 نویزیش کس برقیه اصف حمید و ضمال خبر طبری طایفه ارسال آهتس
 برقیه و توفیق و شهسوری اولان و اقد کتو که از و طو و خا و بیورن
 خبرن بیورن ادم درونی کتو بیورن افا ناکا اولان بیورن بیورن
 و بیورن کتو شما خبر بیورن کتو بیورن کتو بیورن بیورن بیورن

قلب و سان طوائف اتم او کتو کتو بیورن او کتو بیورن بیورن بیورن
 کتو بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن
 عواطف ملوک و مغناف عوارف نامزدن کتو از و سر و در اتم و بیورن
 و در آهتس مرتقب و امیدو آیکو بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن
 خبر بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن
 اولش و کتو بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن
 کتو بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن
 قلمش اتمای دولت تا بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن
 فصل و طو و کتو کتو بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن
 قیامندکن بر عداست و بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن
 اولان بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن
 ش اتمای بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن بیورن
 اردانی

عازم واطاعت بوم و پشت ارب بر عازم اولندگی فغان قطار اجل ارب
 اهل اندرک حسن کلمه ایصال بر طلال آینه که هفتصورت برسد
 مال است چون سبیل گشته شعور و طریب و آرای آتش کاف و جود
 مهبو آنکلو برقع نقره سوار با درقا برید همیزن تکا و در عسرت و شب آریق
 ریح الاخریک برنجی بست کونی ضد و فلک آتش هم فرزند کسیر طاع
 اقدار مژدن آنست بر ترفیت و افقی ایوب شراره آن طلال مژگان
 اولان آتش آرام که از آری باعث کرمک سلب غیرت ایتها مژگان
 و تمام و تقویت کجک سنان خرم و مصلحت نهنگان ضد و انقا اولد
 حکم و آفای مش ایلمایه بود که توبیه خطاب ایوب که بزیر همای بر آ
 یکیز از زنده و فر ما نغمه می طرایف خرماب و آوازه اقدار صولت ترفیت انداز
 قلوب بریز نشیمان اولندین فایده مشهور و معلوم اینک بیو اهل بیو
 اقدار و دوزیرتیه کمال نظیر خورشید آشتیاری بری اقباب همان آرایه
 عدل اولد

صل و اولد و خوشنده اختیر و دارالاطراف نهد اولد پیش انقید بر ذوق
 اصناف تخت قلوب بنا و مهار بنای دوج و فضا ان صدقت ایتها بر
 رتبه اطاعت و اقیما و لری ملاز و قیبه بویوت و افق خرا و نسلد سیاحت
 عریان و مخالف معیاس همانده کرون افزوی فرخ و ملمات ایبر و ورف
 و شهورالنه و افواه طائش بنی نوع انسان و ایشوز بر و کلوز و زاری
 معدت آرا کتخت حکومتلنده آسوده هماد مسراج امان اولان با وضف
 دست انداز طوم و قدای رد کار و رون محروس معصون اولدی عذری تحقیق
 و معیان و دوج و کلام لوری باعث ایتت عالم و رفیع یازنه فتن ایون
 بوکوندند و معیاسه مبتلا و فایست امانت و ذلتلنده آندره قهار از اولد قوری
 قور کند و ارتتکب تلجیوش هموم و غموم و اوقوشش کله کله بیج و
 باعث یاس حرمان ظهور علایات انقراض جانان بر اول بل بر مانده
 شمدان حکم بریزه معلوم اولد اهر اولدی که قوسندنه ان بر و فضا اولد و

مرف ایتمو که تقدیر خلوص غوغوست و معارف انکار کند که نهادان است
 به اینجی تویم که تکراری اوزره تمویس برای امت از برای بی مرغان او
 جای اشتبا قائلش که مدعا نکاش انجامی امانت و اعلیٰ بود
 صولی بکس ندر است باش این بکون تجا و مروانی خاندن مستحق حکومته
 مستغفد و آماده و او غور خطیله از نهه باش ما لاری گفت عبودیت نهه
 آیتش در و در شسته غیرت سرشته کلانی مفراس لب حقیقت طبع
 ایند که ان مکروه ملک قیام و جزیدال پراکارینه سهار الیام اگون
 یاب غوغوست انوارف اولوب دیوان فدیسی اولان بر و یوسب
 کاروانی دولت بیی القرارون کلان اخبار و وقایعک طابع ابلیس
 اردو بر و اقوب علم از طریق مقصود اولدی ایتمه شکیست
 است نسبت در وقت غوغوست ان ایتمه و غیره کمال
 حال غوغوست به نمان خاندن فلک شعبه با و قولی صوح وقت از

تتم خایه مرکب اولان برشس زنده کار کا معادی برای او فیه نهه
 ایلمدی کی و قاییدن فی بری بود که ابتدا قفسه جانکده و رو لیاالی باه غوغوست
 آغاز دکن کوی و بیع الاخر که غوغوست بی امین کمانی غوغوست
 کانس اهره قاصد سلطان اولان طایفه بنه جلاد است شعار بر و یوسب
 اشهاد و سبب غوغوستی خاطر ارباب خلوص و و داد استغفار او ایلمدی
 اضر و صده و دولت غوغوست و وزیر کار هم شعار غوغوست
 این امرانی ایلمدی سبب چون کلین سبب سیر و نکاویش به غوغوست
 غوغوست و او با اولان داد و افندی هم بر و یوسب غوغوست
 قد و اولاسی بر و یوسب و سبب برون و کثرت اموال غوغوست
 چیز هر و تعداد اولان غوغوست و رشک آرزو امان غوغوست
 بنیان املاک غوغوست که اولان غوغوست و غوغوست غوغوست
 غوغوست غوغوست غوغوست غوغوست غوغوست غوغوست غوغوست

لکن و تلبیب تراره شرور و فطوری اوقی فرور و علاوه و انهم ارا و لغیا و
 پوشش زین خضر تر کویان میا و تا کن ایستکی معاین الیوم و غیره نیز
 کتوم و جایگزینان و غیره شکست ایستکه کام سعادت آری ملای ایست
 ملاحظه سید شیراز من آسمانی ادوب لکن اتی زبانت ان ملاحظه
 دن خانق و کس از مهر و شیخ تصادق اول اولیوندن ایست
 خصال تصدیقیت نه فالک ضروری بود و درین شراره سخن عالم
 خدایه حقوق حیرت نشینان اوی که در قلوبین تیره و مینسوزان
 خیالی عالی نمیزد و غیره غیرت است تمیز میند و سخن را شکله مروج
 برصفوف ترکیب و آهاده و نیز که تیز و روگیر طوطی حتمیال کجوه نهاد
 قلوب اوج دست و فعل اول صفوف اجل غزوانی کنسید که تیز
 کربش بد استه از وقت و زیرت را ایست غیرت یک کام سعادت و بار
 اصابت زبانه غیرت که از طبع ما نند و غزل و غزوه اعال عالی است
 بمحل

سید لایله اما ارا و جناب اری و شمای اقدس نیزین پوشش بر روز
 تعلقی نیز اولی و یغنه عقل تا قالی طلائع یاب و دیوشه سپهر فیاض است
 و ظل مکرر سینه فیاض است که کسرت فرق صدی و اری اولی و لغیا و غیره
 الام و شراب چاشنی تخم این الحامه جمال اولی و یغنه
 قصد پاک چونی معیان کوشش ز عیاض است پاک اگر کسرت عیاض
 تیز و کی تا کجوه اهدا مدلول نیز فیاض و خاکسیر و عود است ایوب اول
 صفوف که در موسیقی غلامت سید ایوب مقرب قولی فی ایشه تیز
 سایر تو طبله و قیادت در سیرین ز بارون و بر شقه فیاض است و ارا است
 وقت نیند که تیز و بکاس ایست اوی که در کسرت زین و غزوه
 دیوانی تشویش و شکوه غزوه و روزک آرا کسرت عقل ایله امتحان صفوف
 بد استه یک ملاحظه سید که کند و غیره طرح افکن بیانی تصورات نیز
 انلیت اولی و غزوه کون بون و مولا تم ترکیب و اما و آید که سخن
 بیانی

کهنه مردمی نمیزند و اشغالیه شغل به روز از امور معلوم اولدنی حال فعلی خارج می د
 و برتر علاج کما مندا صباب آنجا دو موالاتدن برضلا سرد و طریقه صلاح و صواب
 و ویر علاج و رفع آریاب بود که ترکیب آما داده است که سفوفدن برانعالیه
 هر صبا صلیع آید و کی بریش ایلامینو زرد منوشوش درونی تو به ترکیب
 و اشغالیه که در اخته و نظره قیص بین ایلمه ملاحظه سوال بر کمال ایلمه و تو قدیم
 سر آنجا هر معلومیه یا وی وقت نیک و بد ز مناسی اولفله اول اهر با
 چا که از دن بران فالید و رب هر کونصل آید و کی بریش ایلمه فرج و دست
 اقتداری ترکیب معاین بر الیمن سا قله و مصلح آنیک ایکن جان
 و آماده اب اول صباح کانیات افزون که نور و بر و بخت اندو
 عبارت ایلمی مذکور بلیست رت نصیب متقادی اوزر و غلامدن
 بریش است که اول غلام یک فرزند منی تو ملی نمیزند مرکب من
 آید و کی بریش قوم منی بنیاد کف نیاز و حضور زده آنها بر منوس دنیا
 اس

و سزا و اب کیکم با قبت تدریم فریب بر زوال هزار دانه و کوشش
 بیخ ندر نه نهادن فاعل اولدیندن نادنی اوزده اول بریش اولون
 فرور خلاصدن کوب بیس و چا اذ اخته درون کلوی ز بلای است که فوراً
 بنمای رود تا که مان واقعه و چه تقریباً است این اولدنی سس
 و فرور ایلمه کلک لطف است از کعبه سوزنم چون بر مقدار برف طلیست
 ویزریش را ایلمه ترکیب کیلا ز مندن بر مقدار برف من فراتیه برف
 که کربک بلخی موجب آنها ب ندر خام تا که مان اولفله و پید بر سر
 مانند که خون و آنا آبش غای موت، صید ناندن طن اهر زون
 ز ایزریشین با مان ملال شریف دل خیزن نعل آنتی کایم
 ارباب استراق ایکن شکرستان فارسیه دین بو کلاسه نوز
 بر عطری توضیح بتوجه نیازی است م صدر شینان محافل فصل طاق
 ایله یور توپا هی میکنی تا و کبری را اندر اندازی نمی بریش

وخی تو بدست نزدیک است مانند تکمیل اشراج و ابواب مال خسروان
 نیزه موجب افقح اولوب لاکن نهانی غموشه و بدکربان شفا و
 رک کمال جهاد و سده مملکتی پادشاه عالم پناه مهریزدگر کی اوزده معلوم
 و غرور رک عین صحت سسپک مخلص کرب و اذیت اولدی قوی قوی قوی
 اولوب و اولدی قوی تمام خیمت فرجام شاد است و طهارت
 نمت نمیدان کیش بر کرده و زائرین مخلص و ابقا و سرورند و سید
 انجی اولان قاست بلونی مثال فرخ برنده و نیرین سرافرازند فلک
 و استلا بیور لیدی خربش رت اثری دولت عدیه دن کلان محم مصطفی
 اوقی تهنیه مذکور دن کیوی کوچی مرور و وسیع الاخرک اولن بیخی انجی
 فرج سان منصفان من اولدی اوسته کابین سیدان پیر
 اثباتیاید نووقی نانی که سدان نویدرس انجی بو نوید فرزند شاه
 اولمشه و که تهنیه سندان و اوی موج و مقربان لایق حصول سرور فرج
 اولمشه

اولمشه مقدمه توقف و آثار لری امتداد لیان و ایام قضیه فرودین برین
 رت کون حور و ایتدکدن حکوم مقدمه دولت عدیه انجی و سوسوی ایصال
 بیان تورنتا و در عب امده ککک اوی خزان ربع الاخرک اولن بیخی
 غیاب فرج با کجا و نیزه قار لیدر که حوی غمیشز اعلان بیاحت کس بد
 س غم قلوب عالمی لب ریز نهانی طلسم است امیر امدوب فریز
 اولمشه خربشک و زارت پیرش رت لری ابقا و برجمت دهان ترخیزد
 آرایشش اولمشه ایتدکده از آلام علایم و لیدی خربش آری کس
 سامانه هوش و تلبیب فال اولمشه انجی ککک است رت برت
 ضیو حور اقدار لیدر که لری اوسته آن عموم ککک فرخ شاعر لیدر نون قضا
 جریان است تهنیه لنگه و تازم است اولدی فرور لیدر لری لری
 اولمشه حوی خصل خربش ککک تلبیب ذیل ماطقون کلان
 افق حاصل تهنیه کککون کلان دهان ماطقون تهنیه لری لری لری لری

نظرم حست خروشت سوری سوردله قد بچون وزیرت رایله و ترون براونده
 چراغ شبتان خروآ و نهال نرشتن ریاضد بر تنان شیراز نرنگ
 اولد نظری سیمله منهل العذب اشفاق و گرم اولان مغر مکارم است
 اعتقاری آلاش غبار کادار و اشجانندن تیره و دیده جهان بندگی است
 کلمات جلگه کاین خرو اولوب قطرات سحاب چشم اشکبار بندگی
 بندای مجل سوزش تآب درون منگشت خوندن خالی غم ایادی برگ
 قیلوب وزیرت رایله خیز نیک جرم ناکوده کسی اکون دولت بندگی است
 نامه خورینه مباردت و غلام جزمت فرجام شانتا بیدن بر شرم
 خند و غنایت امید تیغ و فخر عو نهال بد دولت فلک شتالار سال
 ایوب وزیرت رایله خیز نیک افشاره کانون بکونو زیند و نرگان
 رشحات غمناخ اشفاق تمام ایلم میایف کستان قرطاسی کیر است
 ایوب بعد ادا کساندن کده او رشتن نام بر و سرب صحا تبیلده
 انال

ارسال سورد قوی نواز شانتا منیرت ایله و ملاحظت قنانه حست ایبرف
 وزیر بیده خصال خضر کونیک شه و نظر آهسته و منظر دیده اقی رازی اولده
 مرات خالک خاطر لری ترنگار کادار و اشجانندن زود و منتفا و دیده
 بندگی ملاحظه مبارات غنایت است راتندن بزور و منسیا اولدق
 حکوه نواز شانتا منیرت نیک جوانی کونو کلان مزور سرب ایله نیکای
 حست نامی اشفا نرینه کونو سیر و دیله نوزف شدن بر ایز نیر
 وزیر حسیه خصال اینج استمال و رف اشته و وسوت
 ان با مر قار منصف ال سبایغ فانه ملالت قنانه و شت قنیک
 بو جمله رنگ آرای میایف قرطاس اولشده که اول حین کونو
 وزیر آصف نظیر خضر کونیک و جو دکورت آلودوری بر تبره و پیرت خال
 و استیکار جوشل امر انبیا پیا عال اولدی که جانساران و فاین
 سیران صد اکت کزین احوال قنانه مثل ملاحظه سیله و اقی

بیرسعیت و زینت افزای کسی و وزارت اولان حیات سمواتها
 کمترین یکباره قطع امید و خان آنگار که از لری روی افلاکی تیره و بیدید تمکد
 اول اودی که یوان کوه بر نو خلد خوش حیران و سبز نو زانو و یا نس
 و حرمان اولید که اگر برو و آهسته قیامت خلاصه بر یک ساعت آیت بود
 هموای بر صده اولان خیام طرز آفتاب نیست نه زندان کبکی که تیر می توام
 اولدینت بر شتی قالی شیدنی جا رس از کاپی کان و زیا کرس حال
 در ماخذگان اولان یکیم شفق علی الاطلاق و رحیم کریم علی الاستحقاق
 ش نفر توری جسم بر کوزه و نیکس لری همسم غیا تیر کتلا و شرف
 جگر سوزد و غیرین بر شتی تمام شغای محترت لریله اظفار بلوب
 آفتقت خرد شتیرین غلام بلند ارتقا محبت و عاقلید تیرین لریله
 و مه نامیرین سبید خدیج برین و لغله کال اول نوب انسانی بر لریله
 روانی اولوب در چک چرشنه بدخواه علیه فاجع یارینا بینا اولدی
 نام:

نماد شمشاد شاد اول آری بی بیچ و نسب فیضیله ناز غروب
 بنامه نامی و اسم سالمی آهنگ و اوجب عشیب نموده زانجه با جود
 ز منیر پر داز قایق آذار اولمش که کشفه دولت ابری القواء تعیین نموده
 بچون مرض اول اولان فرور ک لالی بنفخته تیر لری کیشی زینت
 و آویزه کوشش نهامی دولت کرد و من صیر اولد قیده حیرت شیا کتون
 بچیل و چویش زش یک شفق فیضیله مدو لویلا بذو پانار و ز پوروش بیک
 وزارت بربش ز کیرین ابقا و اموال و اشیا لرین محترت و اعلی بیز
 ش هدرل رای بدید و طلب نوزو فیرو اولوب اولوب غرشنی
 ایدر لری سیر قیلد علا و اولدین خیر بربش رت اثری استیجا کده زوریا
 و بیالی نشه رازان لری بش و جازای اولک اولان آتیب لریله کون
 نینه ۴۴ فرج رسک طراختیا و مسرت افزای قلوب ارباب صدق
 و اول اولان جان تمور تا آفریننده آرمو انا و ابراسیر آفرندن مقدمه

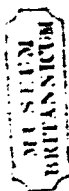
یوسف بسوزی چیست ازین عشق قار و زوال بال استحقاق و کلا بیا
 علی الاطلاق بلقش نه حضرت یک هر وقت که اوسع اوارغیست و برقی
 مطاع آفتن شرح الله حسنه که لا ینزلنا یم هو علی تو بپرستی
 طلوع ایدرب بر سعادت مندرک صفات احوال زنده اشتیاقان بان
 اولی یعنی حانده انگ کاش نهیمی بر عهد اخلاصت پذیرا اول که صورت
 صدق و موافق این غیر خجسته که ستر سیه و بو قینه تک عکس هر وقت که
 سر بر غنوب و رخ لب تباری مسب انا آند که تا که عذابا قریبا
 افتقدن اترانه کلوب بر ما حب و انگ وینه اقبال کشته بوال
 بر اطلاقه وزان اوله قده انگ مثل بعینه یک بر شایه و ویریه تارایه
 که حقیقت ایت حتم الله علی قلوبنا و علی سمعنا و علی ابصارنا
 بنشاند و احوال و اطلاقند بنسندانی نهور اوله بوسیا تک تصدیق
 و کلا کانت منطوقی بو که تو که تقیر کلاک قدیر بر سوال اوز بر جوان بید

نیزه احوال خرد بیک خاک ایزد بیدین کس او نیرد رسد و فرمان عشق و عطا بود
 فخر و حاجی مشغوب و غرضی بر تو ای بیمه احسان یو بر غیا بنی با سا موز
 آصف که در آن آند او له قده بو نوست غم می موهبت کبری تک اوی تک
 بچون بین سعادت تر نیندرن سوو خاک نیاز ایدرب بر تو در جواب اوست
 خیرت و ملال و لالان غیرتست دو تو اهری استرازان لطف و بر تریله
 شکفته و خندان بو در قدن مکر و خردس جملد ارای میشت و طرب و مسود
 مالک خرب و غم اولان بلده فخریه طلبک ادا می شیر بهای معلولام
 دیون یک یکی بوز یک زر محبوب کامل عیار تک کاشته تکمان نکلاه
 که یون اقتدار اتمک شریطه برود بر انداز جمله ساری توفیق اولیون بنیاد
 عبدا صدیک طرفدن خوانند و وزیر آصف نظیر بنندن فای آتاربان
 اسمعیل آغا آستان بر مرت اششایان خلیفه تکا و تو رسامست و ا
 اولیون بر بیان از تقی انمور ان و در عشق با او در احوال احوال و رفاهی
 بودی

او نشسته که فرزند از آسمان وزارت و وزش آن گوگب برج است
 اولان کب تا زنده و ایستاد هم چو شمشاد قطره‌ای مشرق را فرو در دل لایق
 و لوامع اعلام نظر آرت مری عالمه ششیر بولوب منارل نورد بروج
 صهارری و جبال اوله برق رخ نامهرب غایت تمام طلب لشهباده
 ستواری اولین صوری بو جهل کس آرای ستوزارت کور بیان اولد
 که مخلص آرد و کاد و گلک دماغ جانی صهای حسرت افزایش
 وزش طله سطر اولدی که اینجی دست ساقی زهر چش آن کطل منین
 زانقده آلتونده حرد نوش دغا موشش نینان شهرت نام علم اولد ک
 اولدی و حیدر آردینای دوزده گلک دست تبت پروردی عاق
 کرون آمال اولمک که آخری پیا پیخت کتل چکن آفان خرت ایکنون
 اولدی و بو شبستان تر که زنده بماند و گلک شمع امیدی طلوع تباشیر
 صبیح آرد که کفایتش اولدی که مونی با دوا دشت اولم لالت منزلت
 انالدرت

ابلحانات الی ظنی یا قده حسرت فزاة آتیدی و بورده نرسه دل فیزب دنیا
 یکک فزاییده حرکت نرسه فرسج و ارب لیل شاکده و خندان اولدی ب
 کار بیخ حاصف رو کاکانک او راق نامانی پیشان و ستواری تراب و دیا
 ایتدی اخلص کلام و تمیز ممدای وحشت نظام کور حرکت نه تبارک که
 اوسه با بر آلام ان ارا دله و ایا جزونی جو یوزدرون که در مش خورین
 پیش حرکت در دوار اولاد و قطع امید هر کجا فخریش آتیکور و زبوز خا
 مایذری صعب و اشتد و التهاب زیره بکرب کلاوت که از زاری
 سماعیک عفت مزاد اولوب لیالی و ایا تم فغینه زور دون آتش برت و
 و طای اول اولک کیری در بنجی سبت کونی مخصوص قریب الی حرم الی
 اولهل الی حرمه اولک الفور با قار قور ایسی عجب خضر کریج
 و اینه خیمه ششیرین بایس حرمان و صاحب فرش اراض و شجبان
 اولدیندن و در ضرب غایم اولان که سواست تیسر یا التها الی اللیلند

البحی الی ملک کریم بنویسب انست منور است مع اوش اولغا ویر کوفای دنیا
دو نون هزار کوز حسرت ایله ارحمال و ما و ای ایت سرای و ارباقا ماحال
ایرو ب من فن مغفرت مأنوری صلب الشهبان قدوده الشیح کلکلام
شیخ کریمید الرحمة الملك العلام خرمیز تنیک نقل ابرار انوار لونه و فوؤ
خوابگاه است راحت و فاموش شینان شهرستان عدم ایله یولوشین
موانست اولدیله عطف الله ذوبه یومل الخبثه متوااه قدوقع الفراع فی یوم
فیلمت مستند شهر سوال شهاب شیخ حیات صبح اعل یروی القلا
ملک و وجود کسین هم صادی انوار کله کله عرق قلدی اثر مر مر خرن
دست زمانه ریشه امیده و یلک باه کرس آجه کمان فاقش یازیت
ابد ادهر فاند است کسی رو علم

EKLER

EK-I: Ahmed Paşa'nın Vezâretle Rakka Vâlisi olduğuna dâir.

Hâlâ Rakka Valisi Vezîr Ahmed Paşa'ya Hüküm ki,

Sen sadâkatgüzâr ve gayret-şi'âr ve kâr-güzâr ve mucerrebu'l-etvâr olmakla hâlâ Bağdad Valisi olup Serasker-i merdiyyü'l-me'âsirim olan düstûr-i mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Vezîrim Ahmed Paşa edâmallâhü te'âlâ iclâlehûnun iltimâsı üzre avâtîf-ı aliyye-i mülûkânemden rütbe-i vâlâ-yı vezâret ile hasedetü'l-vüzerâ olan Rakka Eyâleti sana tevcîh ve ihsânım ve mükemmel ve karîb kapun halkı ve müntehap ve güzîn müstevfi âdemlerin ve bu def'a taraf-ı mîrîden tahrîri fermânım olan üç bin nefer piyâde ve Serasker-i müşâru'n-ileyh ma'rifetiyle tertîb ve tahsîs olunan asâkir-i sâ'ire ile bu kış Hemedan Kal'ası muhâfazasına kıyâm ve ser'asker-i müşâru'n-ileyhin re'y-i rezîn-i isâbet-karînine muvâfakat ve mütâba'at ederek emr-i muhârebede vesâ'ir uhdene müterettip olan umûr ve husûslara cehd-i tâm ve takayyüd ve ihtimâm ile senden melhûz tab'ı safâ makrûn-u pâdişâhânem olduğu vechile rızâ-yı hümâyûnuma muvâfık ve dîn-i devlet-ü aliyyeme lâyük hidemât-ı seniyye ve âsâr-ı pesendide vücûda getürmeye sarf-ı nakdîne ikdâm eylenen fermânım olduğundan gayri hâlâ hakkında yenâbi'i enhâr-ı atûfet ve iltifâtım feyzân idüp hâssaten hılâ'ı fâhire-i mülûkânemden samur-u fâ'izü's-sürûra kaplı bir sevb hil'at-ı mûrisü'l-behcet-i sultânî inâyet ve ihsânım olub (...) ile irsâl olunmuşdur. Vüsûlünde senki vezîr-i müşâru'n-ileyhsin inâyet ve ihsânım olan hil'at-ı zâhire ve kisve-i fâhiremi takdîm-i hutuvât-ı tebcîl ve ta'zîme mukârin istikbâl ve telsîm ve iktisâ ve ihrâz-ı müseddet ve mübâhât-ı evfâ eyledikten sonra fermânım olduğu üzre mükemmel ve müstevfi kapun halkı tertîb ve daireni kemâ yenbağî tanzîm ve tensîk idüp mîrî piyâde ve asâkir-i sâ'ire ile Hemedan Kal'ası muhâfazasına kıyâm ve mübâderet ve her halde serasker-i müşâru'n-ileyhin re'y-i savab-rîzi üzre hareket ile emr-i mühimm-i muhâfazadan vesâ'ir uhdene ikdâm ve ihâle olunan hususlarda senden me'mûl ve melhûz-u hümâyûnum olduğu vechile rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkâneme muvâfık ve şân u şevket ü devlet-i ebed müddetime lâyük me'âsir-i mebrûre ve mesâ'î-yi meşkûre izhârına bezl-ü mâ hasal sa'y-u iktidâr eylemen bâbında fermân-ı âlişân yayılmışdır.

EK-II: Safevîlerin Bağdad'a saldırması ihtimâline binâen oraya erzâk ve asker gönderilmesi.

Rakka Valisi olup hâlâ Musul'da olan Vezîr Ahmed Paşa'ya hüküm ki,

A'câm-ı habîset encâm bundan akdem Kerkük üzerine gelüp muhâfazada olan Sivas Valisi Vezîrim Mehmed Paşa mela'in-i mesfûrîni gayûrâne cenk u harp ile müdâfa'a eyledikde o mahalden me'yûsen 'avdet ve ihbâr olunduğu üzre Bağdad-ı dâru's-selâm taraflarına tağallub virmek hâletlerinde oldukları ihtimalden ba'id olmamakla tavâyif-i mesfûreden inşâ'allâhu te'âlâ gereği gibi ahz u intikâm aksâ-yı metâlib-i hüsrevânem olduğuna biâ'en mükemmel ve müretteb kapuları halkıyla ucâleten ol havâliye yetişmek üzere sâbıkâ Şam Valisi ve mîr-i hacı olan Vezîrim Abdullah Paşa ve hâlâ Erzurum Valisi Vezîrim İsmâ'il Paşa ve sâ'ir vüzerâ ve mîrimîrân ve Anadolu ve Rumeli'nde vâkı' serî'u's-seyr asâkir-i zafer irtisâmım bundan akdem me'mûr ve bir dürlü kışa bakılmayub ve yollarda ayak sürümek üzere cümleye isti'mâl ve hâlâ anda olan ve bir taraftan vildân-ı asâkiri istihdâm ve i'mâl için şimdilik serasker nasb ve ta'yîn olunan Vezîrim Köprülüzâde Abdullah Paşa'nın dahi bir kadem akdem ol havâliye vusûlü hatt-ı hümayûnumla ma'nûn emr-i şerîfimle te'kîd ve istisra' olunduğundan mâ'adâ sancağ-ı resûl-mend ile düstûr-u ekrem, müşîr-i efhâm, nizâmü'l-âlem nâzım-ı menâzımü'l-ümem vezîr-i a'zam-ı sûtûde-siyem ve serdâr-ı ekrem kuddise ileyhim(?) Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehu bi'n-nasr-i ve't-te'yîd-i iktidâruhû ve ikbâlehûnun mîrimîrân ve ümerâ ve bi'l-cümle dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve sipah ve silahdâr ve kürklü ve alâkalu müteferrikagân ve çavuşân ve cebeci ve topçu ve top arabacıları ve memâlik-i Rumeli ve Anadolu'da vâkı' eyâlât ve elviyenin zu'amâ ve erbâb-ı timârî ve çeribaşı ve süvâri levendât ve asâkir-i tatar-ı düşmen şikâr ve sâ'ir cünûd-u zafer âsâr ve fevka'l-gâye hazâyin-i vefîre ve tedârikât-ı kaviyye-i kesîre ile bizzât mu'accelen nehzat ve hareketi gerçi mukarrer ve muhakkaktır. Lâkin bu esnâda Bağdad-ı dâru's-selâma asâkir ve zehâyir ile istihkâm vermek akdem-i mehâmm-ı lâzımü'l-ihimâmından olduğuna binâ'en Şehrîzor Valisi Vezîrim Ahmed Paşa Kerküke gelüp muhâfazasına kıyâm eyledikde Sivas Valisi Vezîr-i müşâru'n-ileyhe tahrîrine me'mûr olduğu bin nefer güzîde ve müsellâh süvâri-yi mîrî levendât yanına istishâb ve yine ne tarikle olur ise olsun Bağda'da vüsûle sür'at ve şitâb eylemesi kendüye mü'ekked emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olunub senki vezîr-i müşâru'n-ileyhsin (...) Amasya mutasarrıfı Vezîr selim Paşa dahi seninle ittifâk ve ittihâd iderek Musul'da olan asâkirden bir mikdâr yarar asâkir ifrâz ve yanına istishâb ve bir kadem akdem Bağdad'a vusûle müsâra'at eylemesi bâbında bundan akdem emr-i şerîfimle me'mûr ve ta'yîn kılınmışıdı. Vezîr-i müşâru'n-ileyh henüz

gitmediği sûretde bu def'a dahi başka emr-i şerîfimle kendüye tenbîh merhûnu olduğu üzere sen müşâru'n-ileyh ile ittifâk ve ittihâd mesleğine sülûk iderek anda olan zehâyirdan imkân mertebesi ihrâc ve keleklerle tahmîl ve kifâyet mikdân asâkir dahi ifrâz ve Vezîr-i müşâru'n-ileyh asâkir-i merkûmeyi yanına olup zahîre geldiklerin kollayarak Tikrit yolundan ucâleten ve musâra'ten inşâ'allâhu te'âlâ Bağdad'da duhûle ihtimâm ve dikkat itmesi fermânım ve bu bâbda bi'l-ittifâk hareket ile vech-i meşrûh üzere müşâru'n-ileyhi irsâle bezl-ü kudret eylemen senden matlûb-u hümayûnum olmağın imdi iş bu emr-i şerîfim (...) ile vusûlünde senki Vezîr-i müşâru'n-ileyhsin Vezîrim Selim Paşa mukaddemâ me'mûr olduğu üzere eğer henüz gitmemiş ise kendüleriyle gereği gibi merâhim-i ittifâka ri'âyet ederek Musul'da olan zehâyirden mümkün mertebesi ihrâc ve keleklerle tahmîl ve anda olan asâkirden dahi mukaddemâ fermânım olduğu üzere kifâyet mikdânı asker ifrâz edüp asâkir-i merkûme ve zahîre kelekleriyle ve zikr olunan Tikrit yolundan avn-i rabbânî ile vezîr-i müşâru'n-ileyhi Bağdad'da irsâle bezl ü kudret ve bu vakitte Bağdad-ı dârü's-selâmda kadîm asâkir-i muvahhidîne takvîyet bahş olmağla istihsâl-i teveccühât-ı şâhâneme sarf-ı sa'y-ı mekderet edüp sâ'ir ol tarafın hıfzı hırâsetiyle mesâ'î-yi meşkûre ibrâzına ihtimâm ve dikkat ve peyderpey isticlâb olunan ahbâr u havâdîsi arz u i'lâma mübâderet eylemen bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır.

Evâ'il-i Ş. sene 1146

EK-III: Ahmed Paşa'nın Kerkük muhâfazasına tâyin olunduğu...

Rakka Valisi olup hâlâ Musul'da olan Vezîr Ahmed Paşa'ya hüküm ki,

Bağdad-ı darü's-selâma her halde külliyyetlü asâkir ve zehâyir ile takviyet ve temşiyet virilmek akdem-i levâzımdan olduğuna binâen Sivas Valisi olup hâlâ Kerkük muhâfazasında olan Vezîrim Mehmed Paşa ve Şehrizor Valisi Vezirim Ahmed Paşa Kerkük'e vardığı sa'at kalkup Bağda'da gitmek üzere evâmîr-i şerîfemle me'mur olmuşdu. Ancak bu esnâlarda Kerkük muhâfazası bir dâyiresi temâm vezîrin uhde-i ihtimâmına ihâle kılınmak lâzım ve siz dahi hâlâ ol tarafda olan vüzerâ-yı kirâmımın kuvvetlülerinden olduğuna binâ'en sen Kerkük muhâfazasına me'mur ve ta'yin kılınmışsındır.

İmdi işbu emr-i şerîfim (...) ile vusûlünde bu husus hâlâ Şark Cânibi Seraskeri Vezîrim köprülûzâde Abdullah Paşa'ya dahi başka emr-i şerîfimle tavsiye olunmağla bu bâbda sen kat'an te'hîr ve terâhîye mesâ' virmeyüp Serasker-i müşâru'n-ileyhin re'y-i rezîni üzre amel ve hareket iderek bir an akdem ve bir kadem mukaddem mükemmel kapun halkı ile yerinden hareket ve Kerkük'e varup muhâfazasına kıyâma mübâderet eyliyesin. Sivas Valisi Vezîr-i müşâru'n-ileyhin kalkup Bağdad'a gitmesi senin ucâleten varup Kerkük'e vusûlüne mevkûf olmağla şöyleki bu bâbda mikdâr-ı zerre tebâtu' ve tekâsülün zuhûruyla iyâzen bi'l-lâhi te'âlâ takviyet-i vakt-i fırsat ile vezîr-i müşâru'n-ileyhin Bağdad'a duhûlüne hilâf-ı melhûz bir keyfiyet vâkı' olmak lâzım gelürse sonra sen bilürsün ana göre harekete mübâderet ve Kerkük'e vusûle müsâra'at ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âli şânım sâdir olmuşdur.

EK-IV: Eskiden beri ahâliye zarar veren Kilis ekrâdı eşkiyâsının tenkîli.

Hâlâ Rakka Valisi Vezîr Ahmed Paşa'ya hüküm ki,

Ez kadîm bilâd ve ibâda îsâl-i zarar ve hasâret ve derûn-u mel'anet meşhûnlarından olan şekâvet ve mefsedet muktezâsınca kat'ı tarîk ve nehb-ü gâret-i emvâl ve erzâk-ı re'âyâ ve ebnâ-i sebîli âdet-i müstemirreleri olan Kilis ekrâdı eşkiyâsı üç dört seneden berü ol havâlîlileri Validen hâlî ve ref'u gâile-i şerr ve mekberetlerine ol tarafda olan mütesellimler ve voyvodalar ve sâ'ir zâbitânın rehâvet ve tekâsüllerinden nâşî eşkiyâ-yı merkûme ferce bulub ol etraf ve eknâfda vâkı' bilâd ve ibâda müstevli ve ebnâ-i sebîl ve sâ'ir ibâdullâhın yollarını kat' ve menzillerin basup katl-i nüfûs ve nehb-ü gâret-i emvâllerine tasaddî ve yevmen feyevin fesâd ve şekâvetleri terakkî bularak el'ân havâlî-i merkûmede vâkı' vedâyi-i hâliku'l-berâyâ olan fukarâ-yı ra'iyet ve ahâlî-yi memleket eşkiyâ-yı merkûmenin îsâl-i zarar ve hasaretleri havfından zer' u harse kudretyâb olamayup turuk ve mesâlik mesdûd ve bilâd ve ibâdın bi'l-küllîye emniyet ve rahatları meslûb olduğu mukaddemâ müte'addid urûz ve mahzarlar ile der-i devletmedârına inhâ ve i'lâm ve ol taraflardan vürûd iden mevsûku'l-kelâm hademe-i devlet-i aliyyenin ahbâr ve takrirlerinden dahi eşkiyâ-yı merkûmenin fesâd ve şekâvetleri mütehakkik ve nümâyân olmağla memâlik-i mahrûse-i pâdişâhânemde bu makûle kat'ı tarîk ve katl-i nüfûs ve nehb-ü gâret-i emvâl ile bilâd ve ibâda ve ebnâ'i sebîle îsâl-i zarar ve hasâret iden şekâvetkârların her ne tarikle olursa olsun alâ eyyü hâl kahr-u tedmîrleriyle şerr ve mazarratlarından fukarâ-yı ra'iyet ve ebnâ'i sebîl te'mîn ve tatmîn olunmak aksâ-yı merâm-ı hayr encâm-ı hüsrevânem olub sen ki vezîr-i müşâru'n-ileyhsin bu hilâlde senin muhâfazasına me'mûr olduğun Erzurum kal'asında bulunman lâzım ve mühim iken Rakka taraflarına azîmetine izn ve ruhsat-ı hümâyûnum erzânî kılınmak için bu maslahatın murâd-ı hümâyûn-u hüsrevânem elbette te'diye ve temşiyetine ikdâm eylemen için ihtiyar olunmakdan nâşî, bu babda kat'a rehâvet ve tekâsüle cevâz ve ruhsat göstermeksizin eşkiya-yı merkûmenin ber-vıfk-ı dilhâh kahr ve tedmîr ve istîsâl ve tenkillerine iktizâ eden müstevfî asâkir ve lâzımını terkîb ve techîz ve hîn-i iktizâda hâlâ Haleb Valisi Vezîrim Mehmed Paşa edâmallâhü te'âlâ iclâlehü ile bi'l-muhâbere ale'l-ittifak hareket iderek sâlifü'z-zikr şekâvet-pîşelerin üzerlerine varup muhârebeye tasaddî iderlerse muhârebe ve mukâtele ve içlerinden ol makûle şekâvet ve fezâhata cesâret iden yaramazları bi'eyyi vechin kân ahz ve şer'a müstehak oldukları cezâları icrâ ve tertîb ile bilâd ve ibâdı şerr ve mazarratlarından te'mîn ve terfih ve cümlesini ber-vıfk-ı me'mûl küşmâl ve te'dîb ile ol havâlîye zarar ve hasâretlerinden tatmin ve

tathîr eylemen fermânım ve iktizâ itdiği sûretde eşkiyâ-yı merkûmenin te'dîb ve küşmallerinde seninle hem dest-i ittifak muâzedet olmak hususu hâlâ Haleb Valisi müşâru'n-ileyhe dahi başka emri şerif-i âlişânımla tenbih ve te'kîd olunmağın iş bu emr-i şerifim isdâr ve (...) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde senki vezîr-i müşâru'n-ileyhsin keyfiyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i muharrer Haleb Valisi müşâru'n-ileyh ile bi'l-muhârebe eşkiyâ-yı merkûmenin üzerlerine varup muhârebeye tasaddî iderler ise siz dahi muhârebe ve mukâtele ve içlerinden olmaküle fesâd ve fezahate cesâret iden yaramazların alâ eyyi vechin kâne elbette ve elbette ahz ve şer'an müstehak oldukları cezâ-yı sezâların tertîb ve icrâ birle bilâd ve ibadî şerr-u mazarratlarında te'mîn ve terfîh ve cümlesini ber vıfk-ı me'mûl küşmâl ve te'dîb ile havâlî-i merkûme zarar ve hasâretlerinde tatmîn ve tathîre sarf-u mezîd-i hayr ve ictihad edip tekâsûl ve müsâheleden ve ahz-i betânet ve rehâvetden hazer ve mûbâ'adet eylemen bâbında fermân-ı âlişân sadır olmuşdur.

Evâ'il-i Z. 1157

EK-V: Ruha Mütesellimi'ni şikâyet için Dersaâdet'e gelen Ruha ahâlîsinden bazı kişilere yardımcı olunması.

Üsküdar'dan Rakka'ya varup gelince vâkı' olan kadılar ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyete hüküm ki,

Bu esnâda medîne-i Ruha ahâlîsiyle eyâlet-i merkûme mütesellimi beyinde vukû' bulan fitne ve fesâda binâ'en ahâlî-yi memleket taraflarından mütesellim-i merkûmun sû'î hâlini müş'îr ba'zı urûz ve mahâzîr ile der-i devletmedârıma vürûd ve usûle musâra'at olunmuş olan dört beş nefer kimesneler her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsında bulunurlar ise ma'rifet-i şer'le bir münâsîp mahalle nüzûl ve yedlerinde olan urûz ve mahâzîr ahz ve cümlesini memhûren bu def'a Dersa'âdet'imden irsâl olunan (...) zîde kadruhûya teslîm ile âsitâne-i sa'âdetim tarafına i'âde ve tesyîr ve merkûmları mahall-i merkûmda meks ve tevkîf itdürüp tekrar Dersa'âdet'imden haber vürûdına dek muhâfaza ve muhâreselerine ihtimâm ve dikkat ve bir tarîk ile semt-i âhere azîmet ve gaybet itmeleri için leylen ve nehâren keyfiyetlerine nezâret idüp yani her ne vecihle fermân-ı hümayûnum olur ise ânâ göre amel ve hareket itmeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mûmâ ileyh ile vusûlünde siz ki mevlânâ ve sâyir mûmâ ileyhimsiz ber-vech-i muharrer sâlifü'z-zikr dört beş nefer kimesneler her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâlarında bulunur ise bir me'men ve mahfûz mahalle nuzûl itdirdikden sonra yedlerinde olan urûz ve mahzârı ma'rifet-i şer'le ahz ve cümlesini memhûren mûmâ ileyhe teslîm ile Dersa'âdet'ime tesyîr ve irsâle ve tekrâr Dersa'âdet'imden tarafınıza bir haber varıncaya dek muhâfaza ve muhâreselerine ihtimâm ve ibtidâr ve bir tarîk ile mahall-i âhere azîmet ve gaybet itmeleri için leylen ve nehâren evzâ' ve ervarlarına nezârete bezl-ü iktidâr idüp yani haklarında her ne gûnâ emr-i şerîfim vârid olur ise ânâ göre amel ve hareket ve mûceb-i muktezâsını icrâya mübâderet idüp zinhâr ve zinhâr bir hatve ilerû ve gerû hareketlerine ve bir tarîk ile gaybetlerinden ziyâde tahâşî ve mücânebet itmeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmağın buyurdum ki.

EK-VI: Sâbık Vâli Ahmed Paşa'nın durumundan ibret alınarak herkesin görevini yapması.

Medîne-i Ruha kadısına ve müftüsüne ve kethüdâ ve Yeniçeri serdârına ve a'yân-ı vilâyet ve sâyir akrân-ı ahâlîye hüküm ki,

Siz ki mevlânâ ve sâyirleri mûmâ ileyimsiz mukaddem ve muahhar der-i devletmedârına irsâl eylediğimiz arz ve mahzarların mazmûn ve müeddâsından sâbıkâ valiniz olan Ahmed Paşa rızâ-yı hümâyûn-u hüsrevâneme muğâyir müslimînin nisfet ve i'tidâlden inhirâf ve udûl ve tahrîka-i zulm ve i'tisâfa duhûl ile tam'a-ı hâm ve hâmin-encâma tebe'iyeten fukarâ-yı ra'iyet ve ahâlî-yi memlekete itâle-i dest-i tetâvül ve te'addî ve mutlaka celb-i mal için envâ'ı hasâret ve ıdrâra mütesaddî olduğu karîn-i yakîn-i pâdişâhânem olmağın derhâl tuğ ve sancağı ve mâlikâneleri ref' olunduğundan mâ'adâ paşa-yı merkûmu kaldırıp Rodos cezîresinde cezîre-bend olmak üzere nefy ve iclâ ve bi'l-cümle emvâl ve eşyâsını taraf-ı mîrîden zabt ve furuht eylemek için hâlâ rikâb-ı hümâyûnda mîrahûr-u evvelim olan Abdullah ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından olup paşa-yı mûmâ ileyhi cezîre-i mezbûreye sevk ve îsâl itmek husûsuna me'mûr Ahmed dâme mecduhûma başka başka emr-i şerîf-i âlişânımla mübâşir ta'yin ve irsâl olunub ve memâlik-i mahrûsemde vâkı' vedayi'i hâliku'l-berâyâ olan re'âyâ ve berâyâ ve umûmen sükkân ve kuttân ve fukarâ ve zu'afâ bu makûle mezâlim ve te'addiyât ile rencîde ve remûde olunmalarına kat'â rızâ-yı hümâyûn-u mülûkânem olmayub lâkin sâye-i saltanat-ı seniyyemde âsûde-nişîn-i emn ü râhat olan ahâlî ve ra'iyet ve sükkân ve kuttân-ı vilâyet dahi tanzîm ve tesviye-i umûr-u memleket ve temşiyet ve tediye-i mehâmm-ı mühimme-i devlet-i aliyyemde vülât ve hükkâmın emr-u re'yine izhâr-ı kemâl-i inkiyâd ve itâ'at ve zâbitân ve a'yân-ı vilâyet ile ale'l-ittifâk tenfîz icrâ-yı evâmîr-i aliyyeme kemer-bend-i ikdâm ve dikkat olmak vâcibe-i zimmet-i sadâkat ve ubûdiyet ve lâzıme-i uhde-i dikkat ve deynleri olmakdan nâşî siz ki mûmâ-ileyhimsiz fîmâ ba'd siz dahi herhalde merâsim-i sadâkat ve ubûdiyet ve levâzım-ı erkân ve edebe ri'âyet ve el-hâletü hâzihî vali-yi vilâyet olan vezîrim Mustafa Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehû tarafından eyâlet-i merkûmeye bâ-fermân-ı âlî mütesellim nasb olunan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Hasan dâme mecduhûnun emr ve râyeti üzere amel ve hareket iderek memleket-i merkûmeden mekkârî ihrâcı ve zehâyir mübâyâ'ası ve sâ'ir temşiyeti mühim ve muktazî umûr-u lâzıme-i devlet-i aliyyemin bir an akdem tekmîl ve itmâmına dair şeref-sudûr bulan evâmîr-i aliyyemin tenfîz ve icrâsına dâmen-i der-meyân-ı ikdâm ve gayret ve alâ eyyi hâlin cümlesini tertîb ve tekmîl ile mübâşirlerini avdet itdirmeye bezl ü mâ hasal vüs'u kudret idüp ve bundan böyle leyl ü nehâr devâm-ı emr ü devlet-i rûz

efzûnum ed'iyesine müdâvemet ve mülâzemet eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (...) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vüsûlünde siz ki mevlânâ ve sâyirler mûmâ ileyhimsiz keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer fermânım olduğı üzere fîmâ ba'd siz dahi ale'l-itufâk merâsim-i sadâkat ve ubûdiyet ve levâzım-ı hüzn-ü hareket ve edâya ri'âyet ve vezîr-i müşâru'n-ileyh tarafından ba-fermân-ı âlî eyâlet-i merkûmeye mütesellim nasb ve ta'yin olunan kapucubaşı mûmâ-ileyhin emr ve re'yi üzere amel ve harekete cümleliz mesâk-ı vâhid üzere kıyâm ve mübâderet iderek memleket-i merkûmeden mekkârî ihrâcı ve zehâyir mübâya'ası ve sâyir temşiyeti fermânım olan umûr-u mühimme-i devlet-i aliyyemin ber-vıfk-ı me'mûl bir an ve bir sa'at mukaddem itmâm ve temşiyetine ve bu bâbda şerefsudûr bulan evâmîr-i pâdişâhânemin tenfîz ve icrâsına bezl-ü nakdîne-i bâr ve tâkat ve âlâ eyyi vechin kân eyâlet-i merkûmede vâkı' umûr-u lâzime-i saltanat-ı seniyyemi ucâleten ve müsâra'aten itmâm ve ikmâl ile tahsîl-i rızâ-yı hümâyûnuma sarf-ı mâ hasal vüs' ü kudret idüp ve bundan böyle dahi cümleliz devâm-ı ömr ü devlet-i rûz efzûnum ed'iyesine müdâvemet ve muvâzabet eylemeniz bâbında.

Evâ'il-i Ra. 158

